

PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT
NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE (NIJZ)
ZA LETO 2023

Stoletje izkušenj za zdravo prihodnost

Kazalo

KAZALO	2
POVZETEK	4
I. PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023	14
II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023	15
1 OSNOVNI PODATKI O ZAVODU	15
2 ZAKONSKE PODLAGE	22
3 OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023	24
4 PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2023	25
4.1 LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI	25
4.2 POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC	27
4.2.1 <i>Opredelitev poslovnih ciljev na področju NNJF</i>	27
4.2.2 <i>Register obvladovanja poslovnih tveganj</i>	28
4.2.3 <i>Aktivnosti na področju NNJF</i>	29
5 FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALNIKI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE	30
6 NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ	32
6.1 NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ	32
6.1.1 <i>Proučevanje, razvoj in krepitev zdravja</i>	32
6.1.2 <i>Spremljanje in preučevanje nalezljivih bolezni</i>	40
6.1.3 <i>Okolje in zdravje</i>	43
6.1.4 <i>Zdravstveno varstvo</i>	48
6.1.5 <i>Upravljanje programov preventive in krepitev zdravja</i>	50
6.1.6 <i>Informatika v zdravstvu</i>	51
6.1.7 <i>Zagotavljanje podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu</i>	55
6.2 NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZS ZA LETO 2023	60
6.2.1 <i>Preventivni zdravstveni programi</i>	60
6.2.2 <i>Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki – Program Svit</i>	63
6.2.3 <i>Vzgoja za zdravje in vzgoja za ustno zdravje otrok in mladostnikov, priprava na porod in starševstvo</i>	64
6.2.4 <i>Upravljanje nacionalnega programa duševnega zdravja</i>	65
6.2.5 <i>Izvajanje zdravstvenih storitev za ugotavljanje in obvladovanje nalezljivih bolezni</i>	66
6.3 NAČRT TERCIARNE DEJAVNOSTI ZA LETO 2023	68
6.3.1 <i>Program učenja</i>	68
6.3.2 <i>Program usposabljanja za posebna znanja</i>	68
6.3.3 <i>Program razvoja in raziskovanja</i>	69
6.3.4 <i>Registri in evidence – nalezljive bolezni</i>	75
6.4 DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE	77
6.4.1 <i>Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja – financiranje iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja</i>	77
6.4.2 <i>Distribucija cepiv proti covidu-19</i>	79
6.4.3 <i>Nabava in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19</i>	79
6.4.4 <i>Ocene nevarnosti in tveganja fitofarmaceutskih sredstev (FFS) v okviru pogodbe z UVHVVR</i>	80
6.4.5 <i>Ocene nevarnosti in tveganja biocidnih proizvodov v okviru pogodbe z URSK</i>	80

6.5 PROGRAM UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI (OE RAVNE NA KOROŠKEM)	81
6.6 NALOGE NA PODROČJU HUMANEGA BIOMONITORINGA	82
6.7 PROGRAM CENTRA ZA PREPREČEVANJE ODVISNOSTI (OE MARIBOR).....	82
6.8 ZAGOTAVLJANJE PODPORE DELOVANJU ZASTOPNIKOV PACIENTOVIH PRAVIC	84
6.9 NAČRT STORITEV NA TRGU.....	84
6.9.1 Varovanje zdravja prebivalstva s cepljenjem	84
6.9.2 Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja	84
6.10 RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI	85
6.11 DRUGE DEJAVNOSTI	88
6.11.1 Založniška dejavnost.....	88
6.11.2 Komuniciranje	88
6.11.3 Šola javnega zdravja	90
7 FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV.....	92
7.1 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	92
7.1.1 Načrtovani prihodki	92
7.1.2 Načrtovani odhodki.....	94
7.1.3 Načrtovan poslovni izid.....	95
7.2 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	96
7.3 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA	97
8 PLAN KADROV	98
8.1 ZAPOSLENOST.....	98
8.2 OSTALE OBLIKE DELA.....	101
8.3 DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM	102
8.4 IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNOSTVA	102
9 PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2023	103
9.1 PLAN INVESTICIJ	103
9.2 PLAN VZDRŽEVALNIH DEL.....	103
9.3 PLAN ZADOLŽEVANJA	104
PRILOGE.....	105

PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE (NIJZ) ZA LETO 2023

POVZETEK

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je edini terciarni zdravstveni zavod na področju javnega zdravja v Sloveniji, katerega glavni namen je proučevanje vplivov dejavnikov na zdravje ter načrtovanje ukrepov ter varovanje in zviševanje ravni zdravja prebivalstva Republike Slovenije s pomočjo ozaveščanja prebivalstva ter vzpostavljenih presejalnih programov in drugih preventivnih ukrepov. Naše poslanstvo je z medresorskim povezovanjem prispevati k boljšemu zdravju in blaginji prebivalcev Slovenije. Glavne dejavnosti NIJZ zajemajo spremljanje in ocenjevanje zdravja prebivalstva in sistema zdravstvenega varstva, prepoznavanje groženj zdravju in oblikovanje ukrepov za njihovo obvladovanje, vodenje zbirk podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva ter krepitev zdravja in oblikovanje strokovnih podlag za sprejemanje zdravju prijaznih politik, programov in ukrepov za preprečevanje bolezni.

Pri postavljanju letnih ciljev smo sledili aktualnim potrebam in izzivom na področju javnega zdravja, ki izhajajo iz dosedanjih ocen zdravja in dejavnikov tveganja ter obstoječih varovalnih dejavnikov zdravja na področju socialno-ekonomskih, okoljskih in kulturnih determinant zdravja, ki najbolj vplivajo na zdravje prebivalcev Slovenije. Pri pripravi programa dela smo upoštevali že sprejete strateške dokumente in pripravljene akcijske načrte, in sicer Strategijo razvoja Slovenije 2030, Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025, »Skupaj za družbo zdravja«, Strategijo aktivnega in zdravega staranja, Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 »Dober tek, Slovenija«, Resolucijo o Nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (Program MIRA), Državni program za obvladovanje sladkorne bolezni (DPOSB) 2020–2030, Strategijo preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV/AIDS 2017–2025, Resolucijo o Nacionalnem programu na področju prepovedanih drog, Državni načrt za obvladovanje raka 2022–2026 (DPOR) ter druge pripadajoče dokumente. Pri načrtovanju smo upoštevali tudi priporočila EPHO študije slovenskega javnega zdravja, ki jo je izvedla SZO v letih 2017–2019 in je izpostavila potrebo po reorganizaciji na podlagi strateško definiranih vsebin javnega zdravja. Upoštevali smo tudi izhodiščne usmeritve programa EHO 2020–25 (usmeritev v duševno zdravje, digitalno zdravje, imunizacijo ter vedenj, povezanih z zdravjem). Upoštevali smo tudi zeleno in digitalno agendo EU, novo sprejeto EU Globalno strategijo za zdravje do leta 2030 ter Evropski program za preprečevanje raka, pa tudi razvoj na Evropskem stebru socialnih pravic s poudarkom na Jamstvu za otroka.

Na dokazih temelječe informacije so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in zdravstvene politike. Informacije predstavljajo osnovo za razvoj programov na področju javnega zdravja, so ključne pri razvoju ukrepov in programov na področjih preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja bolezni. Tudi v letu 2023 bomo spremljali razmere na področju javnega zdravja v Sloveniji, EU in po svetu ter Ministrstvu za zdravje in drugim resorjem nudili pomoč pri oblikovanju strateških dokumentov in politik, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na zdravje, ter strokovno podporo pri implementaciji in izvajanju že sprejetih strateških dokumentov in akcijskih načrtov. Seveda pa bomo nudili strokovno pomoč pri pripravi izhodišč za nove strateške dokumente.

Ključni letni cilji NIJZ v letu 2023:

- Zagotovitev nemotenega in učinkovitega poslovanja NIJZ.
- Zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev za nemoteno redno delo in razvoj (centralna enota, logistični center za preskrbo s cepivi, OE).
- Razvoj in implementacija novih oziroma dopolnitev obstoječih rešitev e-Zdravja v skladu s potrebami.
- Kot upravljalec nacionalnega programa duševnega zdravja bomo v ospredje postavili aktivnosti na področju zagotavljanja virov in pogojev za čim hitrejši dostop do vsebin programa v vsej Sloveniji in za vse skupine prebivalstva, ki potrebujejo pomoč in podporo.
- Izdelava navodil ob implementaciji Uredbe o kakovosti pitne vode (Direktiva (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta, o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi)
- Nadgradnja algoritmov odločanja in ukrepanja za zmanjšanje tveganja za zdravje prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah
- Poenoteno komuniciranje o cepljenju na nacionalni in lokalni ravni za večjo ozaveščenost splošne javnosti o prednostih cepljenja.
- Prijava na projekte, ki imajo za NIJZ in Slovenijo največjo dodano vrednost in so komplementarni strateškemu cilju NIJZ.
- Vzpostavitev upravljanja na področju izvajanja programa ZDAJ za izboljšanje zdravja otrok in mladostnikov z ustanovitvijo interdisciplinarnih delovnih skupin in drugih teles upravljanja programa ter komuniciranje s ciljnim javnostmi o programu ZDAJ.
- Razvoj raziskovalne dejavnosti na področju javnega zdravja, ki ga omogoča stabilno financiranje raziskovalne dejavnosti, vzpostavljeno v letu 2022.
- Okrepitev publicistične dejavnosti, ki jo želimo v letu 2023 povečati vsaj za petino.
- Vzpostavitev zemljevida znanja in kompetenc zaposlenih ter sistematični pristop k vseživljenjskemu izobraževanju, ki bo sledil potrebam dela in razvoja na področju javnega zdravja.
- Posodobitev dokumentnega sistema in posodobitev sistema finančnega računovodenja.

Načrtovane aktivnosti in ključni izdelki NIJZ v letu 2023, ki imajo še posebej pomembno vlogo za razvoj javnega zdravja v Sloveniji:

- Tobak, alkohol in prepovedane droge so v Sloveniji pomembni, preprečljivi dejavniki tveganja za smrti, izgubljena zdrava leta življenja in manjše zmožnosti prebivalcev. Na teh treh področjih vsako leto poteka veliko aktivnosti in tudi v letu 2023 bomo na področju tveganih vedenj nadaljevali z rednim spremljanjem stanja, identifikacijo ključnih problemov in trendov, osveščali, obveščali in izobraževali bomo različne javnosti, predlagali potrebne ukrepe in jih strokovno zagovarjali.
- Nadaljevali bomo z delom na razvoju učinkovitega modela preventivnega programa za otroke in mladostnike v šolskem in predšolskem okolju.
- Nadaljevali bomo z delom na merilih za vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja, predvsem bomo nadaljevali s sodelovanjem z nevladnimi organizacijami in pilotnim preizkušanjem/testiranjem meril na posameznih programih s področja alkohola. Aktivnosti na merilih za vrednotenje dobrih praks bomo povezali z nacionalnimi inštituti za javno zdravje

v mreži EuroHealthNet in pripravili pregled delovanja obstoječih pristopov za vrednotenje dobrih praks v EU.

- Odzivali se bomo na grožnje javnemu zdravju, tako s področja nalezljivih bolezni, kot tudi s področja zdravja in okolja.
- Ustanovili bomo Center za duševno zdravje ter povezali delovanje različnih strokovnih skupin za namenom večje učinkovitosti dela.
- V Centru za krizno upravljanje bomo povezali sisteme različnih področij, z namenom obvladovanja/preprečevanja večjih groženj za zdravje prebivalstva, tako z zagotavljanjem usklajene, neprekinjene in kakovostne aktivnosti v primeru pojava nalezljivih bolezni, kopičenja, izbruha epidemije, kot v primeru naravnih, kemičnih in drugih nesreč, v skladu z doktrino in predpisi.
- Prepoznavali bomo in se odzivali na fizikalne, kemijske in mikrobiološke dejavnike tveganja iz okolja, ocenjevali izpostavljenost ljudi tem dejavnikom, ocenjevali tveganje za zdravje ter predlagali ukrepe in programe za zmanjšanje tveganje za pojav škodljivih učinkov in posledic na zdravje, s posebnim poudarkom na obdobju nosečnosti, otroštva in najstniških let.
- Zagotovili bomo stalno sodelovanje z nevladnimi organizacijami.
- Sodelovali bomo pri pripravi Strategije javnega zdravja, ki bo temeljila na izsledkih in priporočilih projekta presoje temeljnih funkcij.
- Aktivno bomo sodelovali pri nadaljnjih razvojnih aktivnostih na področju eZdravja.
- Vodili in spremljali bomo nadgradnjo zdravstvenovzgojnih centrov v centre za krepitev zdravja v 12 okoljih. Z novimi kazalniki bomo sistematično izvajali evalvacije zdravstvenovzgojnih delavnic in delovanja ZVC/CKZ.
- V letu 2023 bomo sodelovali v kar 73 različnih domačih in mednarodnih strokovno razvojnih in raziskovalnih projektih.

Delo na področju preprečevanja tveganih vedenj

Podatki mednarodnih raziskav, kot sta HBSC 2022 in ESPAD 2019, kažejo, da se mladostniki iz Slovenije po uporabi psihoaktivnih snovi, kot so konoplja, nekatere druge prepovedane droge in alkohol, uvrščajo krepko nad povprečje vrstnikov iz drugih držav. Vse večji problem pri otrocih in mladostnikih postajajo tudi nekemične zasvojenosti. Vse to nakazuje potrebo po **razvoju in implementaciji modela celostnega preventivnega programa za otroke in mladostnike že od rojstva dalje**, predvsem pa v vrtčevskem in šolskem okolju, ki ne bo naslavljal le področja preprečevanja uporabe PAS in nekemičnih zasvojenosti, ampak bo zaradi svoje naravnosti otroke in mladostnike obravnaval celostno, krepil njihove socialne in druge veščine za življenje, omogočal izbire zdravega življenjskega sloga ter prispeval k njihovem splošnemu dobremu počutju, zdravemu in varnemu razvoju. Pomen preventivnih programov za otroke in mladostnike, ki bodo večali odpornost ter okrepili spretnosti in znanja za življenje ter izbire zdravega življenjskega sloga, je zato vse večji. V letu 2023 nameravamo pričeti s pripravo osnutka modela preventivnega programa za otroke in mladostnike v šolskem in predšolskem okolju.

Na **področju tobaka** bomo nadaljevali z analizo učinkov tobačne zakonodaje (ZOUTPI) med dijaki 2. letnikov srednjih šol v Sloveniji in izvedli panelno raziskavo o učinkih zakonodaje in podpora različnim ukrepom med odraslimi prebivalci Slovenije. Še naprej bomo ozaveščali javnosti o novih izdelkih, povezanih s tobakom, ter o problemu pasivnega kajenja. Obeležili bomo Dan brez cigarete in Svetovni

dan brez tobaka 2023 in obveščali ključne skupine (zdravstvene in šolske delavce) o novostih in pomembnejših temah na tem področju. Nadaljevali bomo z izvajanjem svetovanja na Svetovalnem telefonu za pomoč pri opuščanju kajenja in njegovi promociji. Sodelovali bomo pri pripravi nacionalnih smernic za opuščanje kajenja.

Na **področju prepovedanih drog** bomo skladno z vsakoletno pogodbo z Evropsko agencijo za spremljanje drog in odvisnosti od drog (EMCDDA) izvajali naloge Nacionalne informacijske točke EMCDDA, vključno s pripravo Nacionalnega poročila na področju drog, ter poročila o mreži za spremljanje novih psihoaktivnih snovi. Zagotavljali bomo primerljive, preverjene, epidemiološke podatke s področja drog za strokovno javnost in odločevalce v Sloveniji, ter zagotovili ustrezne standardizirane podatke za EMCDDA in SZO ter druge mednarodne organizacije. Izvajali bomo naloge iz nove nacionalne strategije na področju drog do leta 2030 in iz nje izhajajočega akcijskega načrta. Večjo pozornost bomo namenili področju preventive uporabe psihoaktivnih snovi pri otrocih in mladostnikih in problematiki konoplje. Koordinirali bomo nacionalno mrežo programov zmanjševanja škode na področju drog in brezdorstva. Tudi v letu 2023 bomo v prvem tednu novembra v sodelovanju z OE Nova Gorica, MZ, MIZŠ in MDDSZ izvedli nacionalno konferenco ob mesecu preprečevanja zasvojenosti in nudili strokovno podporo pri izvedbi preventivnega meseca. V sodelovanju s sodelavci na OE bomo krepili mrežo sistema zgodnjega opozarjanja na NPS, ki je potrebna za preprečevanje in obvladovanje posledic, ki jih povzročajo NPS. Posebno pozornost bomo namenili preventivi.

Na **področju alkohola** bomo še naprej spremljali njegovo porabo v različnih populacijskih skupinah ter analizirali zdravstvene kazalnike tvegane in škodljive rabe alkohola. Zagotovili bomo strokovno podporo pri spreminjanju zakonodaje na tem področju in pri pripravi Akcijskega načrta omejevanja porabe alkohola in zmanjševanja škodljivih posledic rabe alkohola v Sloveniji. Pripravili bomo nove oz. posodobili obstoječe strokovne podlage za uvedbo učinkovitih ukrepov. Skupaj s sodelavci iz OE bomo izvajali aktivnosti, posvečene ozaveščanju izpostavljenosti otroka alkoholu pred rojstvom, otroci za varnost v prometu, dan brez alkohola. Zagotovili bomo delovanje spletnega portala MOSA – Mobilizacija skupnosti za odgovornejši odnos do alkohola.

Duševno zdravje

Duševno zdravje je področje delovanja Nacionalnega inštituta, ki je bilo v preteklem obdobju zelo izpostavljeno. K temu so prispevali globalni dogodki, ki so vplivali na duševno zdravje prebivalstva, kakor tudi povečanje raziskovalnih, razvojnih ter implementacijskih aktivnosti s strani strokovnjakov javnega zdravja. V slovenskem letu duševnega zdravja bomo na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje nadaljevali z razvojem tega delovnega področja. Pripravili bomo prvi Slovenski dan duševnega zdravja ter sodelovali pri izvedbi dveh mednarodnih dogodkov, ki bodo letos potekali v Sloveniji (svetovni kongres mednarodnega združenja za preprečevanje samomora ter evropska konferenca duševnega zdravja). Na področju raziskovanja bomo nadgradili okvir kazalnikov za spremljanje javnega duševnega zdravja ter nadaljevali z raziskovanjem na področjih posledic pandemije covid-19 na duševno zdravje, metod samomora in razširjenosti nekemičnih zasvojenosti. Na področju razvoja aktivnosti bomo nadaljevali delo na programu Psihološke prve pomoči, ki je namenjen krepitvi znanja in veščin med laičnim prebivalstvom. Nadaljevali bomo z izvajanjem dokazano učinkovitega programa To sem jaz – tako v šolskem okolju, kakor na spletu. Izpostaviti velja tudi evalvacijo priročnika za postvencijo po samomoru učenca ali dijaka, s katero bomo pridobili potrebne informacije za nadaljnji razvoj strokovnega področja.

Nadaljevali bomo z upravljanjem Nacionalnega programa duševnega zdravja, kamor sodita tako nacionalna, kot regionalno lokalna koordinacija programa. NIJZ bo v letu 2023 nadaljeval s podporo vzpostavljanja centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter odraslih in zagotavljal strokovno

usmerjanje teh centrov. Podprli bomo razvojne ambulante s centri za zgodnjo obravnavo pri razvoju in implementaciji kliničnih poti in smernic sodelovanja z drugimi zdravstvenimi službami. Nadaljevali bomo z izobraževanji za time v novih centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter odraslih (CDZ), za patronažno službo in za regijske koordinatorje. Skupaj s sodelavci na OE bomo podpirali CDZ pri vzpostavljanju njihove vloge v lokalnem okolju (promocija CDZ, povezovanje z deležniki, promocija duševnega zdravja) – v dveh pilotnih okoljih bomo vzpostavili mreže duševnega zdravja po vzoru dobre prakse iz belgijske reforme sistema skrbi za duševno zdravje.

Okrepitev preventivnih pristopov na primarni ravni zdravstvenega varstva

NIJZ upravlja program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni, ki od leta 2018 združuje Nacionalni program primarne preventive srčno-žilnih bolezni, razširjen program preventive kroničnih nenalezljivih bolezni v (referenčnih) ambulantah družinske medicine in delovanje zdravstveno-vzgojnih centrov (ZVC) ter centrov za krepitev zdravja (CKZ), v nov enovit Program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni pri odraslih (**Program Skupaj za zdravje**).

V letu 2023 so prioritete naloge na področju **upravljanja preventivnih zdravstvenih programov** vzpostavitev novih integriranih centrov za krepitev zdravja v 12 zdravstvenih domovih, skupaj z razširjenim usposabljanjem, ter razvoj obravnav sekundarne in terciarne preventive v CKZ za osebe s kroničnimi boleznimi (srčnožilne bolezni; kronična bolečina). Strokovno bomo usmerjali obravnavo oseb po prebolelem covid-19 v iCKZ. Nadaljevali bomo z razvojem in implementacijo preventivne obravnave starejše osebe na domu (POSO) in dopolnili predlog ukrepov po opravljeni oceni tveganja za padce v domačem okolju, vključno z izdelavo klinične poti.

NIJZ bo sistematično izvajal evalvacije zdravstvenovzgojnih delavnic in delovanja ZVC/CKZ; v letu 2023 bomo pilotno preizkusili nove kazalnike spremljanja učinkov in doseganja ciljev preventivnih programov.

Nadgradnja in posodobitev preventivnega programa za nosečnice in otročnice

Pripravili bomo strokovne podlage za nadgradnjo in posodobitev preventivnega programa za nosečnice in otročnice, vključno s prenovo Pravilnika za izvajanje PZV (za področje reproduktivnega zdravja in patronažnih obiskov) ter pripravili vzpostavitev upravljanja preventivnega programa (prenos projektno razvitih nadgradenj preventivnih programov v vsa okolja v Sloveniji). Za preventivni program za ranljive nosečnice in družine z dojenčkom, »Program prvih 1000 dni«, bomo razvijali strokovne podlage, pripravili predlog najprimernejšega modela za Slovenijo in vodili interdisciplinarno delovno skupino. Razvijali bomo sodobne pristope za krepitev duševnega zdravja v obporodnem obdobju. Delovali bomo na preventivi okužbe s HIV in ostalih SPO (sodelovanje v Republiški komisiji za aids, pri izvajanju strategije in AN obvladovanja okužbe s HIV). Delali bomo na preprečevanju nasilja, še posebej na razvoju pristopov za naslavljanje in obvladovanje problematike zanemarjenja in nasilja v družini. Redno bomo zagotavljali analize in kazalnike zdravja na področju reproduktivnega in spolnega zdravja.

Javno zdravje otrok in mladostnikov

Na področju javnega zdravja otrok in mladostnikov bomo opravljali naloge, ki bodo zagotovile odzivnost na aktualne probleme na področju zdravja otrok in mladostnikov. Skupaj s ključnimi deležniki bomo nadaljevali z vzpostavitvijo in izvajanjem nacionalnega upravljanja preventivnega programa ZDAJ – Zdravje danes za jutri. Aktivnosti bodo potekale v skladu z določili pravilnika in glede na finančne vire, ki bodo za to delo opredeljeni. NIJZ bo v letu 2023 nadaljeval s podporo vzpostavljenim centrom za krepitev zdravja in zagotavljal strokovno usmerjanje delovanja centrov na področju krepitev zdravja otrok in

mladostnikov. Nadaljevali bomo z izobraževanjem in usposabljanjem izvajalcev programa ZDAJ. Okrepili bomo sodelovanje s področjem vzgoje in izobraževanja na nacionalni ravni. Na lokalni ravni bomo spodbujali krepitev sodelovanja z VIZ in lokalno skupnostjo. V letu 2023 bomo nadaljevali z razvijanjem sistema spremljanja, da bi zagotovili potrebne informacije o zdravju otrok in mladostnikov in izvajanju programa. Poseben poudarek bo na proučevanju vzrokov neenakosti v dostopnosti do ustreznih preventivnih programov in aktivnostih za njihovo preseganje. Razvijali bomo podatkovne vire, nabor kazalnikov ter informatizacijo preventivnega zdravstvenega varstva za otroke in mladostnike. Pripravljali bomo smernice za preventivne aktivnosti, prilagojene na epidemiološko situacijo v zvezi s covidom-19. Sodelovali bomo z deležniki na področju vzgoje in izobraževanja v povezavi z ukrepanjem v zvezi z epidemijo covid-19 in sindemijo kot širšim pojavom. Otroci in mladostniki so skupina prebivalstva, ki potrebuje posebno pozornost v okviru izhodne strategije za zmanjševanje posledic pandemije covid-19 na zdravje.

V okviru nacionalne koordinacije promocije zdravja otrok in mladostnikov, vključno z bodočimi starši, bomo v sodelovanju s sodelavci na OE koordinirali in širili Slovensko mrežo zdravih šol ter uvajali aktualne tematike javnega zdravja. Odzivali se bomo na probleme v zvezi z zdravjem otrok in mladostnikov ter aktualno javnozdravstveno situacijo zaradi sindemije covid-19. Delali bomo na razvoju, posodabljanju in izvajanju preizkušenih programov za promocijo zdravja na telesnem, duševnem, socialnem in okoljskem področju za učence, učitelje in starše. Posvetili se bomo digitalizaciji življenja, pozitivnim vidikom digitalizacije ob uporabi v šolske namene in negativnim vplivom, kot je digitalno trženje, na življenjski slog otrok in mladostnikov. Promovirali bomo ukrepe, ki spodbujajo pozitivne vidike uporabe spletnega okolja in zmanjšujejo negativne.

Spremljanje in preučevanje nalezljivih bolezni

Nalezljive bolezni še vedno predstavljajo izziv javnemu zdravju. Na Centru za nalezljive bolezni bomo v letu 2023 zasledovali celovit pristop namenjen razvoju in digitalizaciji vseh sistemov vezanih na epidemiološko spremljanje in odzivanje na grožnje NB. Digitalna prenova celotnega sistema spremljanja nalezljivih bolezni predstavlja najpomembnejšo strateško prioriteto NIJZ. Nujen je čim hitrejši razvoj digitalnega integriranega sistema klinične in laboratorijske prijave nalezljivih bolezni ter njegova integracija z epidemiološkimi podatki. Učinkovito javno-zdravstveno ukrepanje temelji na zagotavljanju pravočasnega načrtovanja aktivnosti za hitro zaznavanje tveganj in odzivanje nanje, pridobivanju in ocenjevanju informacij iz domačih in mednarodnih formalnih in neformalnih virov. Epidemiologi, tako na centralni, kot na območnih enotah, se bodo tudi v letu 2023, neprekinjeno (24/7) odzivali na vse dogodke, ki bi lahko predstavljali tveganje za javno zdravje. Z izvajanjem zdravstvenih storitev, tudi terenskih, kot so epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocenjevanje tveganj ter s pravočasnimi, sorazmernimi in usklajenimi ukrepi za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih bolezni čim bolj minimalizirali negativne vplive na javno zdravje.

Za zagotavljanje organizacijske, infrastrukturne in tudi strokovne podpore vsem na NIJZ, ki pri obvladovanju večjih javnozdravstvenih tveganj operativno sodelujejo in ko potrebe za odzivanje presega vsakodnevne razpoložljive kapacitete za odzivanje NIJZ, se vzpostavlja Operativni center Nacionalnega inštituta za javno zdravje za krizno upravljanje javnozdravstvenih tveganj (OCKU/EOC), kateremu bo CNB nudil potrebno podporo.

Krepili bomo področja bolnišničnih okužb kjer bomo koordinirali izvedbo četrte slovenske nacionalne presečne raziskave BO (SNPRBO IV), ki bo del vseevropske presečne raziskave bolnišničnih okužb in porabe antibiotikov, ki jo v državah EU/EEA koordinira ECDC.

Na področju cepljenja bomo izvajali aktivnosti, ki omogočajo, da s cepljenjem učinkovito obvladujemo bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem (BPC), da cepljenje v državi poteka v skladu z mednarodnimi priporočili, priporočili Svetovne zdravstvene organizacije, spoznanji iz literature ter epidemiološko situacijo v državi in v svetu ter varno in enotno po vsej državi (predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2024; Navodila za izvajanje Programa, priprava nacionalnih priporočil za cepljenje, navodil za izvajalce, gradiv za strokovno in splošno javnost; gradiva za morebitna širitev programa cepljenja s cepljenjem proti pasovcu za imunsko oslABLJENE ...).

Dodatno se bomo posvetili razvoju inovativnih pristopov na področju spremljanja in odzivanja na NB. Razvijali bomo sistem spremljanja povzročiteljev NB v odpadnih voda ter nadgrajevali področje modeliranja NB.

Zagotavljanje preskrbe s cepivi in specifičnimi imonoglobulini

NIJZ bo tudi v letu 2023 zagotavljal preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili. Plan je pripravljen na podlagi predloga letnega programa cepljenja in zaščite z zdravili, ki ga je NIJZ predlagal MZ. V kolikor bo potreba po cepivih za izvedbo priporočljivih cepljenj nižja od načrtovane, bo realizacija nabave nižja.

Poleg preskrbe s cepivi in specifičnimi imunoglobulini bo NIJZ vršil preskrbo tudi z zdravili za zdravljenje Covid-19 po pooblastilu Ministrstva za zdravje.

Odzivanje na grožnje javnemu zdravju s področja zdravja in okolja

Spremljali bomo biološke dejavnike tveganja za zdravje, ugotavljali izpostavljenost prebivalcev, še posebej ranljivih skupin. Podajali bomo predloge ukrepov/priporočil za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja na sprejemljivo raven. Pripravljali bomo strokovne podlage za medresorske skupine in telesa. Nadaljevali bomo s pripravo strokovnih mnenj o nevarnostih za pojav in širjenje nalezljivih bolezni ter o drugih tveganjih za zdravje ljudi, kot posledice bioloških dejavnikov za različne deležnike (ZIRS, šole, vrtci, civilne iniciative, druga ministrstva, posamezniki ...).

Delovali bomo v dveh delovnih skupinah za preprečevanje okužb s SARS-CoV-2, ki delujeta v okviru Posvetovalne skupine za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2 na NIJZ.

Na področju zmanjševanja škodljivih vplivov okolja na zdravje zaradi fizikalnih dejavnikov tveganja spodbujamo zmanjševanje izpostavljenosti onesnaženemu zraku, UV sevanju, radonu in azbestu. Pripravili bomo priporočila za ravnanje prebivalcev ob epizodah onesnaženega zraka ter o nevarnostih odpadnega azbesta. V vrtcih in OŠ bomo izvedli program Varo s soncem, med mladostniki pa anketo o zagorelosti.

V sodelovanju z vsemi deležniki, ki lahko prispevajo k izboljšanju dostopa prebivalcev do varne pitne vode, in sicer MZ, ZIRS, NLZOH, MOP, ARSO, MKGH, lokalnimi skupnostmi, upravljavci vodovodov, prebivalci-uporabniki in drugimi, želimo dolgoročno prispevati k skupnemu cilju: ohranitvi in izboljšanju zdravja z odpravo in/ali obvladovanjem vseh dejavnikov tveganja v povezavi z vodo, ki bi lahko potencialno negativno vplivali na zdravje uporabnikov. V letu 2023 bomo skupaj z vsemi deležniki sodelovali pri implementaciji EU Direktive o pitni vodi, oziroma nove Uredbe o pitni vodi.

Na področju kemijske varnosti bomo razvijali nacionalno mrežo ocenjevalcev tveganja ter zagotavljali delovanje nacionalnega vozlišča Partnerstva za oceno tveganja za kemikalije (Partnerstvo PARC). Podpirali bomo odločevalce s spremljanjem, zaznavanjem, ocenjevanjem uporabe in prisotnosti kemikalij v različnih segmentih okolja. Ozaveščali bomo različne javnosti v zvezi s kemikalijami v segmentih okolja in njihovimi morebitnimi vplivi na zdravje ljudi.

V letu 2023 bomo nadaljevali s spremljanjem učinkov različnih dejavnikov tveganja, ki so nastali ali so okrepljeni zaradi podnebnih sprememb (vpliv na obolevnost ter umrljivost zaradi vročine) ter posodabljanjem priporočil v skladu z novimi spoznanji. Informirali in spodbujali bomo prebivalstvo, še zlasti ranljive skupine – starejše, k doslednemu upoštevanju in izvajanju ukrepov prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb. V sodelovanju z drugimi resorji bomo pripravili oceno tveganja in ranljivosti zdravstva po podnebnih regijah v Sloveniji.

Pri odzivanju na nevarnosti kemičnega in okoljskega izvora ob naravnih in drugih nesrečah ostaja ključno, da pravočasno odreagiramo in z učinkovitimi ukrepi preprečimo tveganje za zdravje. V letu 2023 bo največ dela usmerjeno v prilagajanju sistema delovanja novega Operativnega centra NIJZ za krizno upravljanje in novi EU Uredbi o resnih čezmejnih grožnjah za zdravje (2022/2371).

V letu 2022 je pričel veljati novi Zakon o urejanju prostora (ZUreP3), ki med drugim določa, da mora biti področje smernic, ki jih pripravljajo nosilci urejanja prostora, urejeno s podzakonskim aktom. Pričakujemo, da bo uredba izšla v začetku leta 2023, ob tem pa določeno naše aktivno sodelovanje pri pripravi smernic za urejanje prostora z vidika vplivov na zdravje ljudi.

Načrtovanje potreb na področju zdravstvenega varstva in analiza ključnih elementov bolnišničnega zdravstvenega varstva

Ker bomo sledili prednostnim nalogam in siceršnjim prioritetam MZ, bomo v letu 2023 nadaljevali z aktivnostmi, ki so namenjene projekcijam potreb po zdravnikih specialistih in po diplomiranih medicinskih sestrah. Skladno z metodologijo, ki je bila pripravljena in potrjena s strani projekta SRSS v letih 2019–2021, bomo dopolnili in nadgradili analize in projekcije. V dogovoru z Direktoratom za zdravstveno nego in z Zbornico zdravstvene in babiške nege bomo dorekli analize in projekcije za kader za področje zdravstvene nege. Pred pričetkom bo izpeljana preveritev in uskladitev podatkov.

V letu 2023 bomo ponovno pripravili analizo kazalnikov kakovosti dela v bolnišnicah, pri čemer bomo sledili tako dosedanjim izkušnjam, kot tudi posodobitvam, ki bodo dogovorjene na mednarodni ravni.

Na novo bomo postavili analitiko bolnišničnih obravnav, kjer bomo pripravili nabor analiz na podlagi razpoložljivih podatkov iz Sistema bolnišničnih obravnav (SBO). Komplementarno temu pa bomo na podlagi metodologije sprejete za oceno in presojo uspešnosti zdravstvenega sistema iz leta 2019 (angl. Health System Performance Assessment – HSPA) pripravili osveženo poročilo z najnovejšimi razpoložljivimi podatki.

Krepitev dejavnosti javnega zdravja

V letu 2019 je bila v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo (WHO) in Ministrstvom za zdravje (MZ) opravljena celovita analiza funkcij javnega zdravja kot podlaga za strateško načrtovanje razvoja, obenem smo v sodelovanju z MZ izvedli tudi celovito analizo dela nevladnih organizacij (NVO) na področju zdravja. V letu 2023 bomo na tem področju začeli s pripravo Strategije javnega zdravja, ki bo temeljila na izsledkih in priporočilih projekta presoje temeljnih funkcij.

Izboljšave in nadgradnje pri vseh informacijskih rešitvah eZdravja

Rešitve eZdravja se vse bolj uveljavljajo v vsakodnevnem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi podatki o njihovi uporabi. V letu 2023 zato načrtujemo izvajanje aktivnosti za dvig ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov, izboljšanje kakovosti delovanja rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu z zaznanimi potrebami oz. zakonskimi zahtevami, razvoj in implementacijo novih oz. dopoljenih rešitev eZdravja v skladu z ugotovljenimi potrebami ter promocijo eZdravja in priložnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja.

Raziskovalni in razvojni projekti z visoko dodano vrednostjo

Vsi projekti, ki jih izvajamo, so zasnovani na način, da nadgrajujejo našo osnovno dejavnost in pomembno prispevajo k dopolnitvi rednega dela raziskovalcev NIJZ. Aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru projektov, pripomorejo k bolj kakovostnim rezultatom izvedenih nalog s področja vseh dejavnosti NIJZ. Večina projektov, ki jih izvajamo na NIJZ, je evropskih, tako se strokovnjaki vključujejo v mednarodne mreže in vzpostavljajo potrebne nove stike in pridobivajo nova znanja na ključnih področjih. Projekti omogočajo razvoj in krepitev kompetenc na novih področjih, zaposlitev novih sodelavcev in pogosto ponudijo možnost zaposlitve mladim na začetku svoje karijerne poti, kar pomembno pripomore tudi k ciljem kadrovske politike NIJZ. V letu 2023 bo NIJZ potrjeno sodeloval v kar 73 različnih potekajočih projektih.

Komuniciranje z različnimi javnostmi

Na področju komuniciranja z zunanjimi javnostmi se bodo naše delovne naloge in aktivnosti prepletale v zelo širok nabor vsebinskih področij, ki jih komuniciramo z zunanjimi javnostmi in deležniki. Komuniciranje z različnimi javnostmi je eno ključnih področij javnega zdravja.

V letu 2023 bomo poleg rednega komuniciranja posebno pozornost posvetili kriznemu komuniciranju, ne zgolj na področju nalezljivih bolezni, temveč tudi na področju zdravstvene ekologije in drugih področjih, ki jih NIJZ pokriva in se zaradi družbenih sprememb vse bolj spreminjajo v krizne teme. Za boljšo pripravljenost NIJZ pri komuniciranju v kriznih situacijah bomo pripravili izhodišča kriznega komuniciranja NIJZ za dogodke, ki predstavljajo grožnjo zdravju ljudi. Center za komuniciranje je namreč vpet v vzpostavitev Operativnega centra NIJZ za krizno upravljanje. Prav področje kriznega komuniciranja je eno izmed področij, kateremu je potrebno nameniti več pozornosti v okviru učinkovitega odzivanja na krizne dogodke, ki postajajo del našega vsakdana.

Na področju zunanjega komuniciranja si bomo prizadevali, da zaposlene v prihodnjem letu v največji možni meri usmerimo k pridobivanju novih znanj in v nadgradnjo obstoječih, pri čemer si bomo prizadevali, da bodo zaposleni razvijali svoje strokovne kompetence in samostojno prevzemali delovne naloge. Komuniciranje NIJZ-ja navzven se v veliki meri odraža v komuniciranju na različnih ravneh – tako na nacionalni kot regionalni/lokalni ravni, kar pomeni, da morajo biti ključna sporočila NIJZ dobro vidna v več okoljih. Še naprej bomo krepili tudi sodelovanje z nevladnimi organizacijami, ki lahko predstavljajo pomembne multiplikatorje naših sporočil v različnih okoljih.

V letu 2023 bomo krepili tudi komuniciranje na digitalnih kanalih – tako bomo dokončali vzpostavitev osrednjega spletnega mesta www.nijz.si in ga optimizirali z ustrezno umestitvijo v iskalnik. Prav tako bomo vzpostavili angleško spletno stran in začeli s pripravo spletnih mest v obeh jezikih manjšin – italijanske in madžarske manjšine.

Na področju komuniciranja bomo veliko pozornosti namenili tudi obeležitvi 100. letnice javnega zdravja v Sloveniji, kjer bomo pripravili (vsaj) dva večja dogodka – slavnostno akademijo v prvi polovici leta in strokovno-znanstveno konferenco v drugi polovici leta. V namenom obeležitve te visoke obletnice bomo pripravili tudi druge komunikacijske aktivnosti.

Komuniciranje z različnimi javnostmi ponuja odlično priložnost za osebni in poklicni razvoj zaposlenih, še posebej, ker je zdravstveno komuniciranje eno od področij komuniciranja, ki v Sloveniji še nima pravega mesta in prepoznavnosti. Cilj zunanjega komuniciranja tako ni usmerjen zgolj v učinkovito reaktivno dvosmerno komuniciranje, temveč v prevzemanje aktivne vloge v komuniciranju javnozdravstvenih tem na strateškem nivoju in v krepitev vloge in javne podobe NIJZ na nacionalnem in mednarodnem nivoju. Ob tem pa bo zunanje komuniciranje sledilo poslanstvu in viziji NIJZ in njuna ključna sporočila predstavilo javnostim oz. deležnikom.

I. PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023

a) SPLOŠNI DEL

Finančni načrt za leto 2023 na obrazcih po Pravilniku o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10-popr., 104/10, 104/11, 86/16, 80/19 in 153/21):

1. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za leto 2023
2. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka za leto 2023
3. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti za leto 2023

b) POSEBNI DEL z obveznimi prilogami:

- **Obrazec 1: Načrt programa javnega zdravja 2023**
- **Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2023**
- **Obrazec 3: Spremljanje kadrov 2023**
- **Obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2023**
- **Obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2023**
- **Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti 2023**
- **Priloga – AJ PES bilančni izkazi**

II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023

1 OSNOVNI PODATKI O ZAVODU

Ime: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)

Sedež: Trubarjeva cesta 2, Ljubljana

Matična številka: 6462642000

Davčna številka: SI 44724535

Šifra uporabnika: 27758

Številka transakcijskega računa: 011006000043188

Telefon, fax: + 386 1 2441 400, + 386 1 2441 447

Spletna stran: www.nijz.si

Ustanovitelj: Vlada Republike Slovenije

Datum ustanovitve: 25. 7. 2013

Organi zavoda:

- svet zavoda,
- generalni direktor,
- strokovni direktor in
- strokovni svet zavoda.

Svet zavoda je najvišji organ upravljanja in ima sedem članov: štiri predstavnike ustanovitelja, en predstavnik zavarovancev (imenuje ustanovitelj na predlog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije) en predstavnik uporabnikov (imenuje ustanovitelj na predlog nevladnih organizacij s področja varstva pacientovih pravic ali samoupravne lokalne skupnosti, v kateri ima sedež) in enega predstavnika zaposlenih.

Generalni direktor predstavlja in zastopa zavod ter odgovarja za zakonitost njegovega poslovanja. Odgovarja ustanovitelju za poslovni uspeh zavoda in za uravnoteženje poslovnih ter strokovnih interesov.

Strokovni direktor vodi, usklajuje in odgovarja za strokovno dejavnost zavoda.

Strokovni svet je kolegijski strokovni organ zavoda, ki načrtuje, obravnava in usmerja strokovno dejavnost zavoda.

Podrobnejša organizacija zavoda:

NIJZ sestavljajo naslednje notranje organizacijske enote:

- Centralna enota in skupne strokovne službe, Trubarjeva cesta 2, Ljubljana,
- Območna enota Celje, Ipavčeva ulica 18, Celje,
- Območna enota Koper, Vojkovo nabrežje 4a, Koper,
- Območna enota Kranj, Gosposvetska ulica 12, Kranj,
- Območna enota Ljubljana, Zaloška cesta 29, Ljubljana,
- Območna enota Maribor, Prvomajska ulica 1, Maribor,
- Območna enota Murska Sobota, Ulica Arhitekta Novaka 2b, Murska Sobota,
- Območna enota Nova Gorica, Vipavska cesta 13, Rožna Dolina, Nova Gorica,
- Območna enota Novo mesto, Muzejska ulica 5, Novo mesto,
- Območna enota Ravne na Koroškem, Ob Suhi 5b, Ravne na Koroškem.

Poleg območnih enot NIJZ iz prejšnjega odstavka so v okviru centralne enote z razčlenjevanjem dejavnosti po namenu, ciljih in delovnih procesih na NIJZ za posamezna strokovna področja oblikovane tudi naslednje notranje organizacijske enote:

- Center za proučevanje in razvoj zdravja,
- Center za nalezljive bolezni,
- Center za zdravstveno ekologijo,
- Center za zdravstveno varstvo,
- Center za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja,
- Center za zgodnje odkrivanje raka,
- Center za informatiko v zdravstvu,
- Center za komuniciranje,
- Center za duševno zdravje,
- Zdravstveno podatkovni center,
- Center Šola javnega zdravja ter
- Operativni center NIJZ za krizno upravljanje.

Vodstvo zavoda:

NIJZ vodi doc. dr. Branko Gabrovec.

Dejavnosti:

Vlada RS je dne 25. 7. 2013 sprejela akt o ustanovitvi NIJZ, ki je s svojim delovanjem začel 1. 1. 2014. Ustanovljen je bil na podlagi določil dopolnitev Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki določa, da NIJZ opravlja naslednje dejavnosti:

- proučevanje zdravja in zdravstvenega stanja prebivalstva;
- spremljanje in vrednotenje zdravstvenega varstva ter proučevanje dostopnosti z vidika zadovoljevanja potreb prebivalstva ter priprava strokovnih podlag za načrtovanje zdravstvenih zmogljivosti;
- vodenje in upravljanje zbirk podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva v skladu s posebnimi predpisi, načrtovanje, koordinacija razvoja in spremljanje delovanja informacijskih sistemov, ki podpirajo zbiranje in izmenjavo zdravstvenih podatkov ter kazalnikov javnega zdravja, nudenje statističnih in drugih javno dostopnih podatkov s področja zdravstvenega varstva za ponovno uporabo v skladu s predpisi;
- spremljanje in proučevanje dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, in priprava predlogov ukrepov za zgodnje odkrivanje in omilitev njihovega vpliva, izdelava celovitih ocen tveganj za zdravje, spremljanje nalezljivih bolezni, vključno z okužbami, povezanimi z zdravstveno oskrbo ter zgodnje zaznavanje in odzivanje na dogodke, ki pomenijo nevarnost za javno zdravje;
- načrtovanje programov, vključno s programom cepljenja in zaščite z zdravili, in ukrepov za obvladovanje nalezljivih in drugih bolezni, povezanih s posebnimi izpostavljenostmi v naravnem okolju;
- načrtovanje, spremljanje, vrednotenje in izvajanje programov za krepitev zdravja in preprečevanje bolezni;
- načrtovanje, spremljanje, vrednotenje, upravljanje in izvajanje preventivnih in presejalnih programov v zdravstveni dejavnosti;
- zagotavljanje strokovne podpore ministrstvu in inšpektoratu, pristojnemu za zdravje, strokovna podpora v postopkih presoj vplivov posegov na okolje in zdravje ljudi v skladu s posebnimi predpisi;
- priprava strokovnih podlag za oblikovanje javnih politik in programov na področju javnega zdravja in zdravstvenega varstva, sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag za uvajanje novih metod dela v zdravstveni dejavnosti in presoji zdravstvenih tehnologij;
- sodelovanje z NLZOH in drugimi znanstveno raziskovalnimi inštitucijami na področju javnega zdravja;
- sodelovanje v delovnih telesih uradnih inštitucij na nacionalni ravni, na ravni Evropske unije in na mednarodni ravni;
- seznanjanje strokovne in splošne javnosti o stanju, raziskavah in ugotovitvah na področju javnega zdravja;
- obveščanje in osveščanje splošne javnosti za dvig zdravstvene pismenosti;
- pedagoško, znanstveno raziskovalno in izobraževalno delo na področju javnega zdravja;
- druge naloge v skladu s posebnimi predpisi.

Vlada RS je v letu 2021 sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje, št. 01403-16/2021/4 z dne 19. 5. 2021 in Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje, št. 01403-16/2021/8 z dne 22. 7. 2021, v letu 2022 Sklep o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje, št. 00704-469/2022/2 z dne 22.

12. 2022 in v letu 2023 Sklep o spremembah Sklepa o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje, št. 00704-7/2023 z dne 12. 1. 2023.

S spremembo Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ), Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOP DVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk in 206/21 – ZDUPŠOP) je bil v upravljanje NIJZ prenesen zdravstveni informacijski sistem eZdravje, ki vključuje naslednje zbirke podatkov: Centralni register podatkov o pacientih, eNapotnica in eNaročilo, eRecept, Evidenca uporabnikov za oddaljeni dostop do zNET, eTriaža, TeleKap, eKomunikacije, Evidenca teleradioloških preiskav in Evidenca uporabnikov eZdravja.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka NIJZ opravlja tudi druge naloge na področju javnega zdravja, določene s posebnimi predpisi.

Naloge NIJZ v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) zajemajo sledeče:

- 86.909 Druge zdravstvene dejavnosti;
- 46.460 Trgovina na debelo s farmacevtskimi izdelki ter medicinskimi potrebščinami in materiali;
- 58.110 Izdajanje knjig;
- 58.120 Izdajanje imenikov in adresarjev;
- 58.130 Izdajanje časopisov;
- 58.140 Izdajanje revij in druge periodike;
- 58.190 Drugo založništvo;
- 58.290 Drugo izdajanje programja;
- 59.200 Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij;
- 62.010 Računalniško programiranje;
- 62.020 Svetovanje o računalniških napravah in programih;
- 62.030 Upravljanje računalniških naprav in sistemov;
- 62.090 Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti;
- 63.110 Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti; obratovanje spletnih portalov;
- 63.120 Obratovanje spletnih portalov;
- 70.220 Drugo podjetniško in poslovno svetovanje;
- 72.110 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju biotehnologije;
- 72.190 Raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije;
- 72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike;
- 74.900 Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti;
- 85.320 Srednješolsko poklicno in strokovno izobraževanje;
- 85.421 Višješolsko izobraževanje;
- 85.422 Visokošolsko izobraževanje;
- 85.590 Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje;
- 85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje;
- 86.220 Specialistična zunajbolnišnična zdravstvena dejavnost;
- 88.999 Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve;
- 91.011 Dejavnost knjižnic;
- 91.012 Dejavnost arhivov.

Poslanstvo, vizija, načela in vrednote:

Poslanstvo

Poslanstvo NIJZ je prispevati k boljšemu zdravju in blaginji prebivalcev Slovenije.

Skupaj s partnerji NIJZ zagotavlja vir podatkov in informacij, ki so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in politik za doseganje boljšega zdravja.

NIJZ prepoznava ključne izzive na področju javnega zdravja prebivalstva, vključno z determinantami, ki vplivajo na zdravje, in predlaga ukrepe za izboljšanje zdravja, vpliva na njihovo udejanjanje ter ocenjuje njihovo uspešnost in učinkovitost.

NIJZ spremlja sistem zdravstvenega varstva, pripravlja analize delovanja sistema in predlaga ukrepe za večjo dostopnost in učinkovitost ter razvoj prioritet.

NIJZ prepoznava morebitne grožnje zdravju, ocenjuje tveganja in pripravlja ukrepe za varovanje in zaščito zdravja.

Z raziskovanjem in mednarodnim sodelovanjem NIJZ prispeva k novim spoznanjem, krepi strokovne kompetence zaposlenih in sodelavcev ter razširja nova vedenja in dobre prakse.

Vizija

Inštitut je ugleden, nacionalno in mednarodno prepoznan inštitut, ki pomembno vpliva na zdravje prebivalcev, kakovost bivalnega okolja, vode in hrane ter zaščito prebivalcev pred nalezljivimi boleznimi.

Inštitutu zaupajo prebivalci Slovenije, politiki in odločevalci.

Inštitut združuje vse deležnike v zdravstvu v skupnem cilju izboljšanja zdravja prebivalstva.

Inštitut ključno vpliva na razvoj in prispeva k uspešnosti sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Inštitut ima ključno vlogo v programih in projektih za krepitev in varovanje zdravja.

Inštitut je pomembna raziskovalna in učna ustanova.

Inštitut je ključna strokovna institucija, ki se povezuje v mrežo podobnih institucij in ima povezavo z mednarodnimi organizacijami, kot so: Združeni narodi, Svetovna zdravstvena organizacija, ECDC, EMCDDA, itd.

Inštitut ponuja zaposlitev v spodbudnem in prijetnem delovnem okolju.

Vrednote

Odgovornost: Odgovorno se odzivamo na dejanske potrebe prebivalcev in za doseganje skupnih ciljev uporabljamo z dokazi podprto znanje in najboljše prakse. Za izpolnjevanje našega poslanstva zaposleni ravnamo pošteno, etično in strokovno. Sprejemamo osebno odgovornost za lastno delo in strokovne odločitve. Vedno in povsod zagovarjamo zdravje prebivalstva.

Strokovnost: NIJZ ima med zaposlenimi največje strokovnjake s področja javnega zdravja v Sloveniji, zato lahko kompetentno deluje in sodeluje na vseh ravneh vpliva na zdravje prebivalcev in razvoja zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Medsebojno spoštovanje, sodelovanje in razvoj zaposlenih: Zaposleni se med seboj spoštujemo in sodelujemo ter gradimo ustvarjalno delovno okolje. Spodbujamo interno in eksterno izobraževanje,

samoizobraževanje, strokovno rast in razvoj talentov ter nudimo podporo in mentorstvo. Cenimo delo in prispevek vsakega posameznika in vsake stroke. Različna stališča nas bogatijo, izmenjujemo si jih v odprtem dialogu. Različne zamisli in izkušnje nam predstavljajo priložnost za učenje. Kot posamezniki in strokovnjaki vedno iščemo priložnosti za uresničevanje lastnih osebnih in strokovnih ciljev na način, ki je skladen s cilji in strateškimi usmeritvami NIJZ ter v dobrobit javnega zdravja.

Odprtost in preglednost: Zagotavljamo javnost in preglednost poslovanja, ravnanja in odločanja. Odprti smo za sodelovanje in za doseganje ciljev, sklepamo partnerstva s posamezniki, strokovnjaki in z odločevalci ter po najboljših močeh izpolnjujemo njihova pričakovanja. Spodbujamo interdisciplinarnost in multidisciplinarnost ter izmenjavo idej in informacij. Prepoznavamo in posredujemo najboljše prakse ter gradimo na prepoznavnosti in ugledu NIJZ doma in v tujini.

Strategije:

Vrednotenje in analize zdravja in zdravstvenega stanja

Cilj 1: NIJZ bo s proučevanjem zdravstvenega stanja prebivalcev in dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, postal trajnosten in dostopen vir na dokazih temelječih informacij in analiz za oblikovanje politik s področja javnega zdravstva, določanje prioritet in predlogov ukrepov za krepitev zdravja.

Vrednotenje in analize sistema zdravstvenega varstva

Cilj 2: NIJZ bo s proučevanjem sistema zdravstvenega varstva postal zanesljiv, trajnosten in dostopen vir na dokazih temelječih ocen, analiz in napovedi o potrebah prebivalcev po zdravstvenih storitvah, z namenom določanja prioritet in predlogov ukrepov za zagotavljanje pravične dostopnosti do zdravstvenega varstva.

Zagotavljanje podatkov

Cilj 3: NIJZ bo zagotavljal pravočasne in kakovostne podatke in informacije, ki bodo na voljo za pripravo kazalnikov, raziskav, ocen in poglobljenih analiz za uporabo med ključnimi deležniki in notranjimi uporabniki. NIJZ bo racionaliziral in optimiziral zbirke podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva ter zagotovil večjo kakovost podatkov. Z uvedbo ustreznih informacijskih orodij bo zbiranje podatkov poenostavljeno. Z izboljšanim upravljanjem zbirk podatkov in z uvajanjem novih orodij za obdelavo podatkov bo omogočena zanesljiva in kakovostna podpora raziskavam, ocenam in analizam zdravja ter zdravstvenega stanja. Cilj vključuje tudi upravljanje zbirk podatkov s področja eZdravja.

Pripravljenost za obvladovanje zdravstvenih tveganj in nevarnosti za zdravje

Cilj 4: NIJZ bo okreпил osrednjo točko za zaznavanje nevarnosti za zdravje ljudi, vključno z zgodnjim zaznavanjem, izdelavo (hitrih) ocen tveganja ter koordinacijo hitrega odzivanja in komuniciranja z javnostmi.

Ukrepi in programi za krepitev zdravja, zgodnje odkrivanje in preprečevanje bolezni

Cilj 5: NIJZ bo razvijal in posodabljal javnozdravstvene programe za krepitev in varovanje zdravja ter zmanjševanje neenakosti v zdravju. NIJZ bo te programe spremljal, vrednotil in izvajal usposabljanja.

Cilj 6: NIJZ bo upravljal in vrednotil programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje bolezni, kateri v Sloveniji že potekajo, ter okreпил izvajanje pristopov za vključevanje ranljivih oseb.

Zagotavljanje znanj za strokovnjake, ki s svojimi ukrepi vplivajo na javno zdravje

Cilj 7: NIJZ bo s programi usposabljanja naslovil potrebe po temeljnih in specialističnih znanjih za različne strokovnjake, ki delujejo na področju javnega zdravja. V programe usposabljanja bomo vključevali tudi druge strokovnjake in državne uslužbence, ki se pri svojem delu srečujejo z javnim zdravjem.

Raziskovanje na področju javnega zdravja

Cilj 8: NIJZ bo z večanjem obsega in uspešnosti raziskav prispeval k razvoju novih znanj in pristopov v javnem zdravju.

Zagovorništvo, komuniciranje in mobilizacija skupnosti za zdravje

Cilj 9: NIJZ bo nadgradil in na novo vzpostavil učinkovita orodja za komuniciranje z javnostmi in zagovorništvo.

Razvoj, implementacija in upravljanje storitev eZdravja

Cilj 10: NIJZ bo z upravljanjem in razvojem storitev eZdravja zagotavljal informiranje prebivalcev in dostop do lastnih zdravstvenih podatkov, ter povezovanje in izmenjevanje zdravstvene dokumentacije med izvajalci zdravstvene dejavnosti s ciljem še bolj varne, uspešne in kakovostne zdravstvene obravnave.

2 ZAKONSKE PODLAGE

a) Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti zavodov:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC, 127/06 – ZIZP);
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – UPB2, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13 in 88/16 – ZdZPZD, 64/17 in 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – Odl. US in 141/22 - ZNUNBZ);
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21 in 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS in 141/22 - ZNUNBZ);
- Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21);
- Določila Splošnega dogovora za leto 2023;
- Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2022 ter 2023 z ZZZS.

b) Zakonske in druge pravne podlage za pripravo finančnega načrta:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – UPB4, 14/13 – popr. in 101/13 in 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US);
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE);
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 33/11);
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 91/00 in 122/00);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10 – popr., 104/10, 104/11, 86/16, 80/19 in 153/21);
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16, 75/17, 82/18, 79/19, 10/21, 203/21 in 158/22);
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18);
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15);
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03);
- Navodilo v zvezi z razmejitvijo dejavnosti javnih zdravstvenih zavodov na javno službo in tržno dejavnost Ministrstva za zdravje (št. 024-17/2016/33 z dne 3. 2. 2020).

c) Interni akti zavoda

- Sklep o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje s spremembami in dopolnitvami;
- Statut Nacionalnega inštituta za javno zdravje;
- Pravilnik o notranji organizaciji NIJZ;
- Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest NIJZ;
- Pravilnik o delovnem času;
- Pravilnik o računovodstvu in finančnem poslovanju;
- Pravilnik o knjiženju in razporejanju prihodkov in stroškov po vrstah dejavnosti (javna služba/tržna dejavnost) na NIJZ;
- Pravilnik o popisu terjatev in obveznosti;
- Pravilnik o davčnem potrjevanju računov;
- Pravilnik o nagrajevanju zaposlenih iz naslova povečanega obsega dela;
- Pravilnik o uporabi varne sobe;
- Pravilnik o varstvu osebnih podatkov;
- Pravilnik o hrambi dokumentarnega gradiva;
- Pravilnik o nabavi in javnem naročanju - čistopis;
- Pravilnik o uporabi službenih mobilnih telefonov;
- Pravilnik o osebni varovalni opremi zaposlenih v NIJZ;
- Pravilnik o raziskovalni in razvojni dejavnosti ter raziskovalnih nazivih;
- Pravilnik o javnih pozivih;
- Hišni red NIJZ;
- Pravilnik o tajnih podatkih na NIJZ.

3 OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023

Pri sestavi finančnega načrta za leto 2023 smo upoštevali naslednja izhodišča:

- dopis Ministrstva za zdravje – Izhodišča za pripravo finančnih načrtov za leto 2023,
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324) (Uradni list RS, št. 150/2022),
- Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2020 in 2021 ter izredni uskladitvi pokojnin (ZUPPJS2021) (Uradni list RS, št. 75/19 in 139/20),
- Uredba o načinu priprave kadrovskih načrtov posrednih uporabnikov proračuna in metodologiji spremljanja njihovega izvajanja za leti 2023 in 2024 (Uradni list RS, št.),
- Kolektivna pogodba za javni sektor s spremembami v aneksih,
- Aneks h Kolektivni pogodbi za negospodarsko dejavnost v RS,
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22 Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18).

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2023 smo upoštevali veljavno zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je prejel FRS v informacijo in ki jih je mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju:

- sklopov, ki jih financira Ministrstvo za zdravje,
- vsebin opredeljenih v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023,
- izvajanja projektov,
- izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv,
- ostalih vsebin javne službe (URSK, UVHVVR ...),
- izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in podobno.

Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in opreme, stavb, IT tehnologije in podobno

4 PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2023

Iz dolgoročnih oz. strateških ciljev izhajajo kratkoročni in srednjeročni cilji, ki so podrobneje razčlenjeni spodaj:

4.1 LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI

Tabela 1: Letni cilji z opredeljenimi kazalniki

Dolgoročni cilji	Ključni letni cilji	Kazalniki letnih ciljev
Zagotoviti nemoteno in učinkovito poslovanje NIJZ.	Nabava ustrezne uporabniške IKT opreme in obnova zastarele IKT sistemske infrastrukture na NIJZ	<ul style="list-style-type: none"> - Število dobavljenih novih delovnih postaj. - Število dobavljenih novih sistemskih komponent (strežniki, stikala, knjižnice, ipd.) .
Učinkovito in uspešno upravljanje razvoja rešitev eZdravja.	Objava nacionalne strategije za digitalizacijo zdravstva v Sloveniji in sprememba krovne zakonodaje na področju digitalizacije zdravstva	<ul style="list-style-type: none"> - Pripravljena nacionalna strategija za digitalizacijo zdravstva v Sloveniji - Spremenjen krovni zakon na področju digitalizacije zdravstva
Doseganje ciljev Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja (ReNPDZ).	Priprava novega Akcijskega načrta ReNPDZ za obdobje 2024-2026.	- Osnutek AN 2024-2026 oddan na MZ
Dostop do kakovostne pitne vode	Aktivnosti, navodila, ob implementaciji Uredbe o pitni vodi	- Izdelana navodila, Smernice za izdelavo načrta na varno pitno vodo.
Zmanjšanje tveganja za zdravje prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah.	Nadgradnja in posodobitev algoritmov odločanja in ukrepanja za delovanje sistema na osnovi novih znanstvenih spoznanj.	- Število posodobljenih algoritmov.
Zmanjšanje tveganja na zdravje prebivalcev v bivalnem okolju zaradi dejavnikov tveganja fizičnega okolja.	Predlog splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za občinske prostorske načrte. Ocena načrtovanih posegov v prostor.	<ul style="list-style-type: none"> - Število izdelanih mnenj, temelječih na znanstveno dokazanih vplivih na zdravje.
Večja ozaveščenost splošne javnosti o prednostih cepljenja.	Poenoteno komuniciranje o cepljenju na nacionalni in lokalni ravni.	<ul style="list-style-type: none"> - Izvedba 1 novinarske konference. - Izvedba 2 kampanj na družbenih omrežjih. - Sodelovanje s 5 organizacijami (Imuno, Vakcinet, društva itd.). - Vsaj 30 medijskih prispevkov na kampanjo.
Pridobiti nove projekte, ki dopolnjujejo strateške cilje NIJZ in krepijo kompetence kadra NIJZ	Prijava na projekte z ugodnimi pogoji financiranja in čim več prijav z NIJZ v vodilni vlogi	<ul style="list-style-type: none"> - V letu 2023 pridobiti vsaj 1 večji projekt, kjer bo NIJZ vodilni partner. - NIJZ v vodilni vlogi pri vsaj treh novih projektih v letu 2023 (vodja delovnega paketa).

Dolgoročni cilji	Ključni letni cilji	Kazalniki letnih ciljev
Razvoj upravljanja preventivnega programa za otroke in mladostnike na primarni ravni.	<p>Vzpostavitev upravljanja na področju izvajanja programa ZDAJ za izboljšanje zdravja otrok in mladostnikov.</p> <p>Ustanovitev interdisciplinarnih delovnih skupin in drugih teles upravljanja programa.</p> <p>Komuniciranje s ciljnimi javnostmi o programu ZDAJ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Delujoča mreža sodelavcev na področju upravljanja za zdravje otrok in mladostnikov. - Mreža z izvajalci na primarni ravni zdravstvenega varstva. - Vsaj 20 objav na spletni strani programa ZDAJ.
Ravnati skladno s pravnim redom ter delo odgovorno načrtovati, spremljati in poročati o opravljenem delu.	Posodobitev dokumentnega sistema in posodobitev sistema finančnega računovodenja.	<ul style="list-style-type: none"> - V rokih pripravljena kakovostna program in poročilo (2). - Vzpostavitev sistema DMS (1) - Popis delovnih procesov za ključne naloge finančnega računovodenja (5). - Posodobitev internih aktov s področja FRS (3).

4.2 POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC

4.2.1 Opredelitev poslovnih ciljev na področju NNJF

Cilji na področju poslovanja zavoda

1. Zagotoviti nemoteno izvajanje dejavnosti, potrebnih za zagotavljanje ključnih funkcij javnega zdravja.
2. Vzpostaviti poslovanje brez izgube oz. doseči presežek prihodkov nad odhodki.
3. Optimizirati vse vrste stroškov in odhodkov.
4. Zagotoviti pogoje za razvoj dejavnosti.
5. Proučiti možnost pridobivanja novih programov in projektov in vključevanja čim več različnih profilov NIJZ kadra na razvojne projekte.

Poslovni cilji NIJZ na področju notranjega nadzora javnih financ v letu 2023 so:

1. Zagotavljanje preglednega poslovanja iz vidika pridobivanja in porabe sredstev za posamezne aktivnosti.
2. Redno izvajanje in izboljševanje notranje kontrole.
3. Redno izvajanje notranjih revizij in notranjih presoj.
4. Prenova oziroma posodobitev registra koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj načrta integritete.

Na področju ciljev, povezanih z uresničevanjem integritete v skladu z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije, bomo v tem letu dopolnili register koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj, uvajali izboljšave ukrepov za doseg spodbujanja zavezanosti ciljem, poslanstvu in vrednotam NIJZ.

4.2.2 Register obvladovanja poslovnih tveganj

Zapis tveganj na način, kot so strukturirani načrtovani cilji	Ključna tveganja, ki ogrožajo uresničevanje zastavljenih ciljev	Ukrepi
<p>(glej Cilji v poglavju 4.2.1)</p> <p>Cilj 1: Zagotoviti nemoteno izvajanje dejavnosti, potrebnih za zagotavljanje ključnih funkcij javnega zdravja.</p>	<p>Tveganje premalo financirane dejavnosti, ki ne pokriva zakonskih oz. sistemsko generiranih stroškov dela na programih (Program javnega zdravja, ZZS...).</p>	<p>Na tveganje se bomo odzvali tako, da bomo:</p> <ul style="list-style-type: none">- redno zaposlene na teh programih delno preusmerili na projekte in tako pokrili manjkajoč kader na projektih, ki bi ga drugače morali na novo zaposliti;- prestrukturirali vsebine programov in večali produktivnost zaposlenih z jasnimi kompetencami in jasnimi definiranimi postopki;- glede na tveganje se bomo trudili povečevati tržno dejavnost, izboljševati proces nabave, povečati pristojnost in odgovornost predstojnikov oddelkov za poslovni izid organizacijske enote;- Svet zavoda in predstavnike plačnikov/ ustanoviteljev bomo redno seznanjali s stanjem financiranja dejavnosti.
<p>Cilj 2: Vzpostaviti poslovanje brez izgube oz. doseči presežek prihodkov nad odhodki.</p>	<p>Tveganje izpada prihodkov od evropskih projektov.</p>	<p>Povečevanje sredstev za izvajanje mednarodnih projektov:</p> <ul style="list-style-type: none">- Na projektih bomo zagotovili boljšo izkoriščenost kadra in zmogljivosti, ter prispevali k bolj uravnoteženemu poslovnemu izidu. Istočasno pa aktivno sodelovanje v projektih pomeni pridobivanje dodatnih znanj in veščin, potrebnih za boljše izvajanje osnovne dejavnosti in razvoj.- Namesto zunanjih izvajalcev za izvajanje nalog na projektih bomo, kjer je to mogoče, skušali na naloge vključiti lastne zaposlene in tako zmanjšali stroške dela na programih, kjer prekoračimo zastavljeno finančno strukturo (Program javnega zdravja ...).- Poskrbeli bomo, da bodo zaposleni redno poročali aktivnosti na projektih in tako izkoristili vsa razpoložljiva sredstva na projektih. Načrtujemo lahko presežke iz naslova t.i. »overheadsov« v višini do 7 % prihodkov iz evropskih projektov.- Povečevanje tržne dejavnosti (cepljenja)- Na NIJZ redno spremljamo realizacijo cepljenj po mesecih. Ocenjujemo, da lahko na račun večjega osveščanja javnosti za cepljenja, predvsem proti KME, dvignemo prihodke tudi v prihodnje.

Zapis tveganj na način, kot so strukturirani načrtovani cilji	Ključna tveganja, ki ogrožajo uresničevanje zastavljenih ciljev	Ukrepi
(glej Cilji v poglavju 4.2.1)		
Cilj 3: Optimizirati vse vrste stroškov in odhodkov.	Tveganje , da kljub že navedenim povečanim prihodkom samo z zniževanjem in obvladovanjem stroškov ni možno doseči bistvenih prihrankov, ki bi sami po sebi zadoščali za pozitivno poslovanje NIJZ-ja.	Trije ključni vidiki obvladovanja stroškov so: <ul style="list-style-type: none"> - prestrukturiranje programov, kjer so stroški preseženi (strošek dela); - nadaljnje izboljševanje procesa nabave; - povečati pristojnost in odgovornost predstojnikov notranjih organizacijskih enot za poslovni izid organizacijskih enot.
Cilj 4: Zagotoviti pogoje za razvoj dejavnosti.	Tveganje sprememb politik/nalog/prioritet MZ. Tveganje nezadostnih kadrovskih resursov na področju eZdravja.	Jasna predhodna formalna opredelitev MZ do strategije NIJZ ter plana nalog. Dobro definirana razporeditev nalog in nove zaposlitve strokovnjakov – informatikov.

4.2.3 Aktivnosti na področju NNJF

Zavod ne razpolaga s programom zagotavljanja in izboljševanja kakovosti, saj zaposleni v zavodu nimajo dovolj znanj in usposobljenosti s področja notranje revizije, da bi lahko ocenjevali skladnost notranje revizije v skladu z Usmeritvami za državno notranje revidiranje. Zavod zagotavlja notranje revidiranje z najemom zunanjih izvajalcev storitev notranjega revidiranja.

Izdelan letni načrt notranje revizije temelji na oceni tveganosti posameznega področja revidiranja, ob upoštevanju večletnega načrta in večletnih ciljev organizacije, poslovnega in finančnega načrta organizacije ter pričakovanj poslovodstva in organa nadzora. Pri pripravi na tveganjih zasnovanega načrta je upoštevana strategija inštituta in njegovi ključni poslovni cilji in s tem povezana tveganja ter postopki za upravljanje tveganj.

Predlog načrta notranjega revidiranja za leto 2023 je pripravljen na osnovi presoje najbolj tveganih področij ob upoštevanju že izvedenih revizij v preteklih letih, pregleda letnih poročil, planov poslovanja, razgovorov z zaposlenimi ter na podlagi opravljene analize računovodskih izkazov zavoda.

Predlog področij notranjega revidiranja za leto 2023 je:

- register tveganj in kadrov.

5 FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALNIKI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE

Tabela 2: Finančni kazalniki poslovanja

KAZALNIK	LETO 2022	FN 2023
1. Kazalnik gospodarnosti	1,01	1,00
2. Delež amortizacije v celotnem prihodku	0,03	0,02
3. Stopnja odpisanosti opreme	0,82	0,72
4. Dnevi vezave zalog materiala	26,89	23,64
5. Delež terjatev v celotnem prihodku	0,11	0,11
6. Koeficient zapadlih obveznosti	0,0	0,0
7. Kazalnik zadolženosti	0,53	0,41
8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi	0,93	0,86
9. Prihodkovnost sredstev	2,08	1,61

1. Kazalnik gospodarnosti = (celotni prihodki AOP 870 / celotni odhodki AOP 887)

Ocenjujemo, da bo kazalnik gospodarnosti, ki prikazuje razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki iz izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov, znašal 1 kar pomeni, da bodo celotni prihodki zadostovali za pokrivanje celotnih odhodkov.

2. Delež amortizacije v celotnem prihodku = (amortizacija AOP 879 / celotni prihodki AOP 870)

Ocenjujemo, da bo delež amortizacije v celotnih prihodkih za leto 2023 znašal 2 %.

3. Stopnja odpisanosti opreme = (popravek vrednosti opreme AOP 007 / oprema in druga opredmetena osnovna sredstva AOP 006)

Ocenjujemo, da bo stopnja odpisanosti opreme znašala 72 %. V kolikor bi dobili financirano vso amortizacijo, bi lahko nabavili oz. obnovili več opreme in tako zmanjšali povečevanje odpisanosti opreme.

4. Dnevi vezave zalog materiala = (stanje zalog AOP 023: / stroški materiala AOP 873 x 365)

Ocenjujemo, da bodo dnevi vezave zalog materiala, glede na navedeno metodologijo izračuna kazalnika, nekoliko nižji kot v preteklem letu.

5. Delež terjatev v celotnem prihodku = (stanje terjatev AOP 012 minus (AOP 013 in 014) / celotni prihodki AOP 870)

Delež terjatev v celotnem prihodku znaša za leto 2023 11 %, kakor v preteklem letu.

6. **Koeficient zapadlih obveznosti** = (zapadle neplačane obvez. na dan 31. 12. / (mesečni promet do dobavit. AOP 871 / 12))

Ocenjujemo, da bo koeficient zapadlih obveznosti v letu 2023 podoben kazalcu lanskega leta, ko je bil ta idealen in je znašal 0. To pomeni, da smo, zaradi dobre likvidnosti lahko pokrili vse zapadle obveznosti. Enako načrtujemo tudi za leto 2023. Likvidnost se izboljšuje v primerjavi s preteklimi leti.

7. **Kazalnik zadolženosti** = (Tuji viri AOP 034+047+048+054+055) / Obveznosti do virov sredstev AOP 060)

Kazalnik zadolženosti prikazuje razmerje med tujimi viri in celotnimi obveznostmi do virov sredstev in znaša 0,41 v letu 2023, kar je nekoliko bolje kot v predhodnem letu.

8. **Pokrivanje kratkoročnih obveznosti** z gibljivimi sredstvi = (AOP 012+AOP 023) / AOP 034)

Kazalnik pokrivanja kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi znaša 0,69 v letu 2023 in kaže na to, da za pokrivanje kratkoročnih obveznosti v letu 2023 ves čas ne bo na voljo dovolj obratnih sredstev. Ustrezna vrednost kazalnika je 1,00, kar pomeni, da gibljiva sredstva zadostujejo za pokrivanje kratkoročnih obveznosti.

9. **Prihodkovnost sredstev** = (prihodek iz poslovne dejavnosti (AOP 860 / osnovna sredstva po neodpisani vrednosti AOP 002+004+006)

Kazalnik prihodkovnosti sredstev nam pove, koliko osnovnih sredstev imamo vloženi na enoto prihodka in predstavlja zasedenost obstoječih kapacitet. Kazalec prihodkovnosti sredstev se bo, v primerjavi s predhodnim letom, nekoliko znižal in znaša 1,61.

6 NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ

6.1 NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ

Priloga - Obrazec 1: Načrt programa javnega zdravja 2023

6.1.1 Proučevanje, razvoj in krepitev zdravja

Na dokazih temelječe informacije so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in zdravstvene politike. Informacije predstavljajo osnovo za razvoj programov na področju javnega zdravja, so ključne pri razvoju ukrepov in programov na področjih preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja bolezni. Tudi v letu 2023 bomo spremljali javno zdravstveno stanje v Sloveniji, EU in po svetu ter Ministrstvu za zdravje in drugim resorjem nudili pomoč pri oblikovanju strateških dokumentov in politik, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na zdravje, ter strokovno podporo pri implementaciji in izvajanju že sprejetih strateških dokumentov in akcijskih načrtov, prav tako pa bomo nudili tudi strokovno pomoč pri pripravi in sprejetju novih strateških dokumentov. Prav tako si bomo prizadevali izboljševati zdravje prebivalcev

na lokalnem nivoju in odločevalcem ter drugim deležnikom na lokalnem nivoju dajati uporabna orodja in informacije za oceno zdravstvenega stanja prebivalcev kot tudi programe za njihovo izboljšanje.

Pri postavljanju letnih ciljev smo sledili aktualnim javnozdravstvenim nacionalnim, regionalnim in lokalnim izzivom in potrebam, ki izhajajo iz dosedanjih ocen zdravja in dejavnikov tveganja ter obstoječih varovalnih dejavnikov zdravja na področju socialno-ekonomskih, okolijskih in komercialnih determinant zdravja, ki najbolj vplivajo na zdravje prebivalcev Slovenije. Od začetka pandemije covid-19 so minila že tri leta in raziskave so pokazale, da je pomembno vplivala na zdravje Slovencev, zato bomo tudi v letu 2023 spremljali posledice epidemije na zdravje prebivalcev, vključno s problematiko dolgega covid oz. postcovidnega sindroma. Pri pripravi programa dela smo upoštevali že sprejete strateške dokumente in pripravljene akcijske načrte, in sicer Strategijo razvoja Slovenije 2030, Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025, »Skupaj za družbo zdravja«, Strategijo aktivnega in zdravega staranja, Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 »Dober tek, Slovenija«, Resolucijo o Nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (Program MIRA), Državni program za obvladovanje sladkorne bolezni (DPOSB) 2020–2030, Strategijo preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV/AIDS 2017–2025, Resolucijo o Nacionalnem programu na področju prepovedanih drog 2014–2020 (ReNPPD14–20) oz. Resolucijo o Nacionalnem programu na področju prepovedanih drog 2022–2030, ki je sicer do 3.1.2023 še v javni razpravi in bo sprejeta v letu 2023, Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2030, ki je prav tik pred sprejetjem, Državni načrt za obvladovanje raka 2022–2026 (DPOR) ter druge pripadajoče dokumente. Pri načrtovanju smo upoštevali tudi priporočila EPHO študije slovenskega javnega zdravja, ki jo je izvedla SZO v letih 2017–2019 in je izpostavila potrebo po reorganizaciji na podlagi strateško definiranih vsebin javnega zdravja. Upoštevali smo tudi zeleno in digitalno agendo EU, EU4Health Program ter Evropski program za preprečevanje raka, pa tudi razvoj na Evropskem stebru socialnih pravic s poudarkom na Jamstvu za otroka. Kot že omenjeno, je imela in ima pandemija covid-19 velik neposreden in posreden vpliv na zdravje Slovencev. Raziskava o vplivu pandemije na življenje v Sloveniji (SI-PANDA) je pokazala, da sta resnost in obseg pandemije covid-19 skupaj z uvajanjem strogih ukrepov za preprečevanje in omejevanje prenosa okužbe, imela zelo velik vpliv na vsakdanje življenje vseh ljudi, tudi tistih, ki jih virus

ni neposredno prizadel. Gre za t.i. sindemijo, katere posledice bomo tako na zdravju kot v širši družbi čutili še dolgo časa. Podatki kažejo, da je imela pandemija z vsemi ukrepi, namenjenimi njenemu preprečevanju in omejevanju, še posebno velik vpliv na mladostnike in ranljive skupine prebivalcev, kot so osebe s težavami v duševnem zdravju, osebe z nižjim socialno-ekonomskim stanjem ipd. Zato bomo še naprej spremljali vpliv pandemije s kvalitativnimi in kvantitativnimi raziskavami in pripravili izhodišča za pristope oz. ukrepe, s katerimi bomo preprečevali poslabševanje sprememb KNB, vključno s postcovidnim sindromom in determinantami zdravja kot posledico sindemije.

Prioritetne naloge na področju proučevanja in razvoja zdravja v letu 2023 bodo:

1. Posodobili bomo kazalnike in vsebine na platformi »Zdravje v občini«, ki od aprila leta 2022 deluje na novem, uporabniku bolj prijaznem informacijskem orodju. Ključno vlogo pri diseminaciji podatkov z namenom spodbujanja zavedanja o pomenu zdravja in možnostih ukrepanja za izboljšanje zdravja na lokalni ravni bodo še naprej imeli sodelavci OE, ki bodo tudi v letu 2023 sodelovali pri izbiri Občine zdravja. Pripravili bomo tudi angleško verzijo spletne platforme.
2. V letu 2023 bomo nadaljevali z izvajanjem raziskave SI-PANDA, ki proučuje vpliv pandemije covid-19 na življenje prebivalcev Slovenije. V tretjem sklopu je posebna pozornost namenjena virom informacij, cepljenju in dolgemu covidu. Glede na to, da se je te vrste raziskava (spletna panelna raziskava), ki je doslej v javnem zdravju nismo uporabljali, izkazala kot stroškovno zelo učinkovita metoda za hitro oceno stanja določenega javnozdravstvenega problema, jo bomo uporabili tudi za proučevanje nekaterih drugih javnozdravstvenih izzivov, npr. na področju tobaka.
3. Pri osebah okuženih z virusom SARS-CoV-2 lahko vztrajajo številni in različni simptomi in znaki, kar imenujemo dolgi covid ali postcovidni sindrom (PCS). Tovrstne težave ima skoraj desetina oseb s covidom-19, ne glede na to ali so bolezen preboleli z blago ali težjo obliko. V okviru raziskave SI-PANDA je bilo v letu 2022 že zbranih nekaj podatkov o razširjenosti PCS v Sloveniji, ki so temeljili na primerljivih študijah v tujini, niso pa upoštevali sedaj veljavne definicije PCS s strani SZO. Do zdaj še ni bila opravljena nobena analiza administrativnih in statističnih zbirk podatkov v Sloveniji s ciljem osvetljevanja PCS. Zato nameravamo v letu 2023 spremljati PCS in pripraviti analizo, ki bo dala boljši vpogled v prevalenco in breme PCS v Sloveniji.
4. Slovenija sodi med eno izmed držav s hitro starajočo se družbo, zato je demenca eden izmed najpomembnejših javnozdravstvenih izzivov. Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2030 je bila do začetka decembra 2022 v javni razpravi in bo v kratkem sprejeta. Nadaljevali bomo z epidemiološkim spremljanjem področja demence ter tako nudili strokovno podporo in izhodišča MZ, drugim ministrstvom, SZO in drugim mednarodnim ustanovam za ustrezno načrtovanje ukrepov, usmerjenih v reševanje problematike na področju demence. Sodelovali bomo z različnimi resorji pri razvoju ukrepov, sodelovali v različnih delovnih in strokovnih skupinah. Zagotavljali bomo informacije, izvajali zagovorništvo in ozaveščanje s poudarkom na destigmatizaciji, izobraževanje različnih javnosti, pripravljali predstavitve, vključno z obeležitvijo svetovnega dne Alzheimerjeve bolezni. NIJZ bo sodeloval tudi kot pokrovitelj in soorganizator 7. svetovnega kongresa WADD (World Association on Dual Disorders), ki bo aprila 2023 v Portorožu.
5. Na področju spremljanja bremena poškodb bomo zaključili analizo vpliva pandemije covid-19 na breme poškodb v Sloveniji in pripravili analizo poškodb otrok in mladostnikov, povezano s telesno dejavnostjo. Na področju promocije bo imela posebno pozornost promocija varnosti najmlajših otrok v primarnem zdravstvenem varstvu (razvoj programa in gradiv za pediatrične time in patronažno službo).

6. Področju duševnega zdravja bomo v letu 2023 namenili posebno pozornost – ob zaključku drugega akcijskega načrta programa MIRA bomo posodobili okvir kazalnikov duševnega zdravja in nudili strokovno podporo pri pripravi načrta za novo akcijsko obdobje programa. Obeležili bomo svetovna dneva duševnega zdravja ter preprečevanja samomora ter aktivno sodelovali na dveh mednarodnih kongresih, ki bosta potekala v Sloveniji (11th European Conference on Mental Health, The International Association for Suicide Prevention World Congress). Nadaljevali bomo s spremljanjem posledic globalnih dogodkov na duševno zdravje prebivalstva preko raziskav SI-PANDA, Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah (ATADD) ter obstoječih administrativnih zbirk podatkov. Izkušnje in znanje bomo izmenjevali s sodelovanjem v iniciativah Svetovne zdravstvene organizacije (Working Group for Mental Health Data, The Pan-European Mental Health Coalition). Na področju razvoja in izvajanja javno-zdravstvenih intervencij bomo nadaljevali z uveljavljenimi pristopi programa To sem jaz: (1) redna dejavnost spletnega svetovanja in informiranja mladih na spletišču www.tosemjaz.net; (2) aktivnosti za razvoj upravljanja programa in implementacijo preventivnega modela po priročniku Zorenje skozi To sem jaz v šolski prostor; (3) priprava 12 tematskih e-Mesečnikov za mlade; (4) komuniciranje in promocija spletne svetovalnice ter vsebin o duševnem zdravju. V odgovor na potrebe, ki jih zaznavamo v preteklem obdobju, pa razvijamo program Psihološka prva pomoč, ki je namenjen krepitvi znanja in veščin med laičnim prebivalstvom, kako prepoznati, pristopiti k in pomagati osebi v duševni stiski, dokler ni na voljo strokovna pomoč. Nadaljevali bomo z nalogo Postvencija po samomoru učenca ali dijaka, načrtujemo pripravo in izvedbo ankete med vodstvi šol o uporabnosti smernic za postvencijo ter potrebah šole na področju preprečevanja samomorilnega vedenja. Pozornost bo usmerjena tudi na področje nekemičnih zasvojenosti, kjer bomo nadaljevali z izvajanjem aktivnosti s področja promocije zdravja in preventive: (1) ozaveščanje in edukacija splošne in strokovne javnosti, (2) gradnja kompetenc strokovnjakov, ki se pri svojem delu soočajo s problematiko nekemičnih zasvojenosti. Nadaljevali bomo začeto delo in razvoj na področju naloge Spanje kot samostojne determinante zdravja: (1) obeležitev svetovnega dneva, priprava raziskovalnih in izobraževalnih vsebin, (2) razvoj intervencij za različne strokovne skupine. Na področju odzivanja na krizne razmere bomo nadaljevali sodelovanje v okviru Operativnega centra NIJZ za krizno upravljanje.
7. Tobak, alkohol in prepovedane droge so v Sloveniji pomembni, preprečljivi dejavniki tveganja za smrti, izgubljena zdrava leta življenja in manjše zmožnosti prebivalcev. Na teh treh področjih vsako leto poteka veliko aktivnosti in tudi v letu 2023 bomo na področju tveganih vedenj nadaljevali z rednim spremljanjem stanja, identifikacijo ključnih problemov in trendov, osveščali, obveščali in izobraževali bomo različne javnosti, predlagali potrebne ukrepe in jih strokovno zagovarjali.
8. V letu 2023 bomo izvedli tretjo Nacionalno raziskavo o tobaku, alkoholu in drugih drogah, ki daje pomembne podatke o razširjenosti uporabe psihoaktivnih snovi, zlorabi zdravil, uporabi konoplje v medicinske namene in razširjenosti nekaterih vrst nekemičnih zasvojenosti. Glede na to, da bo izvedena že tretja raziskava te vrste (prva leta 2011/2012, druga 2018), bomo dobili pomemben vpogled tudi v trende na navedenih področjih.
9. Pripravili bomo slovensko poročilo o raziskavi Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju (HBSC), ki je bila izvedena lansko leto in sodelovali pri pripravi mednarodnega poročila. Pripravili bomo tudi poglobljene analize ključnih področij iz HBSC raziskave s pomočjo kvalitativnih in kvantitativnih metod in pripravili analizo podatkov med mladostniki, ki ne obiskujejo šole (in niso zaposleni), se pa udeležujejo programa projektno učenje mlajših odraslih (PUM-O).
10. Podatki mednarodnih raziskav (HBSC, ESPAD) kažejo, da se mladostniki iz Slovenije po uporabi psihoaktivnih snovi, kot so konoplja, nekatere druge prepovedane droge in alkohol uvrščajo krepko nad povprečje vrstnikov iz drugih držav. Vse večji problem pri otrocih in mladostnikih postajajo tudi

nekemične zasvojenosti. Vse to nakazuje potrebo po razvoju in implementaciji modela celostnega preventivnega programa za otroke in mladostnike že od rojstva dalje, predvsem pa v vrtčevskem in šolskem okolju, kateri ne bo naslavljal le področja preprečevanja uporabe PAS in nekemičnih zasvojenosti, ampak bo zaradi svoje naravnosti otroke in mladostnike obravnaval celostno, krepil njihove socialne in druge veščine za življenje, omogočal izbire zdravega življenjskega sloga ter prispeval k njihovem splošnemu dobremu počutju, zdravemu in varnemu razvoju. Pomen preventivnih programov za otroke in mladostnike, ki bodo večali odpornost ter okrepili spretnosti in znanja za življenje ter izbire zdravega življenjskega sloga, je zato vse večji. Zato nameravamo v letu 2023 pričeti z razvojem učinkovitega modela preventivnega programa za otroke in mladostnike v šolskem in predšolskem okolju.

- 11.** Na področju tobaka bomo pripravili poročilo o učinkih tobačne zakonodaje (ZOUTPI) med dijaki 2. letnikov srednjih šol v Sloveniji in izvedli panelno raziskavo o učinkih zakonodaje in podpori različnim ukrepom med odraslimi prebivalci Slovenije. Še naprej bomo ozaveščali javnosti o novih izdelkih, povezanih s tobakom, ter o problemu pasivnega kajenja. Skupaj s sodelavci iz OE bomo v okviru različnih aktivnosti obeležili Svetovni dan brez tobaka 2023 in Dan brez cigarete ter obveščali ključne skupine (zdravstvene in šolske delavce) o novostih in pomembnejših temah na tem področju. Nadaljevali bomo z izvajanjem svetovanja na Svetovalnem telefonu za pomoč pri opuščanju kajenja in njegovi promociji.
- 12.** Na področju prepovedanih drog bomo, skladno z vsakoletno pogodbo z Evropsko agencijo o spremljanju drog in odvisnosti od drog (EMCDDA) izvajali naloge Nacionalne informacijske točke EMCDDA, vključno s pripravo Nacionalnega poročila na področju drog, ter poročila o mreži za spremljanje novih psihoaktivnih snovi. Zagotavljali bomo primerljive, preverjene, epidemiološke podatke s področja drog za strokovno javnost in odločevalce v Sloveniji, ter zagotovili ustrezne standardizirane podatke za EMCDDA in SZO ter druge mednarodne organizacije. Izvajali bomo naloge, opredeljene v novi nacionalni strategiji in akcijskem načrtu. Koordinirali bomo nacionalno mrežo programov zmanjševanja škode na področju drog in brezdomstva. Tudi v letu 2023 bomo v prvem tednu novembra v sodelovanju z OE Nova Gorica, MZ, MIZŠ in MDDSZ izvedli nacionalno konferenco ob mesecu preprečevanja zasvojenosti in nudili strokovno podporo pri izvedbi preventivnega meseca. V sodelovanju s sodelavci na OE bomo krepili mrežo sistema zgodnjega opozarjanja na NPS, ki je potrebna za preprečevanje in obvladovanje posledic, ki jih povzročajo NPS. Posebno pozornost bomo namenili problematiki konoplje in preventivi, predvsem pri otrocih in mladostnikih.
- 13.** Na področju alkohola bomo še naprej spremljali njegovo porabo v različnih populacijskih skupinah ter analizirali zdravstvene kazalnike tvegane in škodljive rabe alkohola. Zagotovili bomo strokovno podporo pri spreminjanju zakonodaje na tem področju in pri pripravi Akcijskega načrta omejevanja porabe alkohola in zmanjševanja škodljivih posledic rabe alkohola v Sloveniji. Pripravili bomo nove oz. posodobili obstoječe strokovne podlage za uvedbo učinkovitih ukrepov. Skupaj s sodelavci iz OE bomo izvajali aktivnosti, posvečene ozaveščanju izpostavljenosti otroka alkoholu pred rojstvom, otroci za varnost v prometu, dan brez alkohola. Zagotovili bomo delovanje spletnega portala MOSA – Mobilizacija skupnosti za odgovornejši odnos do alkohola. Skupaj z MZ bomo izvedli 5. nacionalno konferenco o alkoholni politiki.
- 14.** Nadaljevali bomo z delom na merilih za vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja, ki jih bomo posodobili. Skladno z razpoložljivimi viri bomo pripravili osnutek načrta e-platforme za izmenjavo dobrih praks. Aktivnosti na merilih za vrednotenje dobrih praks bomo povezali z nacionalnimi inštituti za javno zdravje v mreži EuroHealthnet.

15. Tudi v letu 2023 bomo sodelovali pri izvajanju Akcijskega načrta za izvajanje nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2013 - 2025. Nadaljevali bomo s poglobljenimi analizami podatkov iz raziskav EU MENI, HBSC in CINDI za različne deležnike in javnosti, z identifikacijo in spremljanjem indikatorjev, ki bi lahko kazali na spremembe v prehrani in s tem povezanimi spremembami v zdravju prebivalcev Slovenije. Spodbujali bomo zdravju koristne ponudbe in izbire – aktivnosti v podporo in promocijo simbola Prava izbira v gostinstvu in turizmu. Nadaljevali bomo s stalnimi aktivnostmi na področju spremljanja prehrane s svetovanjem v VIZ (podpora implementaciji prenovljenih prehranskih smernic in Šolskega lonca), spremljanjem nadgrajene šolske sheme in aktivnostmi v podporo tradicionalnega slovenskega zajtrka.
16. Skladno z Zakonom o šolski prehrani bomo izvajali tudi ukrep strokovnega spremljanja šolske prehrane s svetovanjem. Pričakujemo, da bodo rezultati raziskave doprinesli k boljšemu razumevanju pristopov implementacije smernic zdravega prehranjevanja otrok in mladostnikov ter k boljšemu vpogledu v podatke o prehranski sestavi šolskih obrokov v praksi.
17. Izhajajoč iz Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 »Dober tek, Slovenija« bomo spodbujali aktivni transport, sodelovali pri pripravi nacionalnih smernic za telesno dejavnost za različne ciljne skupine, ozaveščali splošno in ciljne javnosti o pomenu gibanja za zdravje, obeležili svetovne dneve ter nacionalne in mednarodne tedne (Svetovni dan in Mednarodni teden gibanja, Svetovni dan športa, Svetovni dan fizioterapije – Gibanje za zdravje, Svetovni dan hoje, Evropski teden mobilnosti, Evropski teden športa, Simbioza giba).
18. Pripravili bomo strokovne podlage za nadgradnjo in posodobitev preventivnega programa za nosečnice in otročnice, vključno s prenovo Pravilnika za izvajanje PZV (za področje reproduktivnega zdravja in patronažnih obiskov) ter pripravili vzpostavitev upravljanja preventivnega programa (prenos projektno razvitih nadgradenj preventivnih programov v vsa okolja v Sloveniji). Za preventivni program za ranljive nosečnice in družine z dojenčkom, »Program prvih 1000 dni«, bomo razvijali strokovne podlage, pripravili predlog najprimernejšega modela za Slovenijo in vodili interdisciplinarno delovno skupino. Razvijali bomo sodobne pristope za krepitev duševnega zdravja v obporodnem obdobju. Delovali bomo na preventivi okužbe s HIV in ostalih SPO (sodelovanje v Republiški komisiji za aids, pri izvajanju strategije in AN obvladovanja okužbe s HIV). Delali bomo na preprečevanju nasilja, še posebej na razvoju pristopov za naslavljanje in obvladovanje problematike zanemarjenja in nasilja v družini. Redno bomo zagotavljali analize in kazalnike zdravja na področju reproduktivnega in spolnega zdravja.
19. Na področju javnega zdravja otrok in mladostnikov bomo opravljali naloge, ki bodo zagotovile odzivnost na aktualne probleme na področju zdravja otrok in mladostnikov. Skupaj s ključnimi deležniki bomo nadaljevali z vzpostavitvijo in izvajanjem nacionalnega upravljanja preventivnega programa ZDAJ – Zdravje danes za jutri. Aktivnosti bodo potekale v skladu z določili pravilnika in glede na finančne vire, ki bodo za to delo opredeljeni. NIJZ bo v letu 2023 nadaljeval s podporo vzpostavljenim centrom za krepitev zdravja in zagotavljal strokovno usmerjanje delovanja centrov na področju krepitve zdravja otrok in mladostnikov. Nadaljevali bomo z izobraževanjem in usposabljanjem izvajalcev programa ZDAJ. Okrepili bomo sodelovanje s področjem vzgoje in izobraževanja na nacionalni ravni. Na lokalni ravni bomo spodbujali krepitev sodelovanja z VIZ in lokalno skupnostjo. V letu 2023 bomo nadaljevali z razvijanjem sistema spremljanja, da bi zagotovili potrebne informacije o zdravju otrok in mladostnikov ter izvajanju programa. Poseben poudarek bo na proučevanju vzrokov neenakosti v dostopnosti do ustreznih preventivnih programov in aktivnostih za njihovo preseganje. Razvijali bomo podatkovne vire, nabor kazalnikov ter informatizacijo preventivnega zdravstvenega varstva za otroke in mladostnike. Pripravljali bomo smernice za preventivne aktivnosti, prilagojene na epidemiološko situacijo v zvezi s covidom-19. Sodelovali bomo z deležniki na področju vzgoje in izobraževanja v povezavi z ukrepanjem v zvezi z epidemijo

covida-19 in sindemijo kot širšim pojavom. Otroci in mladostniki so skupina prebivalstva, ki potrebuje posebno pozornost v okviru izhodne strategije za zmanjševanje posledic pandemije covida-19 na zdravje.

20. V okviru nacionalne koordinacije promocije zdravja otrok in mladostnikov, vključno z bodočimi starši, bomo v sodelovanju s sodelavci na OE koordinirali in širili Slovensko mrežo zdravih šol ter uvajali aktualne tematike javnega zdravja. Izvedli bomo tri regijska srečanja in obeležili 30-letnico slovenske mreže zdravih šol. Delali bomo na razvoju, posodabljanju in izvajanju preizkušenih programov za promocijo zdravja na telesnem, duševnem, socialnem in okoljskem področju za učence, učitelje in starše. Posvetili se bomo digitalizaciji življenja, pozitivnim vidikom digitalizacije ob uporabi v šolske namene in negativnim vplivom, kot je digitalno trženje na življenjski slog otrok in mladostnikov. Promovirali bomo ukrepe, ki spodbujajo pozitivne vidike uporabe spletnega okolja in zmanjšujejo negativne.
21. Posebno pozornost bomo namenili tudi aktivnostim iz akcijskega načrta za zdravje delavcev. Obseg dela bo prilagojen finančnim virom, ki bodo na voljo za to področje. Na področju spremljanja zdravja delavcev bomo nadaljevali z analizami začasne nezmožnosti za delo. Upamo, da bomo v letu 2023 uspeli implementirati nacionalno platformo promocije zdravja delavcev, ki je bila pripravljena že v letu 2021. Z omenjenimi aktivnostmi bomo dvigovali ozaveščenost o koristih in metodah v promociji zdravja pri delu, prispevali k izboljšanju zdravja zaposlenih in delovnega okolja ter zniževanju absentizma in prezentizma, zmanjševanju pojavnosti poškodb pri delu, poklicnih ter z delom povezanih bolezni ter s tem zdravstvenih, gospodarskih, socialno-ekonomskih in družbenih posledic naraščajočega bolniškega staleža.
22. V sklopu podpore in razvoja programov za ranljive skupine bomo nadaljevali z razvojem in izvedbo preventivnih aktivnosti v zaporih, podporo programom za brezdomce in sodelovanjem pri reševanju problematike preventivnega in zdravstvenega varstva romske populacije in migrantov. Skupaj s SZO bomo pripravili poročilo o kvalitativni raziskavi o potrebah ukrajinskih beguncev v Sloveniji, ki je bila izvedena leta 2022.
23. V programu Mreža zdravih mest, ki ga je pred več kot 20 leti razvil Evropski urad Svetovne zdravstvene organizacije, je v Sloveniji v preteklosti že sodelovalo več mest. Aktivnosti so kasneje izzvenele. NIJZ je ponovno vzpostavil nacionalno koordinacijo, povezal preko 20 mest in manjših krajev ter organiziral nacionalno konferenco. V okviru Evropske mreže zdravih mest se je začela t.i. 7. faza programa. NIJZ bo promoviral program, sodeloval z mesti in občinami pri načrtovanju aktivnosti krepitve zdravja in jih spodbujal k ustvarjanju pogojev za zdravo življenje v skupnosti.
24. Delovanje na področju aktivnega in zdravega staranja bo obsegalo izbor regijskih tem, kot podpora izvajanju Strategije dolgožive družbe, izvedene bodo regijske aktivnosti oz. letna srečanja. Potekalo bo sodelovanje z notranjimi in zunanjimi nacionalnimi deležniki s tega področja (MZ, MDDSZ, IRRSV, UMAR, IER in drugimi) ter SZO (dekada staranja).
25. Povezani v mreži EuroHealthNet-a bomo spremljali javnozdravstveno aktualno dogajanje na EU ravni in prispevali k odzivom javnega zdravja v tem prostoru. Nadaljevali bomo tudi sodelovanje s Svetovno zdravstveno organizacijo v okviru mreže EVIPNet. Nadaljevali bomo sodelovanje v skupini držav SZO beneške pisarne pri razvijanju pristopa HESRI in pripravi gradiva Covid stocktake.

Ključni izdelki na področju preučevanja, razvoja in krepitve zdravja v letu 2023 bodo:

- Zdravje v občini, osveženi kazalniki in publikacija za leto 2023;
- Poročila o izvedbah panelne SI-PANDA raziskave;

- Analiza vpliva pandemije covid-19 na breme poškodb v Sloveniji;
- Letno poročilo – analiza vsebine spletnih vprašanj mladih v svetovalnici www.tosemjaz.net v letu 2022;
- Letno evalvacijsko poročilo o izvajanju preventivnih delavnic po priročniku Zorenje skozi To sem jaz v šolskem letu 2022/2023;
- Poročilo s kazalniki iz okvira javnozdravstvenega spremljanja duševnega zdravja;
- Predlog ukrepov za preprečevanje samomora z zmanjšanjem dostopa do sredstev za samomor;
- Poročilo o raziskavi Pismenost o duševnem zdravju;
- Nacionalno poročilo 2023 o stanju na področju prepovedanih drog (daljša in krajša oblika);
- Izvedena tretja Nacionalna raziskava o tobaku, alkoholu in drugih drogah;
- Slovensko poročilo o raziskavi Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju (HBSC);
- Izvedba svetovnih dni, nacionalnih in mednarodnih tednov na področju zdravja, duševnega zdravja, preprečevanja samomora, meseca preprečevanja zasvojenosti, Alzheimerjeve bolezni, tobaka, alkohola, prehrane, telesne dejavnosti, HIV/aids-a;
- Sodelovanje pri organizaciji 7. svetovnega kongresa WADD (World Association on Dual Disorders).

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju proučevanja, razvoja in krepitve zdravja:

ALHAMBRA je evropski projekt, katerega namen je priprava podlag za spremembo oziroma posodobitev zakonodaje v državah članicah EU na področju omejevanja tržnega komuniciranja alkoholnih pijač s poudarkom na spletnem oglaševanju, ki se bo v začetku leta 2023 zaključil.

Namen projekta **Health4EUKids** je razvoj pristopov promocije zdravja. Uspešen finski primer dobre prakse Smart family bomo prenesli na naše področje ter implementirali njihove principe pozitivnega pristopa, prilagojene našim razmeram. Gre za predstavitev ideologije in aktivnosti programa krepitve zdravja v mladih družinah, poimenovane Smart family, ki temelji na raziskavah in intervencijah na področjih zdravstva in socialnega varstva ter izobraževanja. Program bo v Sloveniji namenjen predvsem podpori materinstva in starševstva ter vzpostavitvi pozitivnih pristopov pri krepitvi zdravja v družinah v pričakovanju in tistih z majhnimi otroki, da bodo lahko v čim večji meri ter na nevsiljiv način s pozitivno konotacijo omogočile svojim otrokom in drugim družinskim članom čim boljše temelje zdravega načina življenja in delovanja, ki bi se obdržali tudi v prihodnosti.

V projektu **JATC-2 (Joint Action on Tobacco Control 2)** NIJZ sodeluje v delovnih paketih, kjer se pripravljajo predlogi izboljšav trenutnih direktiv EU na področju tobaka, kar bo dolgoročno koristno tudi za Slovenijo. Obenem projekt nudi odlične možnosti za mreženje in pridobivanje novih znanj.

V projektu **CRP V3-2237 (Ključni vidiki na področju tobačnih in povezanih izdelkov, s poudarkom na neenakostih, ozaveščanje ter predlogi ukrepanja za Slovenijo brez tobaka in nikotina)** se posvečamo aktualnim ključnim temam na področju preprečevanja in zmanjševanja uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, s poudarkom na novih tobačnih in nikotinskih izdelkih, projekt pa s svojimi načrtovanimi viri omogoča izvedbo številnih pomembnih aktivnosti na teh področjih.

Best-ReMaP 2020-2023: NIJZ, kot koordinator projekta JA Best-ReMaP, upravlja konzorcij 36 partnerjev iz celotne Evrope. NIJZ je odgovoren za poročanje agenciji HADEA (vmesna in končna poročila) kot tudi za vsebinsko in finančno spremljanje celotnega projekta na dnevni ravni. NIJZ ekipa na dnevni ravni

sodeluje tako s horizontalnimi kot tudi z vsebinskimi delovnimi paketi na projektu JA Best-ReMaP. NIJZ je prevzel tudi vodenje delovnega sklopa 7 – »Javno naročanje živil v javnih ustanovah - pilotni pristop EU«, v okviru katerega se bo s pomočjo medsektorskega sodelovanja pripravila pilotna spletna aplikacija za javno naročanje živil z opredeljenimi tipi izdelkov za zagotovitev bolj kakovostne in bolj transparentne nabave živil v javnih institucijah. V okviru delovnega sklopa 7 se bodo pripravila tudi politična priporočila za trajnostni razvoj politike na področju javnega naročanja živil. Sicer pa NIJZ sodeluje tudi v nekaj nalogah delovnega paketa 5 in 6 in v drugih treh obligatornih delovnih paketih (DP2, DP3 in DP4). V DP4 kot koordinatorji JA tesneje kot druge sodelujoče države sodelujemo pri definiranju aktivnosti, prav tako smo bolj aktivno kot druge države vključeni v DP2 (diseminacija aktivnosti).

EUROHELICAN je projekt, katerega namen je preprečevanje raka želodca z iskanjem in zdravljenjem okužbe s *Helicobacter pylori*. Cilj projekta je oceniti izvedljivost populacijskega testiranja na bakterijo *Helicobacter pylori* in strategije zdravljenja za preprečevanje raka želodca v Evropi. Na projektu, ki ga sofinancira Evropska unija, poleg NIJZ sodelujejo Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor, Mednarodna agencija za raziskovanje raka Svetovne zdravstvene organizacije (IARC), Inštitut klinične in preventivne medicine Univerze v Latviji in Univerzitetna bolnišnica Nantes. Projekt bo trajal v obdobju od 1. 11. 2022 do 30. 4. 2025.

Ob koncu leta 2023 bomo pričeli z delom na projektu **JA Health Determinants 2023-2027**. Namen projekta je razvoj harmoniziranih pristopov politik za obvladovanje determinant zdravja v povezavi z bremenom rakavih obolenj. Pomemben bo tako za gradnjo kapacitet znanja in kadrovskih kapacitet, kot tudi kot podpora strateškemu razvoju NIJZ na področju determinant zdravja, za prenos znanja iz drugih EU držav v Slovenijo in obratno ter mreženje in sodelovanje s sorodnimi inštitucijami v Evropskih državah. Aktivnosti v zvezi s pripravo projekta bodo potekale celo leto 2023.

NIJZ, kot upravljalec Nacionalnega programa duševnega zdravja 2018–2028, izvaja aktivnosti, ki se vsebinsko in tehnično prekrivajo z aktivnostmi, ki se izvajajo v **JA ImpleMENTAL**. S sodelovanjem v projektu se večajo kompetence strokovnjakov na NIJZ, hkrati pa se facilitira implementacija Nacionalnega programa duševnega zdravja. Duševno zdravje v Sloveniji se sooča s številnimi izzivi, ki jih nameravamo nasloviti s prenosom dobrih praks iz tujine, katere bodo skladne z Nacionalnim programom duševnega zdravja, kar zagotavlja tudi trajnost vpeljanih sprememb.

Projekt **Človek v primežu covid-19**: psihološke posledice epidemije in ukrepov za zajezitev širjenja okužb bo prispeval k boljšemu poznavanju povezanosti in vpliva epidemije in uvedbe ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19 z različnimi psihološkimi vidiki doživljanja ljudi. Na podlagi teh znanj bodo pripravljene usmeritve za preventivno ravnanje v prihodnjih primerljivih okoliščinah.

V sklopu **projekta STOP** bomo identificirali in preverili najboljše pristope k preprečevanju in odpravljanju otroške debelosti ter pripravili priporočila za izvajanje učinkovitih politik, še posebej med otroki do 12. leta starosti, kar bo pripomoglo k učinkovitemu izvajanju medsektorskih politik in ukrepov, sprejetih v strategiji »Dober tek, Slovenija«.

S sodelovanjem na **nacionalnem portalu PREHRANA.SI** bomo z obstoječimi in novimi vsebinami na portalu in s pomočjo družbenih medijev še naprej skrbeli, da bodo informacije o zdravem načinu prehranjevanja čim bolj dostopne splošni in strokovni javnosti. S strokovnimi in preverjenimi vsebinami bomo spodbujali uživanja lokalne sezonske zelenjave in sadja, ozaveščali o sestavah živil, razbijali mite o prehrani ter se odzivali na aktualne novice in priporočila stroke. Poleg tega bomo zagotavljali strokovne vsebine za portal in informirali strokovno javnost.

Projekt **Šolski lonec in e-orodje PISKR** ponujata učinkovito rešitev za načrtovanje šolske prehrane – od načrtovanja jedilnikov preko izbire in javnega naročanja živil do izvedbe šolskih obrokov, ki so skladni z nacionalnimi prehranskimi smernicami. Koristi projekta so vidne na nivoju posameznega vzgojno-

izobraževalnega zavoda. Projekt »Analiza prehranske sestave obrokov v osnovnih šolah« predstavlja raziskovalno podlago za nadaljnji razvoj orodja ePISKR in za uspešno implementacijo smernic za zdravo prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih v Sloveniji.

Razvoj trajnostnega modela strokovne podpore študentski prehrani – **Dober tek, študent!** – daje možnost strokovne podpore in vplivanja na sistem organizacije, ponudbe, strokovnega spremljanja in usposabljanja ponudnikov študentske prehrane.

ARRS projekt **Spremljanje izločanja Na, K in J** ima zelo velik pomen za javno zdravje, saj bomo na ta način pridobili potrebne podatke za vrednotenje obremenjenosti prebivalstva s soljo. Poleg tega bomo ocenili tudi ustreznost preskrbe prebivalstva z jodom. V tej raziskavi pridobljene prehranske kazalnike (vnos soli, vnos kalija, preskrba z jodom) za odrasle prebivalce Slovenije bomo umestili med že pridobljene nacionalne podatke ter druge nacionalne študije, opravljene v obdobju od 2015 do 2023. Raziskava je v podporo politikam in ukrepom na področju prehrane in preprečevanja kroničnih nenalezljivih bolezni.

S projektom **ZaPIS (Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji)** bomo pridobili mednarodno primerljive podatke o zdravstveni pismenosti odraslih Slovencev in pregled že obstoječih aktivnosti za dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji, ter razvili orodja za dvig tako individualne kot organizacijske zdravstvene pismenosti.

6.1.2 Spremljanje in preučevanje nalezljivih bolezni

Nalezljive bolezni še vedno predstavljajo izziv javnemu zdravju. Na Centru za nalezljive bolezni bomo v letu 2023 zasledovali celovit pristop namenjen razvoju in digitalizaciji vseh sistemov, vezanih na epidemiološko spremljanje in odzivanje na grožnje NB.

Ključne naloge in izdelki na področju spremljanja nalezljivih bolezni

Zaznava nalezljivih bolezni temelji na epidemiološkem spremljanju, ki ga definiramo kot sistematično, stalno zbiranje podatkov na standardiziran način. Vloga prijavitelja je ključna za delovanje učinkovitega sistema zaznavanja nalezljivih bolezni, ki ga opredeljujejo popolnost, pravočasnost in pravilnost. Mikrobiološki laboratoriji so običajno prva točka, kjer se identificira povzročitelja nalezljive bolezni ali okužb in izhodišče za epidemiološko preiskavo. Spremljanje nalezljivih bolezni predstavlja osnovno orodje za pravočasno načrtovanje pripravljenosti, usmerjeno ukrepanje, ki je sorazmerno grožnjam, ter oblikovanje preventivnih programov. Učinkovito javno-zdravstveno ukrepanje temelji na zagotavljanju podpore pri preprečevanju tveganj s pravočasnim načrtovanjem aktivnosti za hitro zaznavanje in odzivanje, pridobivanjem in ocenjevanjem informacij iz sistemov epidemiološkega spremljanja nalezljivih bolezni na osnovi kazalnikov (indicator based surveillance), epidemiološkega spremljanja na osnovi dogodkov in obveščanja iz mednarodnih sistemov.

Razvoj novega digitalnega sistema laboratorijske prijave oseb okuženih s SARS-CoV-2 je nakazal pot k celoviti digitalizaciji sistema prijave in spremljanja nalezljivih bolezni. Digitalna prenova celotnega sistema spremljanja nalezljivih bolezni predstavlja najpomembnejšo strateško prioriteto NIJZ. Nujen je čim hitrejši razvoj digitalnega integriranega sistema klinične in laboratorijske prijave nalezljivih bolezni ter njegova integracija z epidemiološkimi podatki. Izkušnje iz razvoja digitalnega sistema laboratorijske prijave oseb, okuženih s SARS-CoV-2, so pokazale, da je smiselno, da takšen sistem sloni na sistemu e-Zdravja (Centralni register podatkov o pacientu, CRPP), kar zmanjšuje administrativno breme za poročevalce. Navedene digitalne rešitve bi epidemiološki službi morale omogočiti dostop do vseh relevantnih podatkov (klinični podatki o pacientih, laboratorijski izvidi v strukturirani obliki, podatki iz drugih zbirk v zdravstvu, ...) v primeru nalezljivih bolezni in okužb, kjer je potrebna epidemiološka

obravnava in ukrepanje, ter pri nalezljivih boleznih in okužbah, kjer je potrebno v skladu z nacionalno in evropsko zakonodajo zagotavljati nacionalne sisteme spremljanja.

Na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva bomo na Centru za nalezljive bolezni NIJZ še naprej vzdrževali in osveževali podatke za evidence in registre na področju nalezljivih bolezni (Evidenca nalezljivih bolezni - NIJZ 48, ...), na podlagi podatkov ki jih posredujejo zdravstveni zavodi in drugi izvajalci zdravstvene dejavnosti ter mikrobiološki laboratoriji v časovnih rokih, določenih s predpisi, v pisni oziroma elektronski obliki. Ker gre za nalezljive bolezni s posebnim javno zdravstvenim pomenom, bomo poglobljeno, interdisciplinarno epidemiološko in v sodelovanju s strokovnjaki iz mikrobioloških laboratorijev spremljali izbrane povzročiteljev zoonoz, akutnih okužb dihal in vektorskih nalezljivih bolezni, njihove geografske porazdelitve in trende.

Ključne naloge in izdelki na področju pripravljenosti in odzivov za grožnje NB

Učinkovito javno-zdravstveno ukrepanje temelji na zagotavljanju pravočasnega načrtovanja aktivnosti za hitro zaznavanje tveganj in odzivanje nanje, pridobivanju in ocenjevanju informacij iz domačih in mednarodnih formalnih in neformalnih virov. Pripravljenost in odzivanje na tveganja za nalezljive bolezni zajemata obsežno interdisciplinarno sodelovanje epidemiološke službe, svetovanje in koordinacijo tako z zdravstvenimi, kot tudi z ne-zdravstvenimi deležniki. Pri tem je izjemno pomemben sistem medsebojnega obveščanja deležnikov o nenadnih dogodkih ter vključenost v usklajen interdisciplinarni odziv po predhodno dogovorjenih postopkih. Krepitev in kontinuirano delovanje Nacionalne kontaktne točke za EWRS in IHR je ključno za zagotavljanje izpolnjevanja pravnih mednarodnih obveznosti države na področju omejevanja čezmejnih tveganj za javno zdravje. Učinkovito odzivanje na tveganja za javno zdravje temelji na stalni nadgradnji smernic za delovanje epidemiološke službe ter prilagoditvam postopkov odzivanja v skladu tudi z novimi mednarodnimi strokovnimi usmeritvami. V letu 2023 bo poudarek na krepitvi delovanja Nacionalne kontaktne točke za EWRS in IHR, nadgradnjo sistema preprečevanja tveganj za zdravje ljudi na množičnih prireditvah, ponovni vzpostavitvi sistema obveščanja o tveganjih za zdravstvene in nezdravstvene deležnike ter vzpostavitvi vzdržnega in ažurnega sistema posodabljanja algoritmov odzivanja na nalezljive bolezni in izbruhe.

Pripravljenost in odzivanje na dogodke, ki lahko pomembno vplivajo na zdravje prebivalstva, sta kompleksna procesa, ki zahtevata osrednjo točko za spremljanje stanja, pridobivanje podatkov, sprejemanje odločitev in centralizirano usmerjanje ter koordinacijo obvladovanja večjih tveganj in kriznih razmer.

Za zagotavljanje organizacijske, infrastrukturne in tudi strokovne podpore vsem na NIJZ, ki pri obvladovanju večjih javnozdravstvenih tveganj operativno sodelujejo, in ko potrebe za odzivanje presegajo vsakodnevne razpoložljive kapacitete za odzivanje NIJZ, se vzpostavlja Operativni center Nacionalnega inštituta za javno zdravje za krizno upravljanje javnozdravstvenih tveganj (OCKU/EOC), kateremu bo CNB nudil potrebno podporo.

Ključne naloge in izdelki na področju cepljenja

NIJZ na področju cepljenja izvaja aktivnosti, ki omogočajo, da s cepljenjem učinkovito obvladujemo bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem (BPC), da cepljenje v državi poteka v skladu z mednarodnimi priporočili, priporočili Svetovne zdravstvene organizacije, spoznanji iz literature ter epidemiološko situacijo v državi in v svetu ter varno in enotno po vsej državi.

Ključne naloge na področju cepljenja v letu 2023 bodo priprava predloga Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2024 in Navodil za izvajanje Programa, priprava nacionalnih priporočil za cepljenje, navodil za izvajalce, gradiv za strokovno in splošno javnost. Za morebitno širitev programa cepljenja

s cepljenjem proti pasovcu za imunsko oslabiljene osebe bomo pripravili strokovne podlage in vlogo za zdravstveni svet. Ponovno bomo vzpostavili izobraževanje izvajalcev cepljenja z organizacijo regijskih posvetov o cepljenju. O spremljanju bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem (BPC), bomo poročali v letnem poročilu, SZO pa bomo poročali o izvajanju programov eradikacije otroške paralize in eliminacije ošpic in rdečk v letu 2022. Analizirali in interpretirali bomo podatke o precepljenosti in pripravljali preliminarna poročila za različne ciljne skupine in letno poročilo o izvajanju cepljenja v Sloveniji v letu 2022 ter poročila za mednarodne organizacije (SZO, UNICEF, OECD, ECDC).

Analizirali bomo podatke o neželenih učinkih, pridruženih cepljenju (proti covid-19 in proti ostalim BPC) in jih objavili v letnem poročilu. Prijave neželenih učinkov bomo sproti ocenjevali in izmenjevali z JAZMP ter s tem zagotavljali varno cepljenje v državi. Nadaljevali bomo z delom na implementaciji in razvoju novi funkcionalnosti Elektronskega registra cepljenih oseb – eRCO ter kvalitete podatkov. Redno bomo posodabljali spletne strani s področja cepljenja za splošno in strokovno javnost.

Ključne naloge in izdelki na področju bolnišničnih okužb, HIV/SPO, uporabe antibiotikov in protimikrobne rezistence

Koordinirali bomo epidemiološko spremljanje okužbe s HIV, drugih spolno prenesenih bolezni in hepatitisov, ki se prenašajo preko krvi. Na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva bomo vzdrževali in osveževali podatke v zbirkah Evidenca pojavnosti infekcije s HIV, aidsa in smrti zaradi aidsa - NIJZ 52 in Evidenca pojavnosti spolno prenesenih bolezni – NIJZ 53. Pridobljene informacije bodo osnova za poučeno javnozdravstveno politiko, strategijo in ukrepe preprečevanja in obvladovanja teh okužb v Sloveniji in državah EU/EEA. Ključna izdelka bosta poročili Okužba s HIV v Sloveniji v letu 2022 in Spolno prenesene okužbe v Sloveniji v 2022.

V okviru nacionalnega sistema epidemiološkega spremljanja bolnišničnih okužb (BO) bomo koordinirali izvedbo četrte slovenske nacionalne presečne raziskave BO (SNPRBO IV), ki bo del vseevropske presečne raziskave bolnišničnih okužb in porabe antibiotikov, ki jo v državah EU/EEA koordinira ECDC. K sodelovanju bomo povabili vse slovenske bolnišnice za akutno oskrbo. Začeli bomo tudi vzpostavljati epidemiološko spremljanje BO v enotah za intenzivno zdravljenje (EIZ) (ESBOEIZ) v slovenskih bolnišnicah, ki bo skladno z epidemiološkim spremljanje BO v enotah za intenzivno zdravljenje v državah EU/EEA, ki ga koordinira ECDC. Preizkusili ga bomo vsaj v eni bolnišnici. Ključna izdelka bosta Protokol četrte slovenske nacionalne presečne raziskave BO in Protokol za epidemiološko spremljanje BO v enotah za intenzivno zdravljenje.

Za poučeno preprečevanje in obvladovanje odpornosti na protimikrobna zdravila in smotrno uporabo protimikrobnih zdravil bomo spremljali tudi porabo protimikrobnih zdravil, ki temelji na zbiranju podatkov o izdanih protimikrobnih zdravilih, predpisanih na recept, in izbrane bakterijske povzročitelje invazivnih okužb in njihove odpornosti proti antibiotikom v slovenskih bolnišnicah v skladu z ustreznimi ECDC protokoli. Ključna izdelka bosta poročili Poraba protimikrobnih zdravil v Sloveniji v 2022 in Odpornost bakterij na antibiotike v Sloveniji v 2022.

Ključne naloge in izdelki na področju raziskovanja in razvoja na področju nalezljivih bolezni

Oddelek se bo v letu 2023 osredotočil na razvoj inovativnih pristopov za namene spremljanja, odzivanja in modeliranja NB. Na področju covid-19 bo oddelek vzdrževal in nadgrajeval modelarske pristope in izdelavo scenarijev, vezanih na širjenje okužb. Scenariji in projekcije predstavljajo osnovo za ozaveščanje prebivalstva in informiranje deležnikov za namene planiranja odziva na covid-19. Dodatno bomo nadgrajevali sisteme epidemiološkega odzivanja na pojav novih različic SARS-CoV-2, ki bi potrebovale prilagojen odziv pristojnih služb. Na oddelku bomo v sklopu inovativnih epidemioloških pristopov proučili

uspeh implementacije aplikacije, namenjene digitalnemu iskanju stikov, in iskali nove poti za prilagoditev in modularnost tovrstnih rešitev izven področja covid-19. Spremljanje povzročiteljev NB v odpadnih vodah je relativno nov, a učinkovit pristop prostorskega in časovnega spremljanja povzročiteljev NB na populacijski ravni. Deluje na principu analize izločenih biomarkerjev, ki so prisotni v odpadni vodi, s čimer lahko pridobimo nepristranske informacije izpostavljenosti v opazovani populaciji. Vzpostavljamo epidemiološko spremljanje SARS-CoV-2 v odpadnih vodah, ki obsega vse statistične regije Slovenije. Takoj po vzpostavljenem sistemu epidemiološkega spremljanja za SARS-CoV-2 bomo pristopili k vzpostavitvi celovitega spremljanja povzročiteljev NB v odpadnih vodah, v katerega bodo poleg SARS-CoV-2 vključeni tudi drugi strokovno utemeljeni povzročitelji NB (npr.: virusi poliomielitisa in virus opičjih koz). Pristopili bomo tudi k pripravi načrta vzorčenja za namene hitrega odzivanja na pojav novih različic virusa SARS-CoV-2 v odpadnih vodah letal oz. letališč.

6.1.3 Okolje in zdravje

Kakovostno bivalno okolje, zrak, zunaj in v notranjih prostorih, varnost in kakovost živil, pitne vode ter potrošniških izdelkov so pomembni dejavniki zdravja. Skupaj z genetsko zasnovano, načinom življenja, ekonomskimi, socialnimi in psihološkimi dejavniki dokazano vplivajo na sposobnost človeka, da ohranja dobro telesno in duševno zdravje.

Onesnaženo okolje in krčenje naravnega okolja, skupaj s spremenjenim načinom življenja, lahko vplivajo na porast debelosti, diabetesa, bolezni dihal, bolezni srca in ožilja, bolezni živčevja in rakastih obolenj.

Neustrezne higienske razmere, prenaseljenost, vlažnost in neprimerne temperature bivalnih prostorov, onesnažena voda in živila, prisotnost škodljivcev (insektov in glodavcev) povečujejo možnost za nastanek in prenos bolezni.

V zadnjih desetletjih se vse pogosteje srečujemo z boleznimi in zdravstvenimi tveganji, ki nastanejo zaradi podnebnih sprememb (obremenitev zaradi vročine, pojav nekaterih nalezljivih bolezni, pomanjkanje varne pitne vode...).

Ljudje se zaradi spremenjenega načina življenja dlje zadržujejo v zaprtih prostorih, kar povečuje izpostavljenost škodljivim dejavnikom iz okolja. Zelo pomembno je, da poznamo razširjenost škodljivih dejavnikov v ožjem bivalnem okolju, saj je to ključnega pomena za ugotavljanje povezave med izpostavljenostjo škodljivostim in pojavom bolezni pri ljudeh. Še posebej je pomembno, da poznamo in ustrezno zmanjšamo izpostavljenost otrok, ki so za škodljive dejavnike iz okolja še posebej občutljivi.

Posamezni programi, ki jih izvajamo, so namenjeni prepoznavanju fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških dejavnikov tveganja iz okolja, ocenjevanju izpostavljenosti ljudi tem dejavnikom, ocenjevanju tveganja za zdravje ter hitremu odzivanju. S predlogi ukrepov želimo zmanjšati tveganje za pojav škodljivih učinkov in posledic na zdravje, s posebnim poudarkom na obdobju nosečnosti, otroštva in najstniških let. Ob tem zaradi izrazite interdisciplinarnosti področij sklepamo medresorska partnerstva. Programi so namenjeni razvoju osveščanja in komuniciranja o tveganjih ter usposabljanju in izobraževanju ciljnih skupin javnosti o zaščiti pred posameznimi škodljivimi dejavniki iz okolja, npr. o varni uporabi kemikalij v vsakdanjem življenju, varnem ravnanju z živili, pravilnem odstranjevanju azbesta, varovanju pred hrupom, sončnimi žarki.

Področje zdravja in okolja je tako kompleksno, da ga posamezna institucija ne more celovito pokrivati. Zato se usmerjamo v mreženje in povezovanje strokovnjakov različnih institucij, strok in resorjev. S strokovnimi podlagami pomagamo politiki pri izvajanju aktivnosti in sprejemanju ukrepov, ki podpirajo zdravo okolje za vse, še posebej za otroke, zakonodajalcem pa uveljavljati zakone in predpise, ki varujejo zdravje ter zagotavljajo varnost.

Posebej pomembno področje je zagotavljanje ustreznega odziva na področju javnega zdravja ob različnih nesrečah, zaradi katerih se lahko pojavijo nevarnosti kemičnega in okoljskega izvora. Zaradi teh nevarnosti bi lahko prišlo do tveganj za zdravje prebivalcev na vplivnem območju nesreče. NIJZ ima v sistemu odzivanja na nesreče vlogo predvsem na področju ocenjevanja morebitnega tveganja in varovanja zdravja prebivalcev na vplivnem območju nesreče, izven neposredne okolice nesreče, kjer posredujejo reševalne ekipe – gasilci, NMP. V zvezi s tem mora zagotavljati ustrezne informacije za prebivalstvo in stroko na prizadetem območju. Zagotoviti mora hitro in kakovostno oceno tveganja za javno zdravje in predlagati ustrezne varovalne ukrepe. Pri tem mora sodelovati z drugimi pristojnimi inštitucijami (URSZR, NLZOH, ARSO, UVHVVR, MZ, inšpektorati itd.)

Prioritetne naloge na področju okolja in zdravja v letu 2023 bodo:

1. Spremljanje in proučevanje bioloških dejavnikov tveganja, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje. Ugotavljali bomo izpostavljenost prebivalcev, še posebej ranljivih skupin; podajali predloge ukrepov/priporočil za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja na sprejemljivo raven.

Pripravljali bomo strokovne podlage za medresorske skupine in telesa – za različne zakonodajne aspekte ter za obvladovanje določenih bioloških dejavnikov tveganja.

Pripravljali bomo strokovna mnenja o nevarnostih za pojav in širjenje nalezljivih bolezni ter o drugih tveganjih za zdravje ljudi, kot posledice bioloških dejavnikov za različne deležnike (ZIRS, MZ RS, šole, vrtci, civilne iniciative, druga ministrstva, posamezniki ...). Delovali bomo v dveh delovnih skupinah za preprečevanje okužb s SARS-CoV-2, ki delujeta v okviru Posvetovalne skupine za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2 na NIJZ.

Pripravili bomo nove in revidirane obstoječe vsebine v zvezi s higienskimi pristopi in škodljivimi biološkimi dejavniki tveganja v živilih in nadaljevali z aktivnostmi na nacionalnem sistemu osveščanja in pretoka informacij s tega področja.

2. Odzivanje na nevarnosti kemičnega in okoljskega izvora ob naravnih in drugih nesrečah. V primeru aktivacije s strani centra za obveščanje ob različnih nesrečah bomo zagotavljali pravočasen in učinkovit odziv na področju javnega zdravja. V letu 2023 bomo nadaljevali z gradnjo učinkovitega in vzdržnega sistema odziva na različne nevarnosti za javno zdravje. Sisteme različnih področij želimo povezati v enoten center na NIJZ (OCKU/EOC), ki bo zagotavljal enoten odziv s strani NIJZ, ob tem vzpostaviti uspešno komuniciranje s partnerji, mediji in javnostjo ter krepiti prepoznavnosti vloge NIJZ v sistemu odziva na nesreče.

3. Ocenjevanje vplivov na zdravje v okviru postopkov celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) in postopkov presoje vplivov na okolje (PVO). Tudi v letu 2023 bomo v okviru postopkov sprejemanja prostorskih in drugih planov in v okviru postopkov izdaje okoljevarstvenih soglasij za Ministrstvo za zdravje RS v zahtevanih časovnih rokih izdelovali mnenja, vezana na ocenjevanje vplivov izvedbe planov in posegov v okolje na zdravje ljudi. Na poziv Ministrstva bomo sodelovali tudi pri oblikovanju pripomb in predlogov v postopkih sprejemanja tistih zakonskih predpisov, kjer je v postopke sprejemanja vključeno tudi Ministrstvo za zdravje RS.

V letu 2023 je pričel veljati novi Zakon o urejanju prostora (ZUreP3). Zakon med drugim določa, da mora biti področje smernic, ki jih pripravljajo nosilci urejanja prostora, urejeno s podzakonskim aktom. Osnutek Uredbe o smernicah nosilcev urejanja prostora je že bil v javni obravnavi. Pričakujemo, da bo uredba izšla v začetku leta 2023 in bomo v zvezi s tem podzakonskim aktom aktivno sodelovali pri pripravi smernic za urejanje prostora z vidika vplivov na zdravje ljudi.

V okviru te naloge bomo še naprej izvajali tudi aktivnosti na področju zvočnega okolja, kot npr. organizacija Mednarodnega dneva ozaveščanja o hrupu, sodelovanje pri aktivnostih Mednarodne zveze za akustiko (Natečaji za šole). Redno bomo svetovali javnosti o načinu reševanja problematike hrupa v življenjskem okolju.

4. Zmanjševanje škodljivih vplivov okolja na zdravje ljudi – fizikalni dejavniki tveganja. Prebivalce bomo spodbujali k zmanjševanju izpostavljenosti fizikalnim dejavnikom tveganja (onesnažen zunanji in notranji zrak, ultravijolično/UV sevanje, azbest), ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje.

Nadaljevali bomo z izvajanjem aktivnosti za spreminjanje vedenjskih vzorcev otrok in mladostnikov glede izpostavljanja UV sevanju (sončni žarki, umetni viri), s čimer želimo dolgoročno zaustaviti neugoden trend pojavljanja rakavih obolenj kože v Sloveniji. V prijavljenih vrtcih in osnovnih šolah bomo v pomladanskem delu šolskega leta 2022/23 izvedli program Varno s soncem. Mladostnikom bomo tematiko predstavili preko e-medijev, med dijaki bomo izvedli tudi obsežno raziskavo o odnosu do zagorelosti (posnetek trenutnega stanja in primerjava z rezultati ankete v 2015). Na področju zagotavljanja ustrezne preskrbljenosti z vitaminom D pri prebivalcih Slovenije bomo nadaljevali z delom v strokovni skupini za izdelavo Smernic za zadostno preskrbo posameznih populacijskih skupin prebivalcev Slovenije z vitaminom D, koordinirali bomo delo skupine.

S ciljem zmanjševati in preprečevati bolezni, ki nastanejo zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku, bomo tudi v letu 2023 nadaljevali z informiranjem in spodbujanjem prebivalstva, s poudarkom na ranljivih populacijskih skupinah, k doslednemu upoštevanju in izvajanju »zaščitnih ukrepov«, s priporočili za ravnanje prebivalcev za zaščito zdravja. S predstavniki ARSO bomo uskladili prikaz združene okoljske in zdravstvene napovedi indeksa onesnaženosti zraka (AHQI). Nadaljevali bomo z ocenjevanjem učinkov izpostavljenosti onesnaženemu zraku na zdravje ljudi v Sloveniji (izračun ocene umrljivosti) ter s spodbujanjem medsektorskih politik za znižanje onesnaženosti zraka v zunanjem okolju in v zaprtih prostorih. Nadaljevali bomo tudi z intenzivnejšo obravnavo problematike notranjega zraka.

Z namenom osveščanja prebivalstva o nevarnostih odpadnega azbesta bomo nadaljevali s pripravo in objavljanjem gradiv za ozaveščanje javnosti.

5. Podnebne spremembe in zdravje. V letu 2023 bomo nadaljevali s spremljanjem učinkov različnih dejavnikov tveganja, ki so nastali ali so okrepljeni zaradi podnebnih sprememb (vpliv na obolevnost ter umrljivost zaradi vročine) ter posodabljanjem priporočil v skladu z novimi spoznanji. Informirali in spodbujali bomo prebivalstvo, še zlasti ranljive skupine – starejše, k doslednemu upoštevanju in izvajanju ukrepov prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb. V sodelovanju z drugimi resorji bomo pripravili oceno tveganja in ranljivosti zdravstva po podnebnih regijah v Sloveniji.
6. Raziskave na področju okoljske epidemiologije. V letu 2023 bomo nadaljevali z osveščanjem splošne in ciljnih javnosti o vplivih sežiga in sosežiga odpadkov na zdravje. Pridobili bomo znanstvena izhodišča za oblikovanje z dokazi podrtih aktivnosti na tem področju raziskovanja. Raziskovalno delo bo potekalo interdisciplinarno. Razvili bomo model za oceno sistemske alergijske reakcije in opredelitev dejavnikov tveganja pri populaciji slovenskih čebelarjev - pilotno testiranje. Posodobili bomo zdravstveno-okoljske kazalce. Pri izvedbi nalog bodo sodelovali strokovnjaki s področja javnega zdravja, okoljskih znanosti in klinične medicine.
7. Zagotavljanje zdravja prebivalcev z izboljšanjem dostopa do varne vode. V letu 2023 bomo skupaj z vsemi deležniki sodelovali pri implementaciji nove Uredbe o pitni vodi, pripravljene na podlagi EU Direktive o pitni vodi. Izdelali in posodobili bomo navodila in priporočila, opredeljena v na novo sprejeti zakonodaji o pitni vodi.

Spremljali bomo zdravstveno ustreznost pitne vode v Sloveniji in ocenjevali kakovost vode po posameznih oskrbovalnih območjih in prostorskih enotah ter si prizadevali za sprejem sistemskih ukrepov za izboljšanje njene kakovosti, kakor tudi preprečevanje nezaželenih posledic za zdravje v povezavi s pitjem vode, kot npr. pojav hidričnih epidemij.

Oblikovali in prenovili bomo strokovna mnenja in stališča, izdelali ocene varnosti za obvladovanje kemijskih, mikrobioloških in fizikalnih dejavnikov tveganja v pitni in kopalni vodi. Nadaljevali bomo z razvojem GIS prikaza o dostopnosti do pitne vode po naseljih z namenom boljše informiranosti laične in strokovne javnosti o kakovosti pitne vode, ki jo pijejo, vključno z ranljivimi skupinami prebivalstva. Osveščali bomo laično in strokovno javnost s poudarkom na ranljivih skupinah, predvsem prek objav na spletu. Zagotavljali bomo strokovno podporo pri reševanju vprašanj s področja pitne vode izvajalcem uradnega nadzora (ZIRS, IRSKGHO ...) in resornim ministrstvom (MZ, MKO). Pri obravnavi problematike dostopa do varne pitne in kopalne vode bomo sodelovali z drugimi sektorji (MKO, Direktorat za vode, ARSO, strokovnjaki iz mejnih in drugih držav).

Izdelali in posodobili bomo kazalnike zdravja in okolja, povezane s kakovostjo pitne in kopalne vode.

Sodelovali bomo pri načrtovanju državnega monitoringa pitne vode.

8. Kemijski dejavniki tveganja iz okolja / kemijska varnost. Z interdisciplinarnimi in raziskovalnimi pristopi bomo spremljali, zaznavali, ocenjevali in se odzivali na prisotnost in uporabo kemikalij v okolju (tla, voda, zrak, živila/hrana, materiali v stiku z živili, predmeti splošne uporabe, regulirani proizvodi). Na osnovah ocene tveganja bomo pripravljali stališča, priporočila in ukrepe za zmanjševanje tveganj, spremljali učinkovitost teh ukrepov ter komunicirali ter ozaveščali različne javnosti v zvezi s kemijskimi dejavniki in njihovimi vplivi na zdravje ljudi. Ob tem bomo gradili trajne povezave z mednarodnimi, nacionalnimi in regionalnimi deležniki z namenom, da se na najvišjem strokovnem nivoju razvijajo postopki za ocenjevanje tveganja in krepki ter posodablja pretok podatkov in informacij, kar omogoča hiter odziv na tveganja. Vpeljevali bomo nove pristope in metodologije v skladu z razvojem stroke.

V letu 2023 še posebej izpostavljamo Razvoj nacionalne mreže ocenjevalcev tveganja in delovanje nacionalnega vozlišča Partnerstva za oceno tveganja za kemikalije (PARC - »Partnership for the Assessment of Risk from Chemicals«).

Ključni izdelki

- Strokovna mnenja o nevarnosti pojava in širjenja nalezljivih bolezni ter o drugih bioloških tveganjih za zdravje: za MZ, ZIRS in ostale deležnike.
- Ocene vpliva bioloških dejavnikov tveganja za zdravje in priporočila za ukrepanje za splošno populacijo in ciljne skupine.
- Priprava osnutka smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja na podlagi določil nove Uredbe.
- Izdelana mnenja v postopkih sprejemanja različnih planov, celovitih presoj vplivov na okolje, presoj vplivov na okolje ter mnenj v postopkih sprejemanja zakonskih predpisov z vidika vplivov na zdravje.
- Mnenja, vezana na ocenjevanje vplivov izvedbe planov in posegov v okolje na zdravje ljudi.
- Poročilo o rezultatih Raziskave o odnosu mladih do zagorelosti in obiskovanja solarijev ter o izvedenih aktivnostih glede osveščanja dijakov o problematiki UV sevanja.

- Izdelan dokument Smernice za zadostno preskrbo posameznih populacijskih skupin prebivalcev Slovenije z vitaminom D, pripravljen za obravnavo na RSK-jih.
- Poročilo o izvedbi programa Varo s soncem 2023.
- Dokumenti Priporočila za prebivalce: Ravnanje ob povišanih koncentracijah delcev PM; Ravnanje ob povišanih koncentracijah ozona; Ravnanje ob gozdnem požaru; Notranji zrak.
- Ocena tveganja in ranljivosti zdravstva na podnebne spremembe – osnutek.
- Poročilo s srečanja delovne skupine za zdravje in podnebne spremembe (HIC).
- Okoljske vsebine za javnozdravstveni tečaj katastrofne medicine.
- Naloge opredeljene skladno z programom dela s časovnico v okviru CRP projekta številka V3-2236.
- Oblikovanje in vsebinska validacija namenskega vprašalnika v okviru pilotnega testiranja ter pridobitev epidemioloških podatkov za opazovano populacijo.
- Predstavitev metodoloških pristopov in rezultatov na javnozdravstvenih in kliničnih znanstvenih in strokovnih srečanjih.
- Izdelava in posodobitev zdravstveno-okoljskih kazalcev (Incidenca malignega mezotelioma in umrljivost), število umrlih v obdobju vročinskih valov, kakovost pitne vode, dostop do pitne vode, hidrični izbruhi (epidemije).
- Strokovna mnenja, priporočila, za strokovno in laično javnost glede pitne in kopalne vode (neskladnost pitne vode snovi in materiali v stiku s pitno vodo, legionele).
- Ažurirana baza za spletni geografski prikaz o dostopu do pitne vode po krajih v Sloveniji z oceno mikrobiološke ter fizikalne in kemijske kakovosti pitne vode in posodobljen interaktivni prikaz.
- Spremljanje rezultatov monitoringa kopalne vode. Prikaz rezultatov monitoringa pitne vode v Zdravstveno statističnem letopisu. Izdelava poročila o kakovosti kopalne vode v bazenskih kopališčih 2021.
- Strokovna mnenja za javnost in odločevalce o vplivih kemijskih dejavnikov na zdravje in okolje.
- Promocija in povezovanje sistemov toksikovigilance, kozmetovigilance in nutrivigilance.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju okolja in zdravja

Projekt Sharp

Cilj projekta je okrepiti implementacijo Mednarodnega zdravstvenega pravilnika (MZP), s poudarkom na pripravljenosti in odzivanju na resna čezmejna tveganja za zdravje. To zajema pripravljenost, spremljanje, in odzivanje na tveganja za zdravje ljudi v povezavi z biološkimi, kemijskimi, okoljskimi in jedrskimi dejavniki.

Razvija standardizirane pristope za pripravljenost in odzivanje na kemijske dejavnike tveganja, vključno z razvojem smernic in načrti za ukrepanje ob kemijskih nesrečah. Spodbuja izmenjavo informacij, dobrih praks in promocijo obstoječih mehanizmov, orodij in virov, ki izhajajo iz prejšnjih projektov, financiranih s strani EU (npr. orodje RASCHEM, CERM itd.). V Sloveniji je leta 2017 potekalo zunanje vrednotenje (evalvacija) implementacije MPZ s strani SZO, ki je opredelila prednosti in slabosti. Načrtovane aktivnosti projekta SHARP bodo prispevale k učinkovitejšemu izpolnjevanju zahtev MZP v Sloveniji.

Projekt Pharaon

S projektom želimo razširiti informacije, kako zagotavljati dobro počutje starejših in sodelovati v razvoju slovenske pilotske študije. NIJZ se bo v okviru projekta Pharaon povezoval z različnimi nacionalnimi in regionalnimi programi in s tujimi strokovnjaki iz najrazličnejših raziskovalnih institucij. Dodana vrednost bo nabor informacij za dobrobit starejših, predvsem pa krepitev raziskovalnega področja in interdisciplinarnega sodelovanja s strokovnjaki na področju zdravja starejših.

Projekt Innorenew

Cilj projekta je priprava izobraževalnega programa o zdravem bivalnem/delovnem okolju, s čimer bo omogočena znanstvena diseminacija rezultatov.

Dodana vrednost projekta je prepoznavanje in vrednotenje vpliva na zdravje v povezavi z novimi gradbenimi in drugimi materiali na osnovi lesa.

CRP »Ocena tveganja za zdravje ljudi zaradi kemijske onesnaženosti pitne vode na manjših in srednje velikih sistemih za oskrbo s pitno vodo«, ARRS šifra V3-2235

V sklopu projekta bomo pridobili nove informacije, ki bodo omogočile varnejšo oskrbo s pitno vodo na manjših in srednje velikih sistemih za oskrbo s pitno vodo.

Projekt PARC

PARC je zasnovan v podporo EU in nacionalnim ustanovam za oceno tveganj, upravljanje tveganj in komunikacijo tveganj zaradi izpostavljenosti kemikalijam, s tem da jim zagotovi nove podatke, znanja, metode, mreže in veščine za naslavljanje obstoječih in novih izzivov na področju kemijske varnosti. Spodbudil bo prehod v naslednjo generacijo ocen tveganja za boljšo zaščito zdravja ljudi in okolja v skladu z Zelenim dogovorom. Glavni namen projekta PARC je spodbujanje inovacij pri procesu ocen tveganja kemikalij, ki bodo prispevale k trajnostni rabi in upravljanju s kemikalijami za varno okolje in zdravje ljudi.

6.1.4 Zdravstveno varstvo

Prioritetne naloge na področju zdravstvenega varstva v letu 2023 bodo:

1. Tudi v letu 2023 bomo nadaljevali z aktivnostmi, ki so namenjene projekcijam potreb po zdravnikih specialistih. Tem bomo dodali začetno oceno in pripravo podatkov za projekcije potreb po diplomiranih medicinskih sestrah. Nadaljevali bomo s sestanki s strokovnimi združenji/sekcijami SZD/RSK zaradi potrditve projekcij in uporabljene metodologije ter zaradi modeliranja vložka dela na podlagi časovnih normativov za storitve.
2. Za potrebe načrtovanja števila diplomiranih medicinskih sester in kadra na področju zdravstvene nege bomo v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Zbornico-Zvezo dorekli metodologijo in preverili vire podatkov ter ustrezno dopolnili RIZDDZ.
3. V letu 2023 bomo ponovno pripravili analizo kazalnikov kakovosti dela v bolnišnicah, pri čemer bomo sledili tako dosedanjim izkušnjam, kot tudi posodobitvam, ki bodo dogovorjene na mednarodni ravni. Priprava bo usklajena z nastajajočim Uradom za kakovost in varnost.
4. Na novo bomo pripravili analizo geografskih variacij v dostopnosti do bolnišnične dejavnosti v Sloveniji po modelu Dartmouth Atlas of Care.

5. Pripravili bomo novo verzijo šifranta VZS in nadaljevali usklajevanje križnega šifranta VZD/VZS.
6. S področja porabe zdravil bomo pripravili: analizo porabe ambulantno predpisanih zdravil, analizo porabe zdravil v bolnišnicah ter porabo antibiotikov v letu 2022.
7. Pripravili bomo redno letno analizo kadrovske zasedenosti patronažne zdravstvene službe in pokritosti s kadri v patronažnem zdravstvenem varstvu za leto 2022.
8. V letu 2023 bo pripravljena analiza ekonomskih posledic bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva v Sloveniji; analiza ekonomskih posledic demence v Sloveniji v obdobju 2021–2022 ter analiza ekonomskih posledic tvegane in škodljivega pitja alkohola v Sloveniji za leto 2020.
9. Nadaljevanje dela na področju analitike spremljanja čakalnih dob, ki bo nadgradila sedanji informacijski sistem ter bo vsebinsko ovrednotila zbrane podatke o napotitvah. Izsledke bomo zasnovali na prioriteten seznamu, ki bo usklajen s potrebami Ministrstva za zdravje.
10. Aktivnosti, začete v novembru in decembru 2022 v okviru raziskovalnega projekta CRP 2022 »Analize vzrokov za daljšanje čakalnih dob na primarni in sekundarni ter terciarni ravni zdravstvenega varstva v obdobju zadnjih 10 let«, predstavljene v skupnem časovnem okviru izvajanja aktivnosti za leto 2023.
11. Dejavno bomo sodelovali v dejavnostih Evropskega Observatorija za zdravstvene sisteme in politike, tako pri njegovih vsebinskih prioritetah, kot tudi v okviru Mreže za zdravstvene sisteme in politike, ki jo Observatorij koordinira.
12. Na podlagi že začelih pogovorov z ministrom bomo dorekli in pripravili Poročilo o ocenjevanju uspešnosti zdravstvenega sistema (HSPA – Health System Performance Assessment) v Sloveniji za leto 2021 z mednarodnimi primerjavami. Pripravili bomo vsebine in okvir dela na področju razvoja analitike in v sodelovanju z Evropskim observatorijem za zdravstvene sisteme in politike.
13. Pripravili bomo analizo podatkov, ki jih lahko zagotovimo na podlagi statističnih podatkov, ki jih spremljamo za posameznega izvajalca zdravstvene dejavnosti.

Ključni izdelki na področju zdravstvenega varstva v letu 2023 bodo:

- Analiza stanja čakalnih dob za izbrane diagnoze, posege in specialistična področja;
- Izdelki in poročila za potrebe CRP ARRS na temo analitike čakalnih dob;
- Opredelitev določenih izvedbenih komponent za uvajanje Strategije primarnega zdravstvenega varstva v Sloveniji z naborom kazalnikov za spremljanje pokritosti, obsega dejavnosti in dostopnosti primarnega zdravstvenega varstva ter kakovosti in učinkovitosti (HSPA);
- Analiza kazalnikov kakovosti dela v bolnišnicah za leto 2022;
- Poročilo – analiza geografskih variacij v dostopnosti do bolnišnične dejavnosti v Sloveniji;
- Poročilo o ocenjevanju uspešnosti zdravstvenega sistema (HSPA) v Sloveniji s prvim celovitim izračunom kazalnikov po naboru, predlaganem v projektu SRSS HSPA (naloga prenesena iz 2022);
- Posodobljena verzija šifranta VZS;
- Analiza porabe ambulantno predpisanih zdravil za leto 2022;
- Analiza porabe zdravil v bolnišnicah za leto 2022;
- Analiza porabe antibiotikov za leto 2022;
- Ekonomske posledice bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva v Sloveniji;

- Ekonomske posledice demence v Sloveniji v obdobju 2021–2022;
- Ekonomske posledice tveganega in škodljivega pitja alkohola v Sloveniji za leto 2021.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju zdravstvenega varstva:

S projektnimi aktivnostmi bomo prispevali k boljšemu spremljanju in vrednotenju zdravstvene dejavnosti v Sloveniji, s posebnim poudarkom na vrednotenju ekonomskega bremena demence, kadrovskih gibanj v zdravstvu ter politik na področju raka v EU in v Sloveniji.

6.1.5 Upravljanje programov preventive in krepitev zdravja

V okviru javne službe na NIJZ poteka nacionalno upravljanje programa zdravstvene in zobozdravstvene vzgoje, upravljanje Nacionalnega programa duševnega zdravja (delno), zagotavljanje podpore ambulantam družinske medicine, upravljanje programa odvajanja od kajenja QuitLine, programa Zdravje v vrtcu in programa Slovenska mreža Zdravih mest.

Prioritetne naloge na področju upravljanja programov preventive in krepitev zdravja v letu 2023 bodo:

1. Raziskava o izvajanju vzgoje za ustno zdravje otrok in mladostnikov (VUZOM) v vseh zdravstvenih domovih.
2. Posodobitev in nadgradnja usmeritev za izvajanje VUZOM in preventive v okviru preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni z naslovom »Vsakodnevna skrb za ustno zdravje«.
3. Zagotavljanje podpore ambulantam družinske medicine (ADM) in Delovni skupini pri Ministrstvu za zdravje. Organizacija in izvedba usposabljanj. Administrativna podpora procesa imenovanja nosilcev ADM.
4. Kontinuirano delovanje QuitLine svetovalnega telefona za pomoč pri opuščanju kajenja.
5. Naloge Nacionalnega programa duševnega zdravja, programa Zdravje v vrtcu in programa Slovenska mreža Zdravih mest so opisani v poglavju Proučevanje, razvoj in krepitev zdravja.

Ključni izdelki na področju upravljanja programov preventive in krepitev zdravja v letu 2023 bodo:

- Poročilo o raziskavi o izvajanju vzgoje za ustno zdravje otrok in mladostnikov;
- Posodobljen priročnik »Vsakodnevna skrb za ustno zdravje«;
- Letno poročilo o kazalnikih v ambulantah družinske medicine;
- Letno poročilo o izvajanju preventivnega programa preprečevanja kroničnih nenalezljivih bolezni v ambulantah družinske medicine;
- Letno poročilo o upravljanju Nacionalnega programa duševnega zdravja – Programa MIRA;
- Letno poročilo o izvajanju QuitLine.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju upravljanja programov preventive in krepitev zdravja:

S projektom »Posodobitev obravnave mišično-skeletnih bolečin na primarni ravni« načrtujemo vpeljati strokovne in organizacijske spremembe za povečanje kakovosti obravnave mišično-skeletnih bolečin na

primarni ravni. V 4 pilotnih okoljih načrtujemo vzpostavitev timov za izvedbo programa celovitega pristopa obravnave kronične mišično – skeletne bolečine na primarni ravni, ki bo zajela ambulate družinske medicine, službe fizioterapije, centre za krepitev zdravja in lokalne skupnosti.

6.1.6 Informatika v zdravstvu

Rešitve eZdravja se vse bolj uveljavljajo v vsakodnevnem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi podatki o njihovi uporabi.

Prioritetne naloge na področju informatike v zdravstvu v letu 2023 bodo:

1. Dvigovanje ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov.
2. Izboljšanje kakovosti delovanja rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu z zaznanimi potrebami oz. zakonskimi zahtevami.
3. Razvoj in implementacija novih oz. dopoljenih rešitev eZdravja v skladu z ugotovljenimi potrebami.
4. Promocija eZdravja in priložnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja.
 - Učinkovito upravljanje na področju rešitev eZdravja in povečevanje njihove uporabe s strani končnih uporabnikov bo v prihodnjih letih zahtevalo usklajeno delovanje ključnih deležnikov (NIJZ, Ministrstvo za zdravje in ZZSZ), sistemsko podporo ter ustrezne vire. Načrtovane naloge na tem področju vključujejo na eni strani uspešno upravljanje in koordinacijo aktivnosti za razvoj, uvedbo ter vzdrževanje rešitev eZdravja, na drugi strani pa spremljanje in vrednotenje uspešnosti ter kakovosti rešitev eZdravja. Vzporedno z upravljanjem rešitev eZdravja bo tudi v prihodnje potrebno zagotavljati učinkovito IKT podporo notranjemu delovanju NIJZ, vključno z območnimi enotami, pri izvajanju vseh z zakonom predpisanih nalog in aktivnosti, prenovi poslovnih procesov ter notranji in zunanji komunikaciji, sodelovanju v mednarodnih projektih, diseminaciji rezultatov raziskav in povezovanju z drugimi inštitucijami. V sklopu slednjih nalog bo potrebno poskrbeti za:
 - tekoče vzdrževanje in posodabljanje IKT infrastrukture ter zagotavljanje informacijske varnosti na NIJZ,
 - kakovostno IKT podporo uporabnikom na NIJZ in preoblikovanje poslovnih procesov ter njihovo informatizacijo,
 - razvoj novih in vzdrževanje obstoječih IS za podatkovne zbirke (SBO, SZBO, RIZDDZ, SVIT, SURVIVAL, eSmrti itd.).

Ključni izdelki na področju informatike v zdravstvu v letu 2023 bodo:

1. eZdravje

- eNaročanje (in CRPP) – uvedba novega procesa in dokumenta - implementacija delovnega naloga (potrebna bo tudi nadgradnja CRPP – dostop za prejemnike DN);
- e-delovni nalog za fizioterapijo;
- e-delovni nalog splošni (delovna terapija, nega na domu, storitve psihologa, logopeda, defektologa, rentgensko slikanje, laboratorijske storitve, farmacevtsko svetovanje);

- Nadaljevanje aktivnosti za izboljšanje kvalitete podatkov, prejetih od izvajalcev zdravstvene dejavnosti;
- Nadgradnje eNaročanja za izboljšanje kakovosti podatkov;
- Nadgradnje eNaročanja za izmenjavo podatkov z ZZS;
- Priprava specifikacije za implementacijo zaključevanja receptov zaradi deficitarnosti (ZZS);
- Podpora čezmejnemu receptom – nadgradnja eRecepta;
- Orodje za vpogled v eRecept za potrebe reševanja prijav uporabnikov;
- Priprava načrta uvedbe terminološkega strežnika, ki omogoča verzioniranje in API avtomatizirane dostope;
- Posodabljanje Priročnika za uporabnike CRPP in Metodoloških navodil za izvajalce Covid testiranja;
- Dostop nadomestnih zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev (izvajalcev po DN) do CRPP;
- Vzpostavitev namenske podatkovne baze za revizijsko sled (ATNA);
- Zapisovanje revizijske sledi zVEMPlus, DCP aplikacije, eRecepta v ATNA (vključuje predhodne analize izvedbe in morebitne nadgradnje);
- Vzdrževanje in posodabljanje rešitve za izdajo DCP v skladu z zakonodajo in spremembami poslovnih pravil;
- Priklop/migracija storitev na EueZ:
 - CRPP,
 - eRecept,
 - eNaročanje,
 - Telekap,
- TeleKap aplikacija - implementacija sprememb v vprašalnikih na pobudo Nevrološke klinike;
- eTriaža – integracija z zalednimi sistemi (IRIS);
- Vizualna prenova, nadgradnja in dodatne funkcionalnosti na portalu zVEM;
- Naročanje na primarne zdr. storitve/termini na portalu zVEMplus (financiranje iz React mehanizma);
- Uvedba eBol na zVEM;
- Osebna kartica zdravil na zVEMplus;
- Register redkih bolezni na zVEMplus;
- Vzdrževanje in nadgradnje podatkovnih centrov v LJ in MB;
- Izdelava Metodoloških navodil za zapisovanje preobčutljivosti v PPop (skupaj z alergologi);
- Dostop imenovanih zdravnikov ZZS;
- Nadgradnja CRPP za kontrolo obračuna storitev:
 - Izdelava servisov (izvoz podatkov) za ZZS,
 - Izdelava servisov za izvajalce (izvoz seznama dokumentov / revizijske sledi za kontrolo),
- Razširitev CRPP/RPPE v zvezi s pooblastili staršev in skrbnikov (otroki s posebnimi potrebami od 15-18 let);
- Razširitev CRPP/RPPE (zmogljivejša platforma);
- Vzpostavitev rešitve na zVEMPlus, ki bo pooblaščenim osebam omogočala dostop do relevantnih podatkov v okviru dolgotrajne oskrbe – po predhodnem vsebinskem usklajevanju z Ministrstvom za zdravje;
- Nadgradnja CRPP/RPPE s podatki o šolanju (razred, šola, oddelek);

- Nadgradnja CRPP/RPPE s podatki o šolskih zdravnikih/zobozdravnikih in zagotovitev spletnih servisov za ažuriranje imenovanih zdravnikov za izvajanje PPŠ ter pridobivanje seznamov učencev (po izobraževalnih ustanovah) za izvajalce PPŠ;
- Izdelava samostojne/zVem+ rešitve za podporo organizaciji preventivnih pregledov v šolstvu (urejanje imenovanih zdravnikov po izobraževalnih ustanovah, pridobivanje seznamov otrok po IZD, izvajalcih PPŠ; dodatni moduli po potrebah in možnostih);
- Nadgradnja CRPP/RPPE s podatki o terenskih območjih patronažnih sester in zagotovitev uporabniškega vmesnika ali drugega mehanizma za ažuriranje seznama (v primeru zagotavljenega vira za podatke);
- Analiza in načrt izvedbe za nadgradnjo eZdravja (ločena struktura) s podatki o timih pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, vključno z možnostjo izvajalcev za njihovo ažuriranje;
- Informacijska rešitev za pridobivanje in preverjanje kontaktnih podatkov pacienta, vključno s mehanizmi za prejemanje podatkov iz zunanjih virov (zaledni sistemi), možnostjo ažuriranja kontaktnih podatkov pacienta preko zVEM (portala in aplikacije) vključitvijo podatkov iz CRPP;
- Nadgradnja CRPP/RPPE in zVEM portala in mobilne aplikacije, da lahko pacient sam podeli pooblastilo določenemu zdravniku ali drugemu zdravstvenemu delavcu pri določenem izvajalcu (elektronski podpis pooblastila) ob pogoju ureditve pridobivanja seznama zdravnikov;
- Nadgradnja CRPP/RPPE z razširjeno demografijo, ki omogoča dodelitev enotnega identifikatorja pacienta za osebe, ki sedaj niso v RPPE (tujci), celovita rešitev;
- Razširitev podatkovnih struktur in storitev CRPP / RPPE v skladu z razvojem prioritarnih nacionalnih rešitev (razširjeni nabor podatkov o pacientu – kontaktni podatki, pooblaščen osebe);
- Priprava in oblikovanje (digitalnega) priročnika o oblikovanju SUVi;
- Celovita nadgradnja DPIA za vse rešitve eZdravja;
- Priprava, oblikovanje in sprejem načrta neprekinjenega poslovanja;
- Priprava, oblikovanje in sprejem načrta obnovitve in ponovne vzpostavitve delovanja informacijskih sistemov;
- Priprava, oblikovanje in sprejem načrta varnostnih ukrepov za zagotavljanje celovitosti, zaupnosti in razpoložljivosti informacijskih sistemov;
- Priprava, oblikovanje in sprejem načrta izvajanja testov za primer izpada primarnega produkcijskega okolja, ki zagotavlja bistvene storitve;
- Priprava, oblikovanje in sprejem načrta izvajanja testov postopkov upravljanja izrednih dogodkov, ki imajo vpliv na zagotavljanje bistvenih storitev;
- Priprava, oblikovanje in sprejem navodil za izvajanje varnostnih pregledov IT sistemov;
- Priprava, oblikovanje in sprejem navodil za beleženje varnostnih dogodkov v IT sistemih;
- eRCO – vzdrževanje in nadgradnje;
- DCP – izdaja DCP za tujce (po nadgradnji RPPE z enotnim identifikatorjem);
- Razvoj in vzpostavitev nove spletne eKnjige za podporo implementaciji nove verzije MKB in KTDP;
- Implementacija samostojnega modula za celovit pregled pacientove dokumentacije (viewer) in izboljšanje uporabniške izkušnje za zdravnike in druge zdravstvene delavce, vključitev viewerja v zVEMplus;
- Dostop do podatkov CRPP preko REST in openEHR podatkov;
- Sodelovanje pri pripravi tehnične izvedbe brezšivne skrbi (osebna kartica zdravil, preskrba pacienta z zdravili v bolnišnicah ob odpustu);

- Razvoj centralne storitve na CRPP za tekoče pridobivanje podatkov o osebah z določenimi diagnozami, za informatizacijo prijav nalezljivih bolezni.

2. Preostala področja (NIJZ, nacionalni IS in zbirke, projekti)

- Tekoče vzdrževanje in posodabljanje IKT infrastrukture ter zagotavljanje informacijske varnosti na NIJZ;
- IKT podpora uporabnikom na NIJZ in preoblikovanje poslovnih procesov ter njihova informatizacija;
- SiNCP - Podpora in sodelovanje na projektu;
- IPPO - Vzdrževanje in nadgradnje aplikacije IPPO;
- IPPO - Širitev aplikacije IPPO na preostale ZD;
- eSmrti (nadgradnja CRPP: strukturiran dokument za prijavo smrti, dostop za MP in sodno medicino);
- RIZDDZ - podpora izmenjavi podatkov z IZD / zbornicami:
 - Podpora posredovanju podatkov iz IZD / zbornic (novi spletni storitvi),
 - Podpora prevzemu podatkov s strani IZD / zbornic (dopolnitev obstoječih spletnih storitev s sledenjem in ustreznim nadzorom v administraciji aplikacije);
- RIZDDZ - vzdrževanje aplikacije:
 - Osnovno vzdrževanje,
 - Dopolnitev funkcionalnosti;
- RIZDDZ - evidence MZ;
 - Podpora uporabi;
- Izvedba nerealiziranih dogovorjenih rednih in drugih sprememb inf. sistema Svit iz let 2019, 2020, 2021;
- SOPA – vzdrževanje in nadgradnje (KU1 obravnave in delavnice so v naslednjem letu v rednem programu v ZVC in CKZ);
- Vzdrževanje in razvoj aplikacije #OstaniZdrav;
- Vzpostavitev ERP za potrebe NIJZ (DMS, IS za FRS);
- Nadgradnja SPSS na novejšo verzijo;
- Vzdrževanje in manjše nadgradnje IS za eSZBO;
- Vpeljava spletnih servisov za ažuriranje izvajalcev in njihovih zaposlenih iz RIZDDZ v eSZBO;
- Zamenjava uporabniškega vmesnika (front-end) v eSZBO;
- Nadaljevanje razvoja IS za elektronsko naročanje vseh vrst cepiv/zdravil in integracija v SPC;
- Vzdrževanje IS za cepiva: BP3, BI3, BP3->ISOZ21, BP3_SiMVS in elektronsko naročanje COVID;
- Manjše nadgradnje IS za cepiva vezane na spremembe dela;
- Integracija elektronskega naročanja cepiv s programi izvajalcev cepljenja (naročnikov);
- Sistem ePrenosi: nadgradnja sistema tako administratorske aplikacije kod aplikacije za sprejem podatkov zaradi prehoda na nov MKB10-AM šifrant v. 11 in prav tako relacijske podatkovne baze;
- Nadgradnja Grouperja zaradi spremembe verzije šifranta MKB10-AM v. 11;
- Nadgradnja sistema eNPD z razširitvijo nabora podatkov na vnosni maski ter omogočanje servisne izmenjave izvlečkov iz sistema za RIZDDZ na ZZS.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju informatike v zdravstvu:

Projekt: COVID-19 - Informacijska podpora naročanju na primarni ravni

Namen projekta je vzpostaviti aplikacijo, s katero se bodo lahko vsi državljani in drugi upravičenci naročali na cepljenje proti covidu-19 (že realizirano), v drugi fazi pa na storitve primarnega zdravstva. V širšem kontekstu pripravljamo nadgradnjo za celovito naročanje na primarne zdravstvene storitve, z enotnim urnikom, ki ga bodo lahko uporabljali vsi izvajalci zdravstvene dejavnosti na primarni ravni. Projekt sledi ciljem izboljšanja storitev eZdravja in nadaljevanju digitalizacije slovenskega zdravstva. V tej luči izboljšuje učinkovitost komunikacije med pacienti in IZD-ji ter tako dviguje raven kakovosti zdravstvenih storitev na splošno in krepí zaupanje v slovenski zdravstveni sistem.

Projekt: Slovenian National Contact Point (SiNCP)

Projekt predvideva vzpostavitev nacionalne kontaktne točke (NCP) za eZdravje ter implementacijo mednarodne izmenjave eReceptov in Povzetkov podatkov o pacientih. V sklopu projekta bodo vzpostavljene usmeritve za oblikovanje ustreznega pravnega okvirja za mednarodne izmenjave kliničnih dokumentov, razvita in implementirana tehnična infrastruktura za mednarodno izmenjavo kliničnih dokumentov ter vzpostavljene podlage za oblikovanje nacionalnih organizacijskih struktur, ki bodo bdele nad mednarodno izmenjavo kliničnih dokumentov.

6.1.7 Zagotavljanje podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu

Prioritetne naloge na področju zagotavljanja podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu v letu 2023 bodo:

- 1. Zagotavljanje podatkov po ZZPPZ in ZPacP.** V letu 2023 bomo, podobno kot v prejšnjih letih, zagotavljali podatke v skladu z ZZPPZ, kar vključuje: zbiranje in kontrolo podatkov, komunikacijo in usklajevanje podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev z razlago metodoloških in drugih navodil, usklajevanje podatkov med NIJZ zbirkami in zbirkami drugih institucij, vnos podatkov (oz. prenos elektronskih verzij podatkov), obdelavo podatkov in kreiranje posameznih tipov baz, pripravo dokumentacije in poročil o kakovosti posamičnih zbirk podatkov in pripravo metodoloških navodil za leto 2024. NIJZ pripravlja tudi podatke po Zakonu o pacientovih pravicah (ZPacP), in sicer spremlja čakalne dobe.
- 2. Posebna pozornost bo posvečena obdelavi podatkov, povezanih z pandemijo covid-19, pri čemer se bomo osredotočili na post-covidni sindrom.**
- 3. Nadaljevalo se bo tudi delo za izboljšanje kakovosti podatkov Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ) skupaj z območnimi enotami NIJZ (kontrolne zaje, nadzor nad vnosi pri izvajalcih, primerjave z zunanjimi viri podatkov). Poudarek v letu 2023 bo na združevanju podatkov z zbornicami (Zdravniška zbornica, Zbornica zdravstvene in babiške nege, Lekarniška zbornica), ter nadaljnjemu tesnemu sodelovanju z Ministrstvom za zdravje pri vnosu podatkov o dovoljenjih in koncesijah. Prav tako se bo nadaljevalo z usklajevanjem podatkov o bolniških posteljah med različnimi viri podatkov s ciljem po skupnem zajemu teh podatkov za različne potrebe.**

Večina dela s področja zbiranja, kontrole podatkov, komunikacije in usklajevanja podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev poteka skupaj s sodelavci na območnih enotah NIJZ. Vloga območnih enot NIJZ je pri večini zbirk pomembna in obsega sodelovanje v procesu zbiranja, kontrole podatkov, vodenje komunikacije in usklajevanje podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev o novostih in razlage metodoloških navodil pri zbirkah NIJZ2, NIJZ5, NIJZ6, NIJZ7, NIJZ16, NIJZ54, NIJZ57, NIJZ58, NIJZ60, NIJZ61. Poleg tega kodirajo in preverjajo podatke za zbirko NIJZ5, od konca leta 2022 to poteka v digitalizirani obliki, in koordinirajo vnose pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v zbirko NIJZ16. Zbrane podatke NIJZ uporablja za analize in raziskave na področju javnega zdravja. Ključni cilji, določeni tudi s strateškimi programskimi dokumenti, so racionalizacija zbiranja podatkov, pridobivanje kakovostnih, pravočasnih, točnih in primerljivih podatkov, standardizacija podatkov ter omogočanje dostopa uporabnikov do podatkov in informacij na enostaven, hiter in razumljiv način.

4. Vsebinske in tehnične preнове zbirk podatkov. V letu 2023 bo kot ena od ključnih nalog na področju obdelave podatkov zaključek nacionalne implementacije prenovljene zbirke zunajbolnišničnih obravnav, povezanih s prenovo ostalih evidenc, ki nastajajo v zunaj-bolnišničnem zdravstvenem varstvu (npr. patronažno zdravstveno varstvo, preventivno zdravstveno varstvo vseh populacijskih skupin, aktivnosti centrov za krepitev zdravja, sterilizacije, fetalne smrti itd.). V letih 2020 – 2022 je potekala prenova zbiranja podatkov o poškodbah pri delu – eNPD skupaj z ZZS ter MJU in IRSD, v letu 2023 pa bomo v celoti implementirali nov proces zbiranja in obdelave podatkov. Nadaljujemo tudi s projektom digitalizacije beleženja vzrokov smrti (eSmrti), s katerim bomo posodobili in pospešili proces prijave smrti ter izboljšali ažurnost zbranih podatkov, hkrati pa razbremenili svojce umrlih administrativnih opravkov.
5. Izvajanje nacionalnih raziskav. Poleg rutinsko zbranih podatkov je pomemben vir podatkov in informacij tudi anketiranje. Gre za dopolnitev rutinskih zbirk podatkov zlasti z vidikom vedenjskih vzorcev in mnenj anketiranih, kar je ključnega pomena za kakovostno načrtovanje predlogov ukrepov. V letu 2023 načrtujemo nadaljevanje raziskave o pandemski izčrpanosti (SI-PANDA). V letu 2023 bomo sodelovali pri pripravi statistične publikacije iz podatkov, zbranih z mednarodno raziskavo Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC) med 11-, 13-, 15- in 17-letniki v slovenskih osnovnih in srednjih šolah, ter publikaciji iz raziskave Z zdravjem povezano vedenje med udeleženci programa PUM-O. V letu 2023 bomo izvedli tretjo Nacionalno raziskavo o tobaku, alkoholu in drugih drogah: s kombiniranim načinom anketiranja bomo zbrali podatke (spletno raziskavo bo izvedel NIJZ, za zbiranje podatkov z osebnim anketiranjem pa bomo objavili javno naročilo).
V drugi polovici leta 2022 smo v skladu s smernicami SZO ter v sodelovanju z UKC Ljubljana in Inštitutom za nutricionistiko izvedli Nacionalno raziskavo spremljanja izločanega natrija, kalija in joda v 24-urnem urinu pri odraslih prebivalcih Slovenije (ManjSoli.si), v letu 2023 pa načrtujemo analize zbranih podatkov.
6. Podatki o izkušnjah pacientov. Moderni zdravstveni sistemi prepoznavajo paciente kot ključne deležnike zdravstvenega sistema, saj so njegovi končni uporabniki. Paciente je potrebno aktivno vključiti v oblikovanje, delovanje in izboljšave zdravstvenega sistema z namenom zagotoviti njegovo odzivnost na potrebe in zahteve pacientov. Slovenija je v preteklih letih izvedla več nacionalnih raziskav o izkušnjah pacientov v specialističnih ambulantah in v akutnih bolnišnicah. V letu 2023 bomo podobni raziskavi ponovili, in sicer eno v bolnišnicah (pomlad) in eno v specialistični zunajbolnišnični ambulantni dejavnosti (jesen). V letu 2023 načrtujemo pričetek izdelave spletnega portala o kakovosti zdravstvenega sistema po izvajalcih za paciente, vendar pa je ta naloga odvisna od financiranja projekta s strani Ministrstva za zdravje. Razvili smo tudi vprašalnike o izkušnjah pediatričnih pacientov oz. njihovih staršev na pediatričnih bolnišničnih

oddelkih, vključno z metodologijo, in v letu 2022 izvedli pilotno raziskavo v štirih zdravstvenih ustanovah. V letu 2023 načrtujemo popravke vprašalnikov ter metodologije z ozirom na rezultate pilota, ter izvedbo nacionalne raziskave o izkušnjah pediatričnih pacientov z bolnišničnim zdravljenjem. Prav tako sodelujemo v projektu PARIS na področju primarnega zdravstvenega varstva, ki ga v Sloveniji vodi Medicinska fakulteta, skupaj z Zdravstvenim domom Ljubljana in Ministrstvom za zdravje. V letu 2023 se bo med marcem in oktobrom izvedla glavna raziskava.

7. NIJZ kot pooblaščen izvajalec v sistemu uradne statistike. NIJZ ima vlogo pooblaščenega izvajalca statističnih raziskovanj za področje zdravstvenih statistik in ima v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj (LPSR) obveznost zagotavljanja podatkov in izvedbe vseh nalog, ki so opredeljene v LPSR. V letu 2023 bo s strani Evropskega statističnega sistema izveden poglobljen pregled slovenskega statističnega sistema, kamor bo vključen tudi NIJZ kot nosilec zdravstvenih statistik. Izvedba poglobljenega pregleda je večfazna in pričakujemo velike obremenitve v prvi polovici leta 2023. Pomemben del aktivnosti NIJZ je vezan na razvoj statistične metodologije, in sicer na področju nacionalnih zbirk, anketne metodologije in anket. Namen naloge je izvedba anket, razvoj različnih metod na področju anketiranja oseb ali gospodinjstev, s ciljem izboljšave anketiranja na področju zdravja in zdravstvenega varstva, razvoj ustreznih statističnih metod na področju zbirk podatkov s ciljem izboljšane kakovosti zbirk podatkov ter racionalizacije zbiranja podatkov. V letu 2023 bomo nadaljevali delo, ki smo ga začeli v letu 2022 s primerjavo administrativnih in spletnih anketnih podatkov o precepljenosti proti covidu-19 ter anketnih podatkov presečne in spletne raziskave o vplivu pandemije na življenje. Nadgradnja te naloge v letu 2023 bodo analize uporabe podatkov v javnem zdravju iz različnih podatkovnih virov v smislu primerljivosti podobnih podatkov, prednosti in slabosti posameznih virov.
8. Diseminacija podatkov: v okviru te naloge z organiziranim, usklajenim, kakovostnim in pravočasnim objavljanjem vseh podatkov, ki jih NIJZ zbira na različnih zakonskih podlagah, omogočimo hiter dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo za nadaljnje delo. Diseminacija podatkov je pomemben kanal osveščanja splošne in specialnih javnosti o ključnih izsledkih. Zajema tako enostavne objave na spletu, objavo Zdravstvenega statističnega letopisa ter pripravo podatkov za posebne zahteve uporabnikov, zlasti raziskovalcev, posredovanje podatkov mednarodnim organizacijam (WHO, Eurostat, OECD, Unicef ...), za objave na mednarodnih podatkovnih portalih ter v mednarodnih publikacijah. Zdravstveni statistični letopis bo po desetih letih od vsebinske preнове v letu 2022/23 deležen tudi tehnične in oblikovne preнове. Evropska komisija je v 2022 zaključila s pripravo izvedbene uredbe na podlagi krovne Uredbe (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in sveta v zvezi s statistiko virov in storitev zdravstvenega varstva, s katero so formalno uredili pravno podlago, s katero je natančno definiran proces in obseg obveznega poročanja zdravstvenih podatkov članic Evropske unije. Prvo referenčno leto za poročanje podatkov je leto 2021, kar pomeni potrebne prilagoditve poročanja novi uredbi v letu 2022/2023. Podatki in kazalniki večine zbirk in anket, ki se zbirajo pod okriljem NIJZ ter drugih organizacij, so redno objavljani na NIJZ podatkovnem portalu (<https://podatki.nijz.si>). Portal je redno osveževan z rednimi objavami, hkrati pa se širijo že obstoječe ter objavljajo nove vsebine. V letu 2023 bomo nadaljevali z delom vsebinskih dopolnitev portala, povezave s slovenskim portalom odprtih podatkov OPSI, ter širše promocije podatkovnega portala v obliki najav prvih objav podatkov ter na spletnih medijih. Nadaljevali bomo tudi z aktivnostmi poenotenega prikaza podatkov na lokalni ravni t.i. »Zdravje v občini«, kjer bodo ponovno pripravljene in osvežene zdravstveni kazalniki na lokalni ravni. Posebno pozornost bomo namenili pripravi podatkov za raziskovalce in poenostavitvi dostopov do anonimiziranih mikropodatkov.
9. Vodenje klasifikacij in šifrantov. NIJZ v skladu z ZZPPZ upravlja tudi pomembne nacionalne klasifikacije in šifrante. Med najpomembnejše aktivnosti v letu 2023 sodijo:

- Dokončna nacionalna implementacija nove enajste verzije avstralske modifikacije Mednarodna klasifikacija bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB-10-AM-v11) ter povezanih klasifikacij in dokumentov (Klasifikacija terapevtskih in diagnostičnih postopkov in posegov (KTDP-v11), Standardi kodiranja, indeksa bolezni in postopkov) ter sodelovanje pri izgradnji nove modernejše infrastrukture v obliki eKnjige v skladu z dogovori z MZ in ZZS;
- Začetek dela na prevodu enajste verzije Mednarodna klasifikacija bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene – MKB-11;
- Nadaljnje delo na šifrantu Vrst zdravstvenih storitev (VZS), ki je ključna sestavina sistema eNaročanja (posodobitev križnega šifranta VZS-VZD, sodelovanje v delovni skupini MZ za pripravo križnega šifranta VZS-VZD-ZZS obračunski šifrant, sprotno posodabljanje šifranta VZS glede na zahteve stroke v skladu s predlaganim protokolom, priprava križnih šifrantov v skladu z zahtevami delovne skupine za ukrepe za skrajševanje čakalnih dob);
- Sodelovanje z ZZS pri dopolnitvah šifranta Vrst zdravstvenih dejavnosti (VZD);
- Sodelovanje s SURS pri pripravi nove nacionalne Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD);
- Izvedba posodobitev drugih skupnih šifrantov in ostale naloge, povezane z upravljanjem klasifikacij in šifrantov.

Ključni izdelki na področju zagotavljanja podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu v letu 2023 bodo:

- Podatkovne baze za leto 2022 s spremljajočo dokumentacijo (metapodatki) in metodološka navodila za leto 2024;
- Analiza podatkovnih zbirk z vidika post-covidnega sindroma, raziskave o pandemski izčrpanosti (SI-PANDA) ter raziskav Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC) in Z zdravjem povezano vedenje med udeleženci programa PUM-O;
- Izvedba Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah (ATADD 2023);
- Prenovljena zbirka zunajbolnišničnih obravnav – nacionalna implementacija;
- Prenovljeno zbiranje podatkov o vzrokih smrti (eSmrti) – nacionalna implementacija;
- Objava podatkov večine zbirk, tudi tekočih raziskav in zdravstvenih kazalnikov na NIJZ Podatkovnem portalu;
- Objava publikacije Zdravstveni statistični letopis Slovenije na spletni strani NIJZ;
- S podatki za Slovenijo dopolnjene mednarodne baze: OECD, WHO, Eurostat, EMCDDA ...;
- Izdelki v skladu z veljavnim Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2023;
- Izvedba in objava podatkov nacionalnih anket o izkušnjah odraslih pacientov v akutnih bolnišnicah in v specialističnih ambulantah (PREMs) ter izvedba nacionalne raziskave o izkušnjah pediatričnih pacientov z bolnišničnim zdravljenjem;
- Pripravljena nova modernejša infrastruktura v obliki eKnjige za klasifikaciji MKB-10-AM-v11 in KTDP-v11 ter z njima povezanimi dokumenti.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju zagotavljanja podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu:

Projekt: PHIRI (Population Health Information Research Infrastructure (PHIRI) for Covid-19)

Namen in cilj projekta je vzpostavitev strukturiranega evropskega mehanizma za izmenjavo informacij med državami, zlasti na področju zdravja prebivalstva, s poudarkom na širših vplivih covid-19. PHIRI želi omogočiti ter podpirati odprte, medsebojno povezane in na podlagi podatkov usmerjene raziskave ter podpreti izmenjavo dobrih praks v zvezi z zbiranjem, pripravo, obdelavo, uporabo in nadaljnjo uporabo podatkov.

Eden od ključnih ciljev PHIRI je zagotoviti portal zdravstvenih informacij za covid-19 s katalogi FAIR, da se zagotovi strukturirana izmenjava najboljših praks in strokovnega znanja o covidu-19, ter spodbujati interoperabilnost in odpravljati neenakosti v zdravstvenih informacijah. Zato bo PHIRI gradil nacionalna vozlišča, pripravil kataloge virov podatkov, študij zdravstvenega varstva prebivalstva, gradiva za usposabljanje in tečajih, upoštevajoč etične in pravne vidike.

Dodana vrednost za NIJZ in Slovenijo kot rezultat projektnih aktivnosti je izboljšanje zdravstvenih informacij, ki jih pripravljamo tako z vidika pravočasnosti kot tudi z vidika primerljivosti z drugimi državami, vzpostavitev Health Information Portal, kjer bodo na voljo zdravstvene informacije za večino evropskih držav, analize primerov z uporabo (tudi) slovenskih podatkov, ter pridobivanje informacij iz drugih držav iz Rapid Exchange Forum (WP8).

Projekt TEHDAS (Joint Action on the European Health Data Space)

Glavni cilji skupnega ukrepa TEHDAS:

- Prispevati k zagotavljanju zaščite in prostega pretoka podatkov v zdravstvenem sektorju na podlagi preučitve, kako države članice uporabljajo pravila GDPR za obdelavo zdravstvenih podatkov.
- Pripraviti analizo možnosti za sekundarno uporabo zdravstvenih podatkov, vključno z uporabo masovnih podatkov in umetne inteligence v zdravstvu in dolgotrajni oskrbi.

Dodana vrednost za NIJZ in Slovenijo je zagotovljena tehnična podpora pri razvoju smernic o učinkovitih metodah za uporabo zdravstvenih informacij za javno zdravje in raziskave, ter predlagane možnosti za modele upravljanja za izmenjavo podatkov na ravni EU, zlasti mreženje za sekundarno uporabo.

Projekt V3-2102 Ocena izkušenj in izidov zdravstvene oskrbe pacientov s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi v ambulantah DM

Glavni cilj projekta PaRIS je pridobitev mednarodno primerljivih podatkov o izidih in izkušnjah kroničnih bolnikov s primarno zdravstveno oskrbo. Projekt vključuje prvo mednarodno raziskavo zdravstvenih izidov in izkušenj pacientov z eno ali več kroničnimi boleznimi, ki zdravstveno oskrbo prejemajo na primarni ravni zdravstvene dejavnosti. Projekt je prvi tovrsten na področju osnovnega zdravstva, ne samo v Sloveniji, ampak tudi v državah OECD. Ta projekt bo ponudil priložnost za oceno kakovosti primarnega zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Sodelovanje v projektu PaRIS Ocena izkušenj in izidov zdravstvene oskrbe pacientov s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi v ambulantah DM je skladno z načrti in cilji, ki jih imamo na področju programa PREMs na NIJZ, obenem pa je NIJZ institucija z obsežno ekspertizo izvajanja različnih raziskav in raziskovanj, vključno z razvojem orodij, pripravo analiz in diseminacijo podatkov.

6.2 NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZZS ZA LETO 2023

6.2.1 Preventivni zdravstveni programi

NIJZ upravlja program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni, ki od leta 2018 združuje Nacionalni program primarne preventive srčno-žilnih bolezni, razširjen program preventive kroničnih nenalezljivih bolezni v (referenčnih) ambulantah družinske medicine in delovanje zdravstveno-vzgojnih centrov (ZVC) ter centrov za krepitev zdravja (CKZ) v nov enovit Program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni pri odraslih (**Program Skupaj za zdravje**).

Prioritetne naloge na področju upravljanja preventivnih zdravstvenih programov v letu 2023 bodo:

1. Izvedba nadgradnje 12 zdravstvenovzgojnih centrov v integrirane centre za krepitev zdravja (iCKZ) ter treh pilotnih centrov za krepitev zdravja v iCKZ. Razdelitev konzorcijskih iCKZ v Slovenj Gradcu in Črnomlju. V podporo delovanju iCKZ bomo razvili kompetenčni model vodenja iCKZ, skupaj z modulom za usposabljanje iz vodenja, razvili bomo modul usposabljanja iz kliničnega komuniciranja, pripravili bomo izobraževalni modul za izvajalce medkulturne mediacije ter nadgradili modul usposabljanja za strateško komuniciranje in socialni marketing. Razvili bomo pripomoček za samooceno uporabe motivacijskega intervjuja.
2. Razvoj končnega modela integriranih centrov za krepitev zdravja s poudarkom na vključevanju obravnave sekundarne in terciarne preventive v iCKZ za osebe s kroničnimi boleznimi. V 2023 se bomo osredotočili na obravnave oseb s kronično bolečino in na kardiološko rehabilitacijo oseb po miokardnem infarktu.
3. V podporo delovanju programa Skupaj za zdravje bomo izdali Priročnik »Izvajanje integrirane preventive KB v ADM«, »Priročnik za telesno dejavnost, sedenje in spanje«, priročnik »Krepitev zdravega življenjskega sloga«, delovno gradivo »Izvedba fokusnih skupin - usmeritve in predlogi« in posodobili »Priročnik za obravnavo oseb z dolgotrajnimi posledicami covid-19 v ZVC/iCKZ«.
4. Izvedli bomo raziskave »Učinkovitost obravnave prebolevnikov z dolgotrajnimi posledicami covid-19 v centrih za krepitev zdravja« in raziskavo »Analiza vključenosti odrasle populacije v Program svetovanja za zdravje/Program za krepitev zdravja v obdobju 2016 – 2020«. Izdali bomo monografijo »Utemeljitev pristopa SOPA«.
5. Nadaljujemo z razvojem modela prehranske obravnave v ADM, ZVC/CKZ in v patronažnem varstvu. Pri tem bomo posodobili priročnika za izvajalce obravnave Zdravo jem in Zdravo hujšanje. Z novim pristopom k prehranskim obravam pripravljamo tudi usmeritve za sistematično vključevanje prehranskih strokovnjakov v te obravnave.
6. V obravnave na področju telesne dejavnosti bomo implementirali nove smernice SZO za to področje. Zaradi vključitve kineziologov kot zdravstvenih sodelavcev v zdravstvene time bomo posodobili kompetenčni okvir za izvajalce obravnave na področju telesne dejavnosti.
7. Nadaljevali bomo z razvojem in implementacijo preventivne obravnave starejše osebe na domu (POSO) in dopolnili predlog ukrepov po opravljeni oceni tveganja za padce v domačem okolju, vključno z izdelavo klinične poti. Pripravili bomo gradiva za uporabnike in izvajalce POSO.
8. Za izvajanje psihoedukativnih obravnave bomo prenovili priročnik »Podpora pri spoprijemanju z depresijo«. Posodobili bomo kompetenčni okvir psihologa v ZVC/CKZ.

9. Med ukrepi za zmanjševanje neenakosti v dostopanju do programov preventive in krepitev zdravja bomo izvedli raziskavo o neenakostih in ranljivostih v zdravju v širšem okolju ZD Sevnica, ZD Celje in ZD Vrhnika. Prilagodili bomo orodje za samooceno ZD glede zagotavljanja enakosti v zdravstveni oskrbi na podlagi analize/evalvacije (projekt MoST). Analizirali bomo izvajanje vključevanja oviranih oseb v preventivne programe in presojo ustreznosti objektov (na podlagi projekta MoST). Izdelali bomo učni načrt usposabljanj »Pristopi za vključevanje oviranih in invalidnih oseb v preventivne programe« in »Pristopi za vključevanje oviranih in invalidnih oseb v preventivne programe«.
10. Usposabljanje izvajalcev: NIJZ bo izvedel Temeljno izobraževanje za promocijo zdravja in preprečevanje kroničnih bolezni v primarnem zdravstvenem varstvu – teoretični del (4 izvedbe) in praktični del ter Temeljno izobraževanje za DMS v ADM – modul preventiva (2 ponovitvi). Celoten proces usposabljanja smo v preteklih letih vzpostavili v obliki spletnih učilnic in ga izvajamo v hibridni obliki. Izvedli bomo tudi 4 obnovitvene module za DMS v ADM. Pomemben del usposabljanj bo namenjen nadgradnji zdravstvenovzgojnih centrov v iCKZ. Na področju usposabljanja bomo izvedli tudi obdobjna srečanja timov in strokovnjakov (izvajalcev obravnav) v zdravstvenovzgojnih centrih in integriranih centrih za krepitev zdravja ter supervizije za izvajalce svetovanja za opuščanje kajenja in psihoedukativnih delavnic. Koordinirali in strokovno usmerjali bomo mentorsko mrežo edukatorjev na področju sladkorne bolezni tipa 2 in psihoedukativnih delavnic. Izvedli bomo 15. letno konferenco izvajalcev programa Skupaj za zdravje.
11. Koordinativne naloge v programu Skupaj za zdravje vključujejo redna strokovna srečanja nacionalno-območne koordinacije, regijskih odgovornih zdravnikov, vodij ZVC/CKZ in izvajalcev obravnav. Koordinacija izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki izvajajo programe preventive in krepitev zdravja, je ključna za doseganje ciljev teh programov, saj omogoča zagotavljanje ustrezne kakovosti, dostopnosti in učinkovitosti. Posodobili bomo Navodila za delovanje ZVC/CKZ.
12. Spremljanje in evalvacija: NIJZ bo sistematično izvajal evalvacije zdravstvenovzgojnih delavnic in delovanja ZVC/CKZ. Prenovili bomo kazalnike spremljanja uspešnosti obravnav v ZVC/CKZ ter jih pilotno preizkusili. Implementirali bomo načrt za uvedbo portala izvajalcev patronažnega varstva kot podpora kontinuirani zdravstveni obravnavi (v primeru zagotovitve sredstev za portal).
13. Komuniciranje programa Skupaj za zdravje bo potekalo skladno s Strategijo komuniciranja. NIJZ bo ciljno nagovarjal prebivalce k udeležbi v preventivnih programih. Na skupno vsaj 5 zdravstvenovzgojnih delavnicah v lokalni skupnosti oz. v zdravstvenem domu bomo s pomočjo »testnega kupca« pripravili poročilo o opazovanju z udeležbo.
14. Gradiva za izvajalce in uporabnike: NIJZ bo zagotavljal gradiva za uporabnike delavnic in izvajalce programov preventive in krepitev zdravja v ZVC/CKZ.

Ključni izdelki na področju upravljanja preventivnih zdravstvenih programov v letu 2023 bodo:

- Vzpostavljenih 12 novih iCKZ in izvedba prehoda treh pilotnih CKZ v iCKZ.
- Izdaja priročnikov »Izvajanje integrirane preventive KB v ADM«, »Priročnik za telesno dejavnost, sedenje in spanje«, »Krepitev zdravega življenjskega sloga«, »Izvedba fokusnih skupin - usmeritve in predlogi« in »Priročnik za obravnavo oseb z dolgotrajnimi posledicami covid-19 v ZVC/iCKZ«.
- Poročilo o raziskavi »Učinkovitost obravnave prebolevnikov z dolgotrajnimi posledicami covid-19 v centrih za krepitev zdravja«.
- Poročilo o raziskavi »Analiza vključenosti odrasle populacije v Program svetovanja za zdravje/ Program za krepitev zdravja v obdobju 2016 – 2020«.
- Monografija »Utemeljitev pristopa SOPA«.

- Prenovljena priročnika za izvajalce obravnav Zdravo jem in Zdravo hujšanje.
- Kompetenčni okvir za izvajalce prehranskih obravnav, za izvajalce obravnav s področja telesne dejavnosti in za izvajalce psihoedukativnih obravnav.
- Prenovljen priročnik »Podpora pri spoprijemanju z depresijo«.
- Poročilo o raziskavi o neenakostih in ranljivostih v zdravju v širšem okolju ZD Sevnica, ZD Celje in ZD Vrhnika.
- Analiza vključevanja oviranih oseb v preventivne programe in presoje ustreznosti objektov.
- Izvedba rednih strokovnih srečanj v okviru koordinacije programa Skupaj za zdravje.
- Izvedba Temeljnega izobraževanja za promocijo zdravja in preprečevanje kroničnih bolezni v primarnem zdravstvenem varstvu – teoretični in praktični del za izvajalce iz ZVC/CKZ;
- Izvedba Temeljnega izobraževanja za DMS v ADM – modul preventiva (2 izvedbi); 4 izvedeni obnovitveni moduli za dipl. m. s. iz ADM (področje KNB);
- Izvedba 15. letne konference izvajalcev programa Skupaj za zdravje.
- Poročilo o organizaciji in izvedenih aktivnosti ZVC/CKZ v 2022; Letno poročilo o evalvaciji poglobljenih obravnav v ZVC/CKZ v 2022.
- Podporna gradiva za uporabnike in za izvajalce programov preventive in krepitev zdravja v ZVC/CKZ in v (R)ADM.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju Preventivnih zdravstvenih programov:

Projekt JADECARE je namenjen prenosu dobrih praks na področju integrirane obravnave kroničnih nenalezljivih bolezni s poudarkom na posameznika osredotočeni digitalno podprti celostni oskrbi. S projektom bo NIJZ in zdravstveni sistem pridobil znanja in veščine za uspešno transformacijo sistema.

Projekt JA CARE4DIABETES je namenjen razvoju in pilotnemu preizkušanju novih modelov in intervencij na področju življenjskega sloga in edukacije oseb s sladkorno boleznijo tipa 2, ki jih izvajajo multidisciplinarni timi v zdravstvu. Ukrepi v projektu so namenjeni opolnomočenju pacientov in izboljšanju kakovosti njihovega življenja. S projektom NIJZ pridobi znanja o inovacijah na področju integrirane in na pacienta osredotočene zdravstvene oskrbe.

Projekt JA CIRCE je namenjen prenosu dobrih praks na primarni ravni zdravstvenega varstva. Razvoj, vzpostavitev in delovanje centrov za krepitev zdravja so bili v EU prepoznani kot dobra praksa na področju preprečevanja in obvladovanja kroničnih nenalezljivih bolezni in zmanjševanja neenakosti v zdravju. V projektu bo NIJZ na podlagi analize značilnosti zdravstvenih sistemov v ciljnih EU državah podprl in facilitiral vzpostavljanje programov integrirane preventive KNB in centrov za krepitev zdravja. Dodana vrednost za NIJZ je v izmenjavi izkušenj in prenosu dobrih praks drugih držav pri obvladovanju KNB.

6.2.2 Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki – Program Svit

Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki - Program Svit se izvaja od leta 2009. Namenjen je zgodnjemu in pravočasnemu odkrivanju bolezni pri prebivalcih Slovenije. Cilji programa so zmanjšati umrljivost in obolevnost zaradi raka na debelem črevesu in danki (RDČD), zmanjšati stroške zdravljenja, izboljšati kakovost življenja obolelih in izboljšati kakovost obravnave bolnikov.

Pravico do brezplačnega sodelovanja imajo osebe v ciljni starostni skupini ob urejenem obveznem zdravstvenem zavarovanju. V letu 2015 se je starost ciljne populacije razširila od 50 do vključno 74 let. Posamezen cikel programa traja dve leti. Vsaki dve leti ciljna populacija po pošti prejme vabilo za sodelovanje v programu in teste za ugotavljanje prikrite krvavitve v blatu. Udeleženci s pozitivnim testom so napoteni na presejalno kolonoskopijo, ki omogoča zgodnje odkrivanje RDČD ter hkratno odstranjevanje polipov, ki so v 70 do 90 % primerov vzrok za nastanek bolezni. Program Svit obsega pošiljanje vabil za sodelovanje v programu, pošiljanje kompleta za odvzem vzorcev blata, laboratorijski pregled vzorcev, obvestila o rezultatih preiskav in ustrezno nadaljnjo diagnostiko (presejalna kolonoskopija s histologijo, prva konziliarna obravnava oseb z odkritim RDČD).

Upravljalca Programa Svit je NIJZ. Ključne aktivnosti upravljanja zajemajo načrtovanje izvajanja programa, spremljanje in evalvacijo programa, nadzor in zagotavljanje kakovosti programa, koordinacijo izvajanja programa, komuniciranje z javnostmi s ciljem informiranja in motiviranja za vključevanje v program, zagotavljanje razvoja programa in potrebnih izobraževanj izvajalcev za kakovostno izvajanje storitev. NIJZ izvaja, poleg upravljanja Programa Svit, tudi vabljenje v program, testiranje ciljne populacije na prikrito krvavitev v blatu ter organiziranje kolonoskopij za osebe s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu.

V letu 2023 se začne izvajati osmi krog presejanja, ki se bo zaključil v decembru 2024. Potekale bodo aktivnosti za vključevanje oseb v program in koordiniranje aktivnosti izvajanja programa, skladno z evropskimi smernicami. Mesečno bo poslano do 25.000 vabil, ne-odzivnikom bodo poslani opomniki, poslani bodo kompleti za odvzem vzorcev blata. Izvajale se bodo laboratorijske analize vzorcev blata, pošiljali izvidi udeležencem in izbranim osebnim zdravnikom, naročali se bodo pacienti na kolonoskopijo, pošiljala obvestila o terminu in lokaciji kolonoskopije. Aktivnosti bodo potekale v sodelovanju z izbranimi osebnimi zdravniki ter pooblaščenimi kolonoskopskimi in histopatološkimi centri.

Izdelane bodo analize in poročila o poteku programa, ki bodo objavljena na spletni strani programa in v različnih člankih. Komunikacijske dejavnosti se bodo prilagodile tako strokovni kot splošni javnosti z namenom večanja ozaveščenosti o problematiki RDČD in pomenu rednega sodelovanja v Programu Svit. Na podlagi rezultatov Nacionalne raziskave o učinkovitosti komuniciranja Programa Svit bomo prenovili nekatera gradiva, ki so namenjena splošni in ciljni javnosti programa.

V letu 2023 bo ob že utečenem izvajanju nalog pozornost namenjena ponovnemu zviševanju odzivnosti ciljne populacije, prilagajanju informacijskega sistema prenovljenim smernicam, nadaljnemu izboljševanju kakovosti storitev vseh izvajalcev.

V programu se bodo zasledovali naslednji cilji: povabiti več kot >90 % ciljne populacije, odzivnost vabljenih populacij na vabilo v program >65 %, odzivnost vabljenih populacij na poslan test na prikrito krvavitev v blatu > 80 %, delež neuporabnih vzorcev <5 %. Ciljani kazalniki kakovosti so postavljeni tudi pri vseh ostalih aktivnostih v programu.

Posebej izpostavljam naloge, ki jih opravljajo območne enote NIJZ na področju Programa Svit:

1. Priprava akcijskih načrtov območnih enot in poročila.
2. Povezovanje z organizacijami v lokalni skupnosti, NVO, zdravstvenimi in delovnimi organizacijami in izvedba kampanje v mesecu marcu, mesecu boja priti raku na debelem črevesu in danki.
3. Diseminacija enotnih sporočil o Programu Svit različnim ciljnim populacijam.
4. Organizacija Svitovih dogodkov.
5. Povezovanje in sodelovanje z zdravstvenimi delavci v osnovni zdravstveni dejavnosti, srečanje s predstavniki Svitovih kontaktnih točk v zdravstvenih domovih.
6. Povezovanje z občinami in delovnimi organizacijami v podporo programu.
7. Sodelovanje s sodelavci na nacionalnem nivoju in spremljanje stanja.

Dodana vrednost ključnih projektnih aktivnosti na NIJZ v letu 2023 na področju Programa Svit:

Projekt EU-TOPIA-EAST: Utrjevanje ugleda v mednarodni strokovni javnosti in delitev izkušenj s področja presejanja za raka debelega črevesa in danke. Vzpostavitev mednarodnih strokovnih povezav, ki omogočajo neposredno sodelovanje pri oblikovanju smernic, ki jih nato uveljavljamo tudi pri izboljšanju presejanja v Sloveniji.

Projekt ARRS J3-2537: Nova razvita metoda za oceno pridobljenih let življenja v populacijskih presejalnih programih za raka se bo kot kazalnik učinkovitosti presejalnih programov promovirala v svetovni stroki. NIJZ kot nosilec Registra Svit predstavlja enega od ključnih virov podatkov, na podlagi katerih bo razvita, testirana in preverjena nova metoda. To metodo bomo redno uporabljali za oceno učinkov Programa Svit.

6.2.3 Vzgoja za zdravje in vzgoja za ustno zdravje otrok in mladostnikov, priprava na porod in starševstvo

Program preventivnega zdravstvenega varstva zajema tudi naloge priprave, koordiniranja, vodenja in evalvacije programov vzgoje za zdravje in vzgoje za ustno zdravje za otroke in mladostnike ter priprave na porod in starševstvo oz. šole za starše. Namen preventivnega programa je izboljšati telesno, duševno in socialno zdravje otrok in mladine ter bodočih staršev in izboljšati dostopnost z zagotavljanjem enakosti in kakovosti obravnave.

Naloge, ki jih opravljajo območne enote NIJZ na področju vzgoje za zdravje in vzgoje za ustno zdravje za otroke in mladostnike ter priprave na porod in starševstvo:

1. Izvedena srečanja z izvajalci na območni ravni (tri srečanja).
2. Izvedeno izobraževanje za sodelavce na območnih enotah oziroma izvajalcev vzgoje za zdravje.
3. Posodobitev obstoječih vsebin vzgoje za zdravje za različne ciljne skupine.
4. Redno zbiranje podatkov o izvajanju vzgoje za zdravje.
5. Spremljanje novosti na področju zakonodaje (zakoni, pravilniki, splošni dogovor ...) – glede na nov Pravilnik o spremembah Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni.
6. Zagotavljanje rednega poročanja izvajalcev programa vzgoje za zdravje (nacionalna uvedba eSZBO).
7. Spremljanje mreže izvajalcev vzgoje za zdravje.
8. Izvedba izobraževanj za izvajalce vzgoje za zdravje v okviru rednih srečanj (skupna tema).

9. Sodelovanje med območnimi enotami (strokovna podpora, pomoč pri reševanju težav, izmenjava izkušenj ter organizacija vsaj dveh sestankov).
10. Sodelovanje s ključnimi lokalnimi deležniki za podporo izvajanju programa.

6.2.4 Upravljanje nacionalnega programa duševnega zdravja

V okviru Nacionalnega programa duševnega zdravja bomo izvajali naloge strokovnega usmerjanja, koordinacije, usposabljanja, spremljanja in evalvacije centrov za duševno zdravje odraslih oz. otrok in mladostnikov. V letu 2023 bomo vzpostavili enako podporo tudi razvojnim ambulantam s centri za zgodnjo obravnavo ter povezali zdravstvene službe, ki skrbijo za otroke in mladostnike na primarni ravni. Pripravljali, izdajali in distribuirali bomo gradiva ter promocijske materiale za izvajalce in uporabnike nacionalnega programa.

Prioritetne naloge na področju upravljanja Nacionalnega programa duševnega zdravja v letu 2023 bodo:

1. Usposabljanje timov centrov za duševno zdravje odraslih ter otrok in mladostnikov; usposabljanje drugih izvajalcev v primarnem zdravstvenem varstvu; usposabljanje regijskih koordinatorjev; usposabljanje deležnikov v lokalnih okoljih.
2. Koordinacija ter podpora centrom za duševno zdravje otrok in mladostnikov; področje vključuje nacionalno-območno koordinacijo vzpostavljanja novih ter delovanja obstoječih centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov, izvajanje strokovnih obiskov (nadzorov) v centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov, razvoj in implementacijo kliničnih poti, protokolov sodelovanja, novih pristopov v centrih za duševno zdravje, zbiranje podatkov in spremljanje delovanja.
3. Koordinacija ter podpora centrom za duševno zdravje odraslih; področje vključuje nacionalno-območno koordinacijo vzpostavljanja novih ter delovanja obstoječih centrov za duševno zdravje odraslih, izvajanje strokovnih obiskov (nadzorov) v centrih za duševno zdravje odraslih (po 2 obiska na leto), razvoj in implementacijo kliničnih poti, protokolov sodelovanja, novih pristopov v centrih za duševno zdravje, zbiranje podatkov in spremljanje delovanja.
4. Koordinacija ter podpora razvojnim ambulantam s centri za zgodnjo obravnavo: razvoj in implementacija kliničnih poti in smernic delovanja ter protokolov sodelovanja med RA-CZO in drugimi zdravstvenimi službami; izvajanje strokovnih obiskov (nadzorov); spremljanje realizacije; spremljanje kazalnikov kakovosti.
5. Razvoj, implementacija in spremljanje programov za preprečevanje in zdravljenje nekemičnih zasvojenosti: razvoj in testiranje presejalnih orodij za uporabo v preventivnih pregledih otrok, mladostnikov in odraslih ter v reproduktivnem zdravstvenem varstvu; vzpostavitev, spremljanje in evalvacija programov za zdravljenje nekemičnih zasvojenosti v MKZ Rakitna in PB Idrija.
6. Nacionalni program duševnega zdravja – Program Mira bomo komunicirali preko spletnega portala, medijskih objav, gradiv za strokovno javnost in uporabnike oz. zavarovance.
7. Regijska koordinacija izvajalcev nacionalnega programa duševnega zdravja je ključna aktivnost, ki zagotavlja doseganje kakovosti obravnav in usmerjenost v uporabnika: podpora vzpostavljanju novih CDZ-jev v regiji, strokovna srečanja s CDZ-ji v regiji (2 x letno), mobilizacija deležnikov za povezano delovanje na področju duševnega zdravja na regijsko/lokalni ravni, zbiranje podatkov o delovanju centrov za duševno zdravje (popis kadrov, kazalniki CDZ). Redno ažuriranje

virov pomoči, delujočih v regiji. Z vzpostavitvijo regijske in lokalne koordinacije krepimo mrežo služb za duševno zdravje, povezanost deležnikov ter večjo dostopnost programa.

Ključni izdelki na področju upravljanja Nacionalnega programa duševnega zdravja v letu 2023 bodo:

- Izvedba temeljnega usposabljanja za time CDZ in usposabljanj za regijske koordinatorje NIJZ;
- Letno evalvacijsko poročilo o delovanju centrov za duševno zdravje;
- Strokovna in promocijska podporna gradiva za delovanje centrov za duševno zdravje.

6.2.5 Izvajanje zdravstvenih storitev za ugotavljanje in obvladovanje nalezljivih bolezni

V letu 2023 bomo na osnovi zakonsko določenega epidemiološkega spremljanja nalezljivih bolezni v regijah, z namenom pravočasnega izvajanja ukrepov za njihovo preprečevanje in obvladovanje, spremljali gibanje nalezljivih bolezni skupaj s sodelavci Centra za nalezljive bolezni. Sodelovali bomo pri izdelavi, oblikovanju in uvedbi različnih strokovnih vsebin (algoritmi, navodila, smernice ...), bodisi znotraj CNB (Centralna in Območne enote) ali pa interdisciplinarno (sodelovanje s Centrom za zdravstveno ekologijo, z NLZOH, UVHVVR, ZIRS).

Obravnavali bomo sporadične primere nalezljivih bolezni, ki zahtevajo epidemiološko poizvedovanje in intervencijo, zaznavali, spremljali bomo skupke in izbruhe v posameznih regijah ter sami ali pa v sodelovanju s pristojnimi inšpekcijskimi službami priporočili ukrepe za omejevanje širjenja. Izvajalcem cepljenja v regijah bomo nudili strokovno pomoč, prav tako komunicirali z laiki ter sodelovali v izjavah za medije z namenom obveščanja.

Skozi vse leto, posebej pa še v času sezonskega pojavljanja gripe in akutnih okužb dihal, bomo v okviru nacionalnega mrežnega spremljanja koordinirali delo vključenih mrežnih zdravnikov. Zbirali, analizirali in pošiljali bomo podatke v CNB NIJZ. O izsledkih bomo obveščali zdravstvene službe v regijah.

V primerih pojava NB, ki zahtevajo poglobljeno obravnavo, bomo izvajali usmerjeno epidemiološko poizvedovanje z odvzemom/načrtovanjem mikrobioloških vzorcev za ugotavljanje virov okužbe ter izvajali ustrezne ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni.

V primeru groženj za javno zdravje bomo nudili strokovno podporo zdravstvenim službam v regijah, vrtcem, šolam, domovom za institucionalno varstvo, ter območnim izpostavam UVHVVR, ZIRS in ostalim deležnikom.

V več primerih pojava nalezljive bolezni/izbruha je potrebno medregijsko sodelovanje, potrebna je izmenjava podatkov in informacij na različnih strokovnih nivojih (bolnišnice, zdravstveni domovi, NLZOH, MF, IMI, CNB, OE NIJZ, UVHVVR, ZIRS).

V regijah bomo zdravstveni službi nudili neprekinjeno 24/7 epidemiološko pomoč.

Pomagali bomo organizatorjem množičnih prireditev v regijah pri varni izvedbi dogodkov, hkrati bomo pripravljene na hiter odziv v primeru pojava NB.

V ambulantah na OE NIJZ bomo obravnavali osebe zaradi možnega suma na steklino - antirabična obravnava z morebitno potrebno zaščito s cepljenjem proti steklini. Tudi v letu 2023 smo pripravljene preventivno zaščititi študente veterine s cepljenjem.

Še naprej bomo izvajali cepljenja z namenom zaščite posameznikov ob posebnih zdravstvenih in epidemioloških indikacijah (presaditev kostnega mozga, asplenijska, kronična odpoved ledvic ...).

Nekatere območne enote bodo nadaljevale z mesečnim obveščanjem strokovne javnosti o gibanju nalezljivih boleznih v regiji. Prav tako bomo aktivni pri objavljanju aktualnih regijskih novic na spletni strani NIJZ/Regije.

Posebej izpostavljamo naslednji nalogi:

1. ODZIVANJE IN UKREPANJE OB POJAVU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Spremljanje nalezljivih boleznih, pravočasna zaznava in obravnava dogodkov, povezanih z nalezljivimi boleznimi, je ena od pomembnih nalog, ki jih opravljajo epidemiologi Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Pojav nalezljive bolezni oziroma dogodek, povezan z nalezljivo boleznijo, zahteva dobro pripravljenost, učinkovito usklajevanje in hiter odziv, ki mora temeljiti na oceni tveganja. Zato se bodo epidemiologi, tako na Centralni, kot na Območnih enotah, tudi v letu 2023 neprekinjeno (24/7) odzivali na vse dogodke, ki bi lahko predstavljali tveganje za javno zdravje. Z izvajanjem zdravstvenih storitev, tudi terenskih, kot so epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocenjevanje tveganj, ter s pravočasnimi, sorazmernimi in usklajenimi ukrepi za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih boleznih, čim bolj minimalizirali vplive na javno zdravje. Med te ukrepe sodijo zaščita tesnih kontaktov, zaščita z zdravili, cepljenje v skladu z epidemiološkimi indikacijami.

O vseh dogodkih bomo preko enotnih komunikacijskih kanalov obveščali tako splošno kot strokovno javnost.

2. VARSTVO PRED STEKLINO IN IZVAJANJE DOLOČENIH CEPLJENJ IN ZAŠČITE Z ZDRAVILI

Steklina še vedno spada med nalezljive bolezni z zelo visoko umrljivostjo. V letu 2016 je Slovenija izpolnila pogoje Svetovne organizacije za zdravje živali (OIE), za razglasitev države proste stekline.

Za vzdrževanje statusa stekline prosta država bomo tudi v letu 2023 izvajali naslednje aktivnosti in ukrepe: dopolnjevanje/posodabljanje že obstoječih postopkov in priporočil za obravnavo oseb, izpostavljenih nevarnosti za steklino, zagotavljanje uveljavitve nacionalnih priporočil, vzpostavljanje enotne baze za evidentiranje antirabičnih obravnav.

V sodelovanju z veterinarsko stroko in inšpekcijskimi službami bomo sodelovali in spremljali predpise s področja veterine, ki bodo vplivali na način antirabičnih obravnav/cepljenj ljudi.

Ključne aktivnosti in izdelki pri izvajanju zdravstvenih storitev za ugotavljanje in obvladovanje nalezljivih boleznih v letu 2023 bodo:

- 24/7 zagotavljanje pripravljenosti epidemiološke službe;
- Izvedene obravnave prijavljenih sporadičnih primerov, skupkov in izbruhov nalezljivih boleznih z vnosom v ustrezne elektronske podatkovne zbirke;
- Cepljenja v skladu s strokovno doktrino ob zdravstvenih in epidemioloških indikacijah (vključno s steklino) ter cepljenja v skladu s potrebami posameznikov zaradi zaščite pred potovanjem oz. zaščite pred določeno nalezljivo boleznijo;
- Zagotovljena strokovna podpora in sodelovanje z izvajalci obveznih in neobveznih cepljenj;
- Komuniciranje z različnimi javnostmi v skladu s komunikacijskim planom;
- Vključenost regijskih epidemiologov v izdelave strokovnih vsebin, algoritmov in v usposabljanja ter simulacijske vaje, ki so del pripravljenosti na večja tveganja za JZ;
- Izdelava poročil o delu oz. izdelki:

- Prečiščene regijske elektronske podatkovne zbirke SURVIVAL, posredovane na CNB za izdelavo letnega poročila;
- Poročila o izbruhih, prijava, odjava (sprotno);
- Letna regijska poročila v skladu z zakonodajo in roki o izvedenih cepljenjih (samoplačniki, predšolski, šolski otroci in mladina, ostali prebivalci);
- Poročila o regijskih letnih srečanjih s cepitelji;
- Obvestila za strokovno in splošno javnost v skladu z zaznanimi potrebami, distribucija na dogovorjen način;
- Poročilo o komunikacijskih aktivnostih;
- Pregled realiziranih nalog za operativni nivo OE glede na plan sodelovanja NIJZ z NLZOH.

6.3 NAČRT TERCIARNE DEJAVNOSTI ZA LETO 2023

Priloga - Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti

- *podrobnejša obrazložitev načrta terciarne dejavnosti, ki bo izvajana v letu 2023 in višina sredstev, ki jih NIJZ prejme iz tega naslova.*

6.3.1 Program učenja

Program učenja je namenjen prenosu znanja in usposobljenosti s področja javnega zdravja na zdravstvene delavce in sodelavce. V programu učenja bo sodelovalo več kot 50 glavnih in neposrednih mentorjev.

Posebej izpostavljammo naslednje naloge:

1. Organizacija štirih eno-tedenskih tečajev za zdravnike in doktorje dentalne medicine, ki opravljajo pripravništvo. Seznanili se bodo s področjem javnega zdravja in sodobnim reševanjem izzivov na tem področju.
2. Organizacija najmanj 20 strokovnih srečanj, namenjenih prenosu znanja s področja javnega zdravja na sodelavce, ki so vključeni v posamezne programe na področju javnega zdravja.

6.3.2 Program usposabljanja za posebna znanja

V program usposabljanja za posebna znanja sodijo tista izobraževanja, ki so organizirana znotraj NIJZ za zunanje zdravstvene delavce in sodelavce. Namenjena so prenosu znanja in najnovejših dognanj iz prakse in literature v prakso na konkretnih zdravstvenih področjih.

Posebej izpostavljammo naslednje naloge:

1. Varno cepljenje, dobra skladiščno-distribucijska praksa cepiv (za odgovorne osebe za sprejem, shranjevanje in sledljivost zdravil in za zdravstvene delavce, ki rokujejo s cepivom).
2. Izvedba regijskih delavnic o cepljenju (za zdravstvene delavce, ki izvajajo cepljenje in rokujejo s cepivom).
3. Izvedba enomesečnega seminarja katastrofne medicine za specializante javnega zdravja.

6.3.3 Program razvoja in raziskovanja

Program razvoja in raziskovanja obsega aplikativne raziskovalne in razvojne projekte, ki zagotavljajo napredek v izvajanju najvišje izvedenske (ekspertne) ravni ter oblikovanje usmeritev na posameznem področju dela. Iz terciarnih sredstev pokrivamo:

- a) Samostojne interne projekte - na NIJZ bomo iz terciarnih sredstev v letu 2023 financirali do štiri interne raziskovalne projekte na področju javnega zdravja. Spodbujali bomo izvedbo projektov z največjo dodano vrednostjo za Slovenijo in NIJZ in pokrili potencialne vrzeli na vsebinskih področjih, ki jih trenutno vključujemo preko obstoječih aktivnih projektov;
- b) Lastno udeležbo pri nekaterih slovenskih projektih, financiranih s strani Ministrstva za zdravje in ARRS;
- c) Lastno udeležbo pri nekaterih evropskih projektih.

Spodaj so povzetki planov za leto 2023 za vse projekte, za katere potrebujemo sredstva ZZS za pokrivanje lastne udeležbe.

b) Slovenski projekti

POVZETEK:

Iz terciarnih sredstev bomo financirali udeležbo pri dveh MZ projektih, kjer je NIJZ koordinator, oba projekta se ukvarjata s prehrano mladih. Pri projektu »**Dober tek, študent**« bomo preučili potrebe in ugotovili, s katerimi dejavniki bi ponudnike hrane usmerjali k bolj zdravi ponudbi. Projekt »**PISKR**« bo uvajal inovativne prakse in pristope usposabljanj, ki bodo omogočale večjo dostopnost in vključenost ciljnim skupinam organizatorjev prehrane ter zlasti zaposlenih v šolskih kuhinjah, ki na osnovi različnih raziskav predstavlja, glede udeležbe na strokovnih usposabljanjih, zapostavljeno skupino. Tretji projekt, ki ga bomo financirali je **CRP projekt**, ki se ukvarja s celostnim preventivnim modelom za otroke in mladostnike v šolskem okolju na področju psihoaktivnih snovi.

1) Dober tek, študent!

OPIS	PLAN 2023
<p>Ključne aktivnosti programa so:</p> <p>a) preučitev potreb in ugotovitev dejavnikov, ki bi ponudnike hrane usmerjali k bolj zdravi ponudbi (izvedba fokusnih skupin, poglobljeni intervjuji), študente pa k bolj zdravim izbiram (anketa med študenti),</p> <p>b) razvoj pristopa in pilotno testiranje strokovnega spremljanja prehrane pri ponudnikih ter izvedba strokovnega spremljanja na primernem vzorcu ponudnikov,</p> <p>c) izvajanje teoretičnih in praktičnih usposabljanj ponudnikov študentske prehrane ter promocija in evalvacija priročnika za gostince - Zakuhajmo pravo izbiro z namenom prilagajanja ponudbe veljavnim smernicam,</p> <p>d) rekrutiranje ponudnikov, ocenjevanje ponudbe po kriterijih in izvajanje podeljevanja simbola Prava izbira za prehransko ustrežnejšo ponudbo z razširitvijo tudi na ostale gostinske in turistične ponudnike (zdravilišča, hoteli, restavracije, delavske menze, ipd.),</p> <p>e) izvajanje strokovne podpore študentom inšpektorjem in komisiji za študentsko prehrano z namenom prilagajanja ponudbe veljavnim smernicam ter uveljavitev meril zdravega prehranjevanja v okviru javnega razpisa za ponudnike subvencionirane študentske prehrane s povečevanjem deleža kakovostnih lokalno in ekološko pridelanih živil.</p>	<p>Predvidene aktivnosti in izdelki:</p> <ul style="list-style-type: none">- vzpostavitev projektne skupine in koordinacije projekta,- skupaj s partnerji bomo načrtovali in izvajali informiranje ter obveščanje zainteresirane javnosti,- skupaj s partnerji bomo izvedli posnetek stanja prehrane in dejavnikov, ki vplivajo na prehranjevanje študentov ter preverili spodbujevalne in zaviralne dejavnike pri ponudnikih,- skupaj s partnerji bomo razvili pristope ter kriterije za spremljanje prehrane pri ponudnikih prehrane,- skupaj s partnerji bomo izvajali usposabljanja za ponudnike (teoretični in praktični sklop),- pripravili bomo prenovljen priporočnik za gostince (Zakuhajmo pravo izbiro) in ga promovirali med potencialnimi uporabniki,- pridobili bomo nove gostinske in turistične ponudnike za sodelovanje v programu (zdravilišča, hoteli, restavracije, delavske menze, ipd.) in jim skupaj s partnerji podelili simbol Prava izbira,- študentom inšpektorjem in komisiji bomo zagotovili celovito strokovno podporo

2) Program Implementacije Smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih za Krepitev ponudbe zdravih šolskih obrokov (PISKR)

OPIS	PLAN 2023
<p>Program je usmerjen v podporo vzgojno-izobraževalnim zavodom (VIZ) pri udeležanju Smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih</p>	<p>- V okviru projekta PISKR bomo izvajali strokovna usposabljanja za vzgojno-izobraževalne zavode v zvezi</p>

zavodih (v nadaljevanju: smernic). Od leta 2017 dalje si prizadevamo za razvoj celovite podpore VIZ, ki bo omogočala učinkovitejšo implementacijo in spremljanje kvantitativnih ciljev smernic. Poleg spletnega portala www.solskilonec.si je bil v zadnjih petih letih razvit in pilotno testiran računalniški program PISKR, ki omogoča organiziranje sistema prehrane na nivoju posameznega VIZ. Sočasno je potekal tudi proces razvoja nadgrajenih smernic zdravega prehranjevanja v VIZ. Program temelji na znanstveno temeljelih strokovnih prehranskih smernicah ter upošteva dosedanje dobre prakse na področju šolske prehrane, strokovnega spremljanja in svetovanja na tem področju ter raziskav. Program, ki ga prijavljamo, uvaja inovativne prakse in pristope usposabljanj, ki bodo omogočale večjo dostopnost in vključenost ciljnim skupinam organizatorjev prehrane ter zlasti zaposlenih v šolskih kuhinjah, ki na osnovi različnih raziskav predstavlja glede udeležbe na strokovnih usposabljanjih zapostavljeno skupino. Program se povezuje tudi z nadgradnjo že obstoječih projektov (npr. baza podatkov BAZIL, program OPKP idr.), ki so bili v preteklosti že financirani s strani MZ.

z novimi prehranskimi smernicami in spletnim orodjem za načrtovanje šolskih obrokov (PISKR).

V sklopu projekta bo sprotno potekala vsebinska nadgradnja spletnega orodja PISKR, dopolnjevanje baz podatkov ter urednikovanje spletnega portala Šolski lonec in spletne učilnice.

3) V3-2238 Predlog celostnega preventivnega modela za otroke in mladostnike na področju psihoaktivnih snovi (PAS)

OPIS

Predlog celostnega preventivnega modela bo naslavljal ne le področji preprečevanja uporabe PAS in problematične uporabe digitalnih tehnologij, ampak bo zaradi svoje naravnosti otroke in mladostnike obravnaval celostno, krepil njihove socialne in druge veščine za življenje, omogočal izbire zdravega življenjskega sloga ter prispeval k njihovemu splošnemu dobremu počutju, zdravemu in varnemu razvoju. Šolsko okolje je še posebej primerno za izvajanje preventivnih aktivnosti, saj zajema številčno populacijo otrok in mladostnikov. Namen preventive je namreč, da pripomore k zdravemu in varnemu razvoju otrok in mladostnikov, da lahko le-ti v polnosti udeležijo svoje talente in potenciale. Na področju uporabe PAS si preventiva prizadeva preprečiti uporabo oziroma zvišati starost, pri kateri mladi začnejo uporabljati PAS. Preventiva lahko pomaga tudi preprečevati razvoj nadaljnje uporabe in razvoj različnih težav, povezanih z uporabo PAS. Na področju uporabe digitalnih tehnologij pa si s preventivnimi aktivnostmi želimo doseči in spodbujati zmerno, odgovorno, uravnoteženo in varno uporabo tehnologij ter preprečevati negativne posledice prezgodnje in prekomerne uporabe digitalnih tehnologij.

PLAN 2023

Cilj projekta je izvesti dodatne in bolj poglobljene raziskave in analize že obstoječih podatkov, pregled obstoječih intervencij oziroma programov, ter na podlagi tega pripraviti predlog pristopov in načinov za krepitev, ohranjanje in varovanje zdravja ter preprečevanje težav, bolezni in različnih oblik zasvojenosti, združenih pod okriljem celostnega preventivnega modela za otroke in mladostnike v šolskem okolju.

V letu 2023 bomo naredili bomo pregled znanstvene in strokovne literature o na dokazih temelječi učinkoviti preventivi na področju rabe PAS in digitalnih tehnologij za otroke in mladostnike. Naredili bomo pregled dobrih praks na dokazih temelječi učinkoviti preventivi pred rabo PAS in digitalnih tehnologij za otroke in mladostnike. Pripravili bomo vse potrebno za izvedbo kvalitativne raziskave v šolskem okolju in za analize obstoječih kvantitativnih podatkov.

c) Evropski projekti

POVZETEK:

V letu 2023 bomo iz ZZS sredstev financirali lastno udeležbo pri šestih evropskih projektih.

Dva projekta se ukvarjata s problematiko informatike v zdravstvu in sicer:

- Projekt »**SiNCP**« se ukvarja z vzpostavitvijo nacionalne kontaktne točke za eZdravje, v letu 2023 bomo izvedli tehnično integracijo rešitve OpenNCP z nacionalnim sistemom eZdravja in vključitev v testno shemo za Wave 5.
- Projekt **PATHED** (Enabling Patient Access to their Health Data) se ukvarja z dostopnostjo bolnikov do svojih zdravstvenih podatkov in izboljšanje izmenjav zdravstvenih podatkov med državami EU.

Štirje projekti se ukvarjajo s tematiko mladostnikov, in sicer:

- Pri projektu »**Make the difference**« na temo preprečevanja nasilja nad mladimi bomo pripravili zavezujoč dogovor o sodelovanju s partnerji projekta v lokalnem okolju in usposobili strokovne delavce projekta za mentorski pristop prostovoljcem in koordinirali usposabljanje prostovoljcev za delo z otroki.
- Pri projektu »**Schools4Health**« bomo neposredno delovali za izboljšanje podpornega okolja v šolah v državah EU na področjih prehrane, telesne dejavnosti in duševnega zdravja preko osveščanja deležnikov za pridobitev podpore kampanji Schools4HealthyLifestyles4All. Podpirali bomo razvoj mreže zdravih šol v državah EU skozi 'Schools for Health and Well-being Hub'.
- Pri projektu »**PARIPRE**« oziroma »Physical Activity-related Injury Prevention in Adolescents« bomo nadaljevali delo na področju HBSC in s tem pridobili mednarodno primerljivih podatke.
- Pri projektu »**SHE4AHA**« oziroma »Schools for Health in Europe for Healthy and Active Aging« bodo osrednje aktivnosti in cilji temeljili na dokazano učinkovitem pristopu promocije zdravja in spodbujanja zdravega življenjskega sloga (Health Promoting School Approach - HPSA).

Dodatno vključemo v plan za leto 2023 prijavo, ki še ni sprejeta in sicer gre za »**CO-CREATE**« (*Contingency, creativity and quality of life: new approaches towards living with cancer*) v sklopu Marie Skłodowska-Curie Actions. Če bo prijava sprejeta, bomo iz omenjenega projekta, ki ga vodi nizozemski Amsterdam University Medical Center delno financirali enega doktoranda in mentorja.

4) SiNCP

OPIS

Cilj projekta je vzpostavitev nacionalne kontaktne točke (NCP) za eZdravje, implementacija izmenjave e-receptov in povzetkov podatkov o pacientih.

PLAN 2023

1. Tehnična integracija rešitve OpenNCP z nacionalnim sistemom eZdravja
 - dopolnitve nacionalnega konektorja za PS-B, ep-A, ep-B,
 - specifikacija in tehnična podpora za dopolnitve lekarniških sistemov za eP.
2. Vključitev v testno shemo za Wave 5 in 6
 - sodelovanje v testnem dogodku za Wave 6,
 - produkcijsko testiranje za Wave 5/6.
3. Semantika
 - sodelovanje v skupinah za semantiko, PS in eP/eD, helpdesk, legal.

4. Organizacija
- sodelovanje v sestankih eHMSEG, eHDSI Communities,
 - audit (Compliance Check),
 - zaključevanje projekta.

5) PATHED

OPIS

Projekt PATHED (Enabling Patient Access to their Health Data) se ukvarja z dostopnostjo bolnikov do svojih zdravstvenih podatkov. Projekt bo razvil, testiral in prvič uporabil testno verzijo mobilne aplikacije za bolnike. Ključni cilji projekta so priprava mobilne aplikacije za bolnike in izboljšano kapaciteto za izmenjavo podatkov znotraj držav članic EU in predvsem med sodelujočim državami članicami znotraj projekta.

PLAN 2023

- V prvem letu projekta se bodo izvajale naslednje aktivnosti:
- Pregled možnosti obstoječih rešitev za dostopanje do podatkov o pacientih (nacionalni portali)
 - Priprava specifikacij za razvoj toolkita, ki bi omogočal lažjo integracijo nacionalnih tehničnih rešitev
 - Priprava podatkovnega modela za končno rešitev
 - Priprava algoritmov in modelov za končno rešitev
 - Razvoj testnega toolkita
 - Testiranje

6) Make the difference

OPIS

Namen projekta je preprečevanje in boj proti vsem oblikam nasilja nad otroki, mladimi in ženskami kot tudi nasilja nad drugimi rizičnimi skupinami ter zaščita žrtev teh oblik nasilja.

Glavni cilji NIJZ na projektu:

- vzpostavitev stikov z institucijami socialne pomoči v regiji, ki se pri svojem delu srečujejo in obravnavajo otroke, kjer je v družini pri starših prisotna zasvojenost,
- na regijskem nivoju povabiti k sodelovanju institucije, ki delujejo na področju zasvojenosti,
- koordinirati sodelovanje med institucijami, ki delujejo na področju zasvojenosti, in službami socialne pomoči za zgodnejše prepoznavanje otrok, ki odraščajo v družini s prisotno zasvojenostjo pri starših,
- koordiniranje medsebojnega sodelovanja na temo različnih virov pomoči, izmenjave izkušenj iz prakse, različnih zakonodajnih predpisov, pristopov razumevanja problematike za skupno sodelovanje in priprava zavezujočega protokola sodelovanja,
- edukacija strokovnih delavcev za vzpostavitev tovrstnega sodelovanja na lokalnem nivoju.

PLAN 2023

1. Predstavitev mentorskega pristopa dela z otroki iz družin s prisotno zasvojenostjo študentom psihologije in pedagogike Univerze v Mariboru. Nabor in izbor prostovoljcev za mentorski pristop. Izobraževanje prostovoljcev in koordiniranje dela s prostovoljci.
2. Priprave in izvedba izobraževanj za strokovne delavce, ki pri svojem delu prihajajo v stik z družinami, kjer je prisotna zasvojenost. Izobraževanje bo namenjeno opolnomočenju strokovnih delavcev za zgodnjo identifikacijo otrok, katerim je program namenjen, in naporitev v mentorski program Jaz in ti, MI.
3. Koordiniranje dela ter mentorstvo prostovoljcem in strokovnim delavcem.
4. Udeležba zaključne konference projekta.
5. Delo na promociji in prepoznavnosti projekta z namenom vključitve otrok v mentorski program pomoči.

7) Schools4Health

OPIS

Izboljšanje medsektorskega sodelovanja (Izobraževanja, zdravja, kmetijstva, okolje) za zagotovitev podpore delovanju zdravih šol

PLAN 2023

S partnerji bomo sodelovali pri analizi deležnikov, pripravili bomo opis primerov dobrih praks iz Slovenije, aktivno sodelovali na konzorcijskih sestankih in pripravili načrt obiska partnerjev. Sodelovali bomo pri pripravi

- Podpora izmenjavi dobrih praks na področju delovanja zdravih šol, v kontekstu covid-19, okoljske krize in povečevanja neenakosti v zdravju.
- Neposredno delovanje za izboljšanje podpornega okolja v šolah v državah EU na področjih prehrane, telesne dejavnosti in duševnega zdravja.
- Osveščanje deležnikov za pridobitev podpore kampanji Schools4HealthyLifestyles4All.
- Podpora razvoju mreže zdravih šol v državah EU skozi 'Schools for Health and Well-being Hub'
- Navezava na relevantne politike na ravni EU v podporo konceptu zdravih šol.

plana izvedbe pilota. V letu 2023 bomo pripravili predlog usposabljanja in gradiva o stanju in praksah v Sloveniji v angleškem jeziku, organizirali in izvedli bomo več okroglih miz na izbrano tematiko.

8) PARIPRE

OPIS

Eden od glavnih ciljev projekta je zbiranje podatkov o razširjenosti poškodb, povezanih s telesno dejavnostjo, in z njimi povezanih dejavnikov tveganja med mladostniki, za kar bomo uporabili mednarodno raziskavo Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (angl. Health Behaviour in School-Aged Children, HBSC), ki se bo izvajala v letu 2022. Trenutni vprašalnik HBSC sicer vsebuje vprašanja o okoliščinah nastanka poškodbe (kraj in dejavnost), vendar ta vprašanja niso obvezna. Poleg tega je treba vprašalnik dopolniti z dodatnimi vprašanji o vrsti poškodbe, poškodovanem delu telesa, ponovnih poškodbah in drugih dejavnikih, ki bodo identificirani v sistematičnem pregledu raziskav.

Dodana vrednost bo nadaljevanje dela na področju HBSC, krepitev kompetenc NIJZ, pridobitev mednarodno primerljivih podatkov.

PLAN 2023

Izvedba 3. mednarodnega projektnega sestanka v Olomoucu, Češka, ki bo namenjen skupni pripravi nacionalnega poročila za pet držav o poškodbah, povezanih s telesno dejavnostjo mladostnikov, ter rezultatih intervencijske študije. Pripravljeni bodo osnutki znanstvenih prispevkov za objavo ter posodobljena Priporočila za preprečevanje poškodb, povezanih s telesno dejavnostjo mladostnikov.

Izvedba delavnice v Presovu, Slovaška, ki bo namenjena predstavitvi projekta PARIPRE, njegovih ciljev in rezultatov. Potekala bo moderirana razprava na temo poškodb, povezanih s telesno dejavnostjo pri mladostnikih in njenem preprečevanju, ki se je bodo udeležili raziskovalci, učitelji in trenerji, zdravstveni delavci, oblikovalci politik itd.

9) SHE4AHA

OPIS

Splošni cilj projekta je podpora šolskemu okolju pri vzpostavitvi pogojev, ki varujejo in krepijo zdravje in dobro počutje otrok in mladostnikov ter ostalih vključenih. Temelji na dokazano učinkovitem pristopu promocije zdravja in spodbujanja zdravega življenjskega sloga (Health Promoting School Approach - HPSA).

Skupno 15 sodelujočih šol iz petih evropskih držav (Danske, Islandije, Francije, Portugalske in Slovenije) bo deležnih praktičnega usposabljanja za izvajanje pristopa HPSA. Na podlagi izkušenj pri izvajanju promocije zdravja v šolskem okolju in dokazov o vplivu izvajanja le-te, bodo razvita učna gradiva in priporočila za izvajanje promocije zdravja v šolah po vsej Evropi (za tiste, ki želijo postati šola, ki promovira zdravje kot tudi za tiste, ki to že so, a želijo pogoje še izboljšati).

PLAN 2023

Ključne naloge v letu 2023:

- podpora vključenim pilotnim šolam
- priprava natančnega plana evalvacije za vključene šole
- ocena ustreznosti in uporabnosti prevednih gradiv (priročnik, evalvacijski obrazci)
- organizacija tretjega projektnega srečanja za vse vključene države (3.-5. april 2023, Ljubljana)
- organizacija nacionalne konference (predstavitev dosežkov, predstavitev dobrih praks...) - oktober 2023
- obveščanje ključnih deležnikov
- druge naloge v skladu s dogovorom in planom

Za Slovenijo (NIJZ, sodelujoče šole) je to priložnost, da s svojimi izkušnjami in znanji neposredno sodeluje pri razvoju pristopov, ki spodbujajo zdrav življenjski slog šolarjev. S projektom se tudi krepi vloga in pomen Slovenske mreže zdravih šol.

6.3.4 Registri in evidence – nalezljive bolezni

NIJZ izvaja naloge s področja registrov in evidenc nalezljivih bolezni. Evidence na področju varstva prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi in register obveznikov za cepljenje in izvajanje cepljenja ter register stranskih pojavov po cepljenju določa Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva. Podatke za zbirke posredujejo zdravstveni zavodi in zasebni zdravniki v časovnih rokih, določenih s predpisi, v pisni oziroma elektronski obliki. Varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi temelji na analizi kakovostnih podatkov, ki se zbirajo v evidencah in registrih. Zbirke z oznako IVZ 48–53 se vzdržujejo v NIJZ na centralnem nivoju.

IVZ 48. Evidenca nalezljivih bolezni

Vsebina: zdravstvena organizacija, ki prijavlja nalezljivo bolezen, EMŠO bolnika ali klicenosca, ime in priimek, spol, bivališče, naslov zaposlitve oziroma kolektiva, področje dela, diagnoza (MKB), odvzeti vzorci, povzročitelj, datum in kraj dogodka, način ugotovitve bolezni, podatki o cepljenju, hospitalizacija, izolacija, izvedeni ukrepi, datum smrti, zdravnik, ki prijavlja nalezljivo bolezen.

IVZ 49. Register obveznikov za cepljenje in izvajanja cepljenja (eRCO)

Vsebina: podatki o številu obveznikov za cepljenje in številu cepljenih proti določeni nalezljivi bolezni po posameznih odmerkih, podatki o izvajalcih cepljenja.

IVZ 50. Evidenca varstva prebivalstva pred steklino

Vsebina: datum sprejema poškodovanca, leto obravnave, priimek, ime, datum rojstva, starost, spol, naslov bivališča, občina, regija, delo, ki ga oseba opravlja, ime kraja/naselja, kjer se je poškodba zgodila, datum poškodbe, kje se je poškodba zgodila, lokalizacija poškodb, število poškodb, zaščita proti tetanusu, status lastnika živali, ime in naslov lastnika živali, kategorija izpostavljenosti, vrsta živali/stik z vabo, status živali, mikroskopski izvid, datum izvida, serija cepiva, proizvajalec cepiva, zaščita z IG, mesto aplikacije IG, serija IG, IG proizvajalec, vzrok prekinitve cepljenja.

IVZ 51. Register stranskih pojavov po cepljenju (eRCO)

Vsebina: ime in priimek, spol, datum rojstva, podatki o bivališču, datum cepljenja, podatki o uporabljenem cepivu (vrsta, serija, proizvajalec), opis neželenega učinka (vrsta, datum začetka in konca), ukrepi, izid bolezni, prijavitelj dogodka (zdravnik in organizacija), datum prijave, vzročna povezava, preiskave, izvidi, ukrepi, ocena.

IVZ 52. Evidenca pojavnosti infekcije s HIV, aidsa in smrti zaradi aidsa

Vsebina: spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

IVZ 53. Evidenca pojavnosti spolno prenesenih okužb (SP0)

Vsebina: spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

6.4 DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE

6.4.1 Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja – financiranje iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja

NIJZ bo tudi v letu 2023 zagotavljal preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili. Plan je pripravljen na podlagi predloga letnega programa cepljenja in zaščite z zdravili, ki ga je NIJZ predlagal MZ. V kolikor bo potreba po cepivih za izvedbo priporočljivih cepljenj nižja od načrtovane, bo realizacija nabave nižja.

Predvidene spremembe programa cepljenja v letu 2023 so:

- menjava cepiva proti tetanusu z mešanim cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju ob sistematskem pregledu v srednji šoli,
- financiranje 20-valentnega pnevmokoknega konjugiranega cepiva iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za rizične skupine,
- financiranje cepiva proti herpes zostru iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za rizične skupine,
- širitev programa cepljenja proti HPV na dodatne kohorte dečkov.

Tabela 3: Plan preskrbe z zdravili, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2023

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZS	LETO 2023 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Humani imunoglobulin proti tetanusu	E0378	5.000	8,17	40.850,00	8,17	40.850,00
Humani imunoglobulin proti steklini	E0573	200	186,12	37.224,00	186,12	37.224,00
Respiratorni sincicijski virus (RSV) - 50 mg	E0382	350	403,44	141.204,00	441,77	154.618,38
Respiratorni sincicijski virus (RSV) -100 mg	E0383	800	669,93	535.944,00	733,57	586.858,68
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	E0574	300	7,00	2.100,00	7,67	2.299,50
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	E0520	250	26,17	6.542,50	28,66	7.164,04
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	E0628	760	72,00	54.720,00	78,84	59.918,40
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	E0385	49.000	13,00	637.000,00	14,24	697.515,00

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZS	LETO 2023 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Pnevmonokokno cepivo – polisaharidno	E0364	46.000	15,45	710.700,00	16,92	778.216,50
Pnevmonokokno cepivo konjugirano (13-valentno)	E0365	48.000	24,66	1.183.680,00	27,00	1.296.129,60
Pnevmonokokno cepivo konjugirano (20-valentno)		1.000	62,63	62.630,00	68,58	68.579,85
Cepivo proti tetanusu	E0744	40.000	5,00	200.000,00	5,48	219.000,00
Cepivo proti davici in tetanusu	E0745	35.000	6,00	210.000,00	6,57	229.950,00
Cepivo proti tuberkulozi	E0340	12.000	1,22	14.640,00	1,34	16.030,80
Cepivo proti tifusu	E0431	10	15,35	153,50	16,81	168,08
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za otroke)	E0359	39.000	13,46	524.940,00	14,74	574.809,30
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za odrasle)	E0357	35.000	13,46	471.100,00	14,74	515.854,50
Cepivo proti gripi	E0747	250.000	5,62	1.405.000,00	6,15	1.538.475,00
Cepivo proti hepatitisu tipa B (za otroke)	E0575	50.000	7,30	365.000,00	7,99	399.675,00
Cepivo proti hepatitisu tipa B (za odrasle)	E0576	2.500	12,97	32.425,00	14,20	35.505,38
Cepivo proti hepatitisu tipa B (za dializne bolnike)	E0521	1.500	50,00	75.000,00	54,75	82.125,00
Cepivo proti hepatitisu tipa A (za otroke)	E0362	100	15,40	1.540,00	16,86	1.686,30
Cepivo proti hepatitisu tipa A (za odrasle)	E0363	500	17,79	8.895,00	19,48	9.740,03
Cepivo proti hepatitisu tipa A in B	E0368	300	42,03	12.609,00	46,02	13.806,86
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	E0350	40.000	5,95	238.000,00	6,52	260.610,00
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	E0578	450	6,00	2.700,00	6,57	2.956,50
Cepivo proti steklini	E0361	700	18,00	12.600,00	19,71	13.797,00
Cepivo proti noricam	E0579	100	31,00	3.100,00	33,95	3.394,50
Cepivo proti herpesu zosteru		2.000	150,00	300.000,00	164,25	328.500,00
Cepivo proti humanim papiloma virusom	E0626	40.500	49,00	1.987.500,00	53,66	2.173.027,50
Cepivo proti DTap-HBV-IPV+Hib	E0737	65.000	21,48	1.396.200,00	23,52	1.528.839,00
SKUPAJ				10.670.997		11.677.325

6.4.2 Distribucija cepiv proti covidu-19

Nabava cepiv proti covidu-19 poteka preko skupnega mehanizma nabave EU. Cepiva se financirajo iz proračuna Republike Slovenije, cepiva naroča Ministrstvo za zdravje. Iz proračuna Republike Slovenije se zagotavljajo tudi medicinski pripomočki za izvedbo cepljenja (brizge, igle) in topilo za pripravo cepiva.

Celotna logistika in distribucija cepiv proti covidu-19 poteka preko centralnega logističnega sistema, ki ga je vzpostavil in ga upravlja NIJZ. Distribucija se vrši v skladu z navodili proizvajalcev, pod posebnimi temperaturnimi pogoji, treh različnih platform:

- temperaturno območje od -60°C do -90°C (globoko zamrznjeno),
- od -15°C do -25°C (zamrznjeno),
- od 2°C do 8°C (na hladnem).

Uvoz oziroma vnos cepiv in sproščanje cepiv proti covidu-19 poteka v skladu z veljavno zakonodajo v Republiki Sloveniji. Distribucija cepiv proti covidu-19 poteka v skladu s Smernicami o dobri distribucijski praksi zdravil za humano uporabo.

Distribucija cepiv proti covid-19 obsega:

- prevzem in shranjevanje cepiv, topil in materiala (brizge, igle, kartice, nalepke, navodila),
- preverjanje dokumentacije o cepivih, kontrola kakovosti in sproščanje cepiv na trg,
- vzpostavitev in upravljanje elektronskega sistema naročanja cepiv in priprava razdelilnika v skladu z določenimi prioritetami ter izraženimi potrebami cepilnih centrov,
- priprava in izdaja cepiv, topila in materiala (brizge, igle, kartice, nalepke, navodila),
- preverjanje avtentičnosti cepiv, deaktivacija edinstvene oznake posamezne škatle cepiv v sistemu NMVS,
- dostava cepiv, topila in materiala na cepilna mesta,
- prevzem odpadnih cepiv od izvajalcev cepljenja in predaja odpadnih cepiv v uničenje,
- izvajanje odpoklica cepiv,
- zbiranje reklamacij veznih na distribucijo in kakovost cepiv,
- priprava poročil v skladu z navodili Ministrstva za zdravje.

6.4.3 Nabava in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19

Nabava in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19 poteka v skladu s pooblastili Ministrstva za zdravje. Uporabo zdravil v Republiki Sloveniji vodi Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, UKC Ljubljana. NIJZ je imetnik dovoljenja za promet z zdravili na debelo, ki izvede nakup in distribucijo v skladu s pooblastili in prejetimi navodili.

Celotna logistika in distribucija zdravil za zdravljenje in preprečevanje covid-19 poteka preko centralnega logističnega sistema, ki ga je vzpostavil in ga upravlja NIJZ. Distribucija se vrši v skladu z navodili proizvajalcev, pod temperaturnimi pogoji dveh različnih platform:

- od 2°C do 8°C (na hladnem),
- od 15°C do 25°C (na sobni temperaturi).

Pooblastila Ministrstva za zdravje so vezana na naslednja zdravila:

- zdravilo z učinkovino molnupiravir,
- zdravilo z učinkovino remdesivir,
- zdravilo z učinkovino tixagevimab in cilgavimab (kombinacija dveh monoklonskih protiteles),
- zdravilo Paxlovid (PF-07321332 in ritonavir).

NIJZ je imetnik dovoljenja za promet z zdravili na debelo, ki v skladu s pooblastili in prejetimi navodili Ministrstva za zdravje:

- izvede nakup zdravil za potrebe pacientov v Republiki Sloveniji,
- izvede naročilo in vnos zdravil,
- organizira in vzpostavi sistema za prevzem in shranjevanje zdravil,
- vzpostavi sistem razdeljevanja zdravil in zagotavlja transparentno razdelitev zdravil glede na potrebe bolnišnic oziroma lekarn,
- organizira transport zdravil do bolnišnic oziroma lekarn,
- pripravlja poročila v skladu z navodili Ministrstva za zdravje.

6.4.4 Ocene nevarnosti in tveganja fitofarmaceutskih sredstev (FFS) v okviru pogodbe z UVHVVR

Strokovna naloga temelji na Zakonu o fitofarmaceutskih sredstvih, ki določa naloge javne službe na področju fitofarmaceutskih sredstev ter strokovnih nalog na področju FFS ter Odločbi o pooblastitvi NIJZ za izvajanje določenih nalog javne službe na področju fitofarmaceutskih sredstev. NIJZ bo izdelal toksikološke ocene nevarnosti in tveganja za zdravje ljudi za aktivne snovi fitofarmaceutskih sredstev, napropamid, Candide oleophila in fluroksipir, ki so osnova odobritev teh aktivnih snovi v Evropski uniji in koordiniral postopek izdelave zaključnega poročila med EFSA, ocenjevalci različnih področij in UVHVVR. Izdelali bomo tudi ocene nevarnosti in tveganja za fitofarmaceutska sredstva v registracijskem postopku na nacionalni ravni ter za tista sredstva, ki so v postopku registracije v osrednji coni EU. Poleg tega bomo zagotovili strokovno podporo Sektorju za fitofarmaceutska sredstva Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Obseg dela je opredeljen v Programu strokovnih nalog s področja fitofarmaceutskih sredstev za leto 2023, ki je prilagojen oceni dosedanjega dela na tem področju in razpoložljivim virom.

6.4.5 Ocene nevarnosti in tveganja biocidnih proizvodov v okviru pogodbe z URSK

Strokovne naloge bomo izvajali tudi po pogodbi z Uradom RS za kemikalije. V okviru te naloge bomo ocenili nevarnost in tveganje za ljudi za aktivne snovi biocidnih proizvodov, ki so osnova odobritev teh aktivnih snovi v Evropski uniji. Ocene nevarnosti in tveganja bomo izdelali tudi za namen avtorizacije ali spremembe avtorizacije biocidnega proizvoda oz. družine biocidnih proizvodov. Sodelovali bomo v delovni skupini ECHA/EFSA za določanje lastnosti kemijskih povzročiteljev hormonskih motenj. Glede na sprotne potrebe bomo nudili strokovno podporo URSK.

6.5 PROGRAM UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI (OE Ravne na Koroškem)

Zgornja Mežiška dolina je močno obremenjena s svincem, kar je posledica pretekle, deloma pa tudi aktualne industrije svinca. Prebivalci Zgornje Mežiške doline so prekomerno izpostavljeni svincu, zaradi česar je lahko ogroženo njihovo zdravje. Najbolj ogrožena skupina prebivalstva so mlajši otroci (do 7. leta starosti), pri katerih sta vnos in vezava svinca v telo večja, v obdobju hitrega telesnega razvoja pa tudi vplivi na zdravje.

Zaradi velike obremenjenosti okolja s svincem je bilo območje Zgornje Mežiške doline leta 2007 razglašeno kot degradirano območje in deležno posebne sanacije s ciljem zaščititi zdravje ljudi, še posebej otrok. Od takrat je tekel program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini. Skladno z določili Odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Ur. l. RS, št. 119/2007) je v programu sodeloval NIJZ OE Ravne. Spremljali smo vrednosti svinca v krvi otrok. Vsako leto smo merili vsebnosti pri triletnih otrocih (24-48 mesecev starosti), vsakih 5 let (2008, 2013, 2018) pa so bili vključeni otroci od 1 do 6 ter 9 let starosti iz Zgornje Mežiške doline in za primerjavo triletniki iz Spodnje Mežiške doline. Izvajali smo tudi stalno osveščanje, izobraževanje in informiranje prebivalstva o potrebnih aktivnostih za varovanje zdravja pred negativnimi vplivi onesnaženega okolja, ter sodelovali pri meritvah svinca v okolju. Program se je leta 2022 zaključil. Ugotavljamo, da so se povprečne vrednosti svinca v krvi otrok znižale in dosegle cilj programa (najmanj 95% otrok z vrednostmi pod 100 µg/l. V istem času je CDC (Center za nadzor bolezni) znižal referenčno vrednost za svinec v krvi otrok na 35µg/l (CDC, 2021), SZO pa je istočasno določil vrednost 50 µg/l, pri kateri je potrebno ukrepati. Z zdravstvenega vidika za svinec ni varne meje vnosa. Na podlagi tega so vrednosti svinca otrok iz Zgornje Mežiške doline še vedno nesprejemljivo visoke. Zato smo predlagali, da se aktivnosti nadaljujejo tudi v prihodnje. Osnovni namen naloge je prebivalcem Zgornje Mežiške doline zagotoviti potrebne informacije za varovanje zdravja, oz. zaščito pred svincem iz okolja. Ljudi moramo motivirati za izvajanje vseh aktivnostih, da bodo zavarovali lastno zdravje, pri tem uporabili ponujene informacije in možnosti. Na prvem mestu je preverjanja vsebnosti svinca v krvi otrok in sicer tretja ponovitev prevalenčne študije (presoja etične ustreznosti, izvedba preiskave, anketiranje). Sledijo nadaljnji postopki obravnave otrok z najvišjimi vrednostmi (kontrolni preskusi krvi, svetovanje na domu, obisk pri specialistu). Izvajali bi delavnice za otroke v vrtcih in pripravili nove informativne materiale za preprečevanje izpostavljenosti svincu. Poudarek bo na modernih komunikacijskih poteh z uporabo socialnih omrežij. Prav tako bi v letu 2023 dokončno oblikovali in uveljavili predlog za trajno izvajanje programa oz. uvrstitev vsebin v redni obvezni program zdravstvenega varstva oz. nov predpis. Omeniti velja tudi Mednarodni teden preprečevanja zastrupitev s svincem, ki ga bomo obeležili v zadnjem tednu meseca oktobra in v okviru katerega bomo okrepili aktivnosti. V vsakem primeru verjamemo, da je potrebno nadaljevati tudi z informativno motivacijskimi aktivnostmi.

6.6 NALOGE NA PODROČJU HUMANEGA BIOMONITORINGA

V letu 2023 bomo izvajali naloge, ki jih opredeljuje Krovni dogovor št. C2715-18-634802 o izvajanju programa humanega biomonitoringa v obdobju 2018–2024.

Skladno s krovnim dogovorom bodo v letu 2023 potekale naslednje naloge:

1. Priprava podatkov in vodenje podatkovne baze;
2. Urejanje spletne strani in komuniciranje;
3. Pregled rezultatov in obvestil za udeležence.

V letu 2023 bomo nadaljevali z informiranjem javnosti o posameznih kemikalijah preko spleta.

6.7 PROGRAM CENTRA ZA PREPREČEVANJE ODVISNOSTI (OE Maribor)

Socialnovarstveni program »Center za preprečevanje odvisnosti« je visokopražen program s ciljem doseganja stabilne abstinence od vseh prepovedanih drog in drugih kemičnih substanc, izobraževanja ali zaposlitve v skladu s sposobnostmi in motivi posameznika, oblikovanje nove socialne mreže in kvalitetne izrabe prostega časa. Vključuje neposredno svetovalno delo z zasvojenimi osebami, eksperimentatorji, njihovimi ožjimi svojci in z vsemi bližnjimi, ki posebljajo za posameznika pomembno in neogrožujočo socialno mrežo. Uporabniki programa skozi celoten čas ostajajo integrirani v domačem okolju in ohranjajo pomembne socialne stike kot so bivanje v družini, nadaljevanje rednega ali drugih oblik izobraževanja, iskanje zaposlitve ali zaposlitev.

Prednostno je namenjen srednješolcem in študentom ter vsem, ki menijo, da zmorejo vzpostaviti in vzdrževati abstinenco v domačem okolju, hkrati pa jim je pomembno nadaljevati s šolanjem ali z zaposlitvijo.

V Programu CPO se izvajajo naslednje redne aktivnosti:

- SPREJEMNI CENTER: v okviru tega smo izvajali informativne aktivnosti (individualno in prvo socialno pomoč vsem, ki imajo kakršnokoli težavo zaradi zlorabe prepovedanih drog in vsem, ki jih ta problematika zanima) in motivacijske aktivnosti (individualna oblika dela z uživalci drog ter njihovimi svojci z namenom motivacije za vzpostavitev abstinence in vključitve v naš program) ter anonimno svetovanje po telefonu.
- DNEVNI CENTER: kot program za zasvojene osebe, ki je organiziran trinivojsko in traja najmanj 24 mesecev. Oblika dela je individualna in skupinska s končnim ciljem vzpostavitve stabilne abstinence ter ustreznim in družbeno sprejemljivim življenjskim slogom.
- SOCIALNA REHABILITACIJA EKSPERIMENTATORJEV: namenjena občasnim uživalcem drog, kjer o diagnozi odvisnosti še ne moremo govoriti, gre pa za splet motenj osebnosti in vedenja ter razvojnih in situacijskih težav. Obravnava je individualna in skupinska.
- VZPOREDNA TERAPIJA DRUŽIN: je dejavnost, ki je namenjena svojcem in ključnim bližnjim osebami, ki živijo z uživalci prepovedanih drog. Cilj dela je soočanje z odvisnostjo, čustvenimi stiskami, vzpostavitvi uravnotežene družinske in partnerske klime ter odnosov. Program traja

od vstopa v program do zaključka. Vzporedna terapija družin je namenjena tudi svojcem tistih, ki živijo z uživalcem, vendar odklanjajo pomoč.

- SUPPORTIVNA SKUPINA: je šestmesečni program, namenjen uporabnikom, ki so osnovni program že zaključili s ciljem priprave posameznika na avtonomno življenje z možnostjo pridobitve podpore v kriznih življenjskih situacijah.
- SPREMLJEVALNA SKUPINA: je namenjena tri letnemu spremljanju uporabnikov po končani supportivni skupini s ciljem evalvacije njihove uspešnosti.
- POLDNEVNI CENTER: ki je nadgradnja programa dnevni center in socialne rehabilitacije eksperimentatorjev, in je namenjen vsem uživalcem drog, ki se vključijo v program ter potrebujejo dodatno pomoč skozi cel program predvsem na šolskem področju. Dnevno je uporabnik lahko v tem programu štiri ure.

NIJZ je inštitut, ki po eni izmed osnovnih usmeritev spremlja stanje na področju drog (razširjenost uporabe med odraslimi in mladimi, pojavnost novih psihoaktivnih snovi) in pripravlja nacionalno poročilo na področju drog v Sloveniji za EMCDDA.

Potrebe lokalne skupnosti analiziramo na osnovi analiz raziskave ESPAD za območje več lokalnih skupnosti in tudi na osnovi letnih poročil policije glede porasta kriminalitete in povpraševanja na področju prepovedanih drog.

Ker smo v središču severovzhodne regije, ne zadovoljujemo le potreb uporabnikov iz lokalne skupnosti v kateri deluje program, ampak zadovoljujemo tudi potrebe tistih uživalcev prepovedanih drog, ki izhajajo iz drugih lokalnih skupnosti, če le-ti želijo in so sposobni doseči abstinenco v domačem okolju.

Za uporabnike programa smo dostopni vsak dan od ponedeljka do četrтка od 8.00 do 14.30 ure in z možnostjo podaljšanja delovnega časa, prilagojenega potrebam vključenega uporabnika, ter v petek od 7.30 do 13.30.

Naš program je prav tako vključen v Svet za javno zdravje in okolje pri Mestni občini Maribor, kjer skupaj z ostalimi strokovnjaki s tega področja načrtujemo delo za pokrivanje potreb lokalne skupnosti ter pripravljamo izobraževanja, vezana na to problematiko za vse, ki lahko potencialno vplivajo na izboljšanje položaja uživalcev drog (Zdravstveni domovi, UKC Maribor, Zavod za zaposlovanje, Centri za socialno delo, osnovne in srednje šole, zapori, nevladne organizacije, razna društva, vzgojni zavodi ...).

VSEBINSKI NAČRTI ZA LETO 2023

V tekočem letu načrtujemo z nadaljevanjem utečenega programa, kot je zgoraj opisan, prav tako imamo v načrtu sodelovanje z mediji za večjo dostopnost ranljivim skupinam.

Našo prisotnost na področju izobraževanja nameravamo še razširiti, opravljamo zgodnje intervencije med mladimi v več srednjih šolah po Mariboru in sodelujemo z Dijaškimi domovi in nekaterimi osnovnimi šolami.

Naš domet je prav tako področje zdravstva, smo namreč ključni deležniki pri obravnavi mladostnikov in odraslih, ki so k nam poslani s strani UKC Maribor, kot tudi Zdravstvenega doma. Te povezave nameravamo v letošnjem letu krepiti skozi pripravo raznih strokovnih srečanj in izobraževanj.

Zaradi potreb uporabnikov smo nameravali v tem letu obravnavo razširiti tudi na področje ostalih zasvojenosti, saj se je pokazalo, da so potrebe nekoliko širše iz leta v leto. Zaradi omenjenega bomo posegli tudi na področje nekemičnih zasvojenosti, prav tako pa ni zanemarljiv delež mladih, ki posega po alkoholu.

6.8 ZAGOTAVLJANJE PODPORE DELOVANJU ZASTOPNIKOV PACIENTOVIH PRAVIC

NIJZ bo tudi v letu 2023 zagotavljal podporo delovanju zastopnikov pacientovih pravic, in sicer tako v smislu zagotavljanja delovnega prostora, opreme in materialnih pogojev, kot tudi v smislu administrativne podpore pri njihovem delu, skladno s pogodbo o financiranju dejavnosti Nacionalnega inštituta za javno zdravje za leto 2023, saj prepoznavamo institut Zastopnika pacientovih pravic kot pomemben element delovanja zdravstvenega sistema na način, ki je za uporabnika prijazen.

6.9 NAČRT STORITEV NA TRGU

6.9.1 Varovanje zdravja prebivalstva s cepljenjem

NIJZ bo še naprej izvajal določen del programa za varovanje zdravja prebivalcev s cepljenjem in zaščito z drugimi zdravili. Gre za tisti del, ki ni vključen v javno financiranje. V prvi vrsti so to cepljenja proti gripi, pnevmokoknim okužbam in klopnemu meningoencefalitisu. Poleg tega pa bo NIJZ izvajal tudi svetovanje, cepljenje in zaščito z drugimi zdravili za potnike v mednarodnem prometu.

6.9.2 Preskrba z zdravili za izvajanje cepljenja

NIJZ bo v letu 2023 zagotavljal preskrbo s cepivi tudi na trgu v skladu s Programom cepljenja in zaščite z zdravili. Preskrba se vrši na podlagi povpraševanja in naročil izvajalcev cepljenja.

Tabela 4: Plan preskrbe z zdravili za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2023 na trgu

VRSTA ZDRAVILA	LETO 2023 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	10	7,00	70,00	7,67	76,70
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	850	26,17	22.244,50	28,66	24.361,00
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	1.600	72,00	115.200,00	78,84	126.144,00
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	1.000	13,00	13.000,00	14,24	14.240,00
Pnevmokokno cepivo - polisaharidno	400	15,45	6.180,00	16,92	6.768,00
Pneumokokno cepivo konjugirano - 13 valentno	500	24,66	12.330,00	27,00	13.500,00
Pneumokokno cepivo konjugirano - 20 valentno	500	62,63	31.315,00	68,58	34.290,00
Cepivo proti tetanusu	200	5,00	1.000,00	5,48	1.096,00
Cepivo proti davici in tetanusu	400	6,00	2.400,00	6,57	2.628,00
Cepivo proti tuberkulozi	100	1,02	102,00	1,12	112,00

VRSTA ZDRAVILA	LETO 2023 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti tifusu	3.300	15,35	50.655,00	16,81	55.473,00
Cepivo proti klopneumu meningoencefalitisu (za otroke)	15.000	13,46	201.900,00	14,74	221.100,00
Cepivo proti klopneumu meningoencefalitisu (za odrasle)	67.000	13,46	901.820,00	14,74	987.580,00
Cepivo proti gripi (za odrasle in otroke)	40.000	5,62	224.800,00	6,15	246.000,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za otroke)	0	7,30	0	7,99	0
Cepivo proti hepatitis tipa B (za odrasle)	3.500	12,97	45.395,00	14,20	49.700,00
Cepivo proti hepatitis tipa A (za otroke)	600	15,40	9.240,00	16,86	10.116,00
Cepivo proti hepatitis tipa A (za odrasle)	3.500	17,79	62.265,00	19,48	68.180,00
Cepivo proti hepatitis tipa A in B	2.700	42,03	113.481,00	46,02	124.254,00
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	600	5,95	3.570,00	6,52	3.912,00
Cepivo proti ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam	550	51,00	28.050,00	55,85	30.717,50
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	100	6,00	600,00	6,57	657,00
Cepivo proti steklini	300	18,00	5.400,00	19,71	5.913,00
Cepivo proti rotavirusom	13.000	54,00	702.000,00	59,13	768.690,00
Cepivo proti rotavirusom, petavalentno	1.200	41,00	49.200,00	44,90	53.880,00
Cepivo proti noricam	2.100	31,00	65.100,00	33,95	71.295,00
Cepivo proti pasavcu	25	130,00	3.250,00	142,35	3.558,75
Cepivo proti pasavcu, adjuvantno	200	160,00	32.000,00	175,20	35.040,00
Cepivo proti rumeni mrzlici	2.200	30,00	66.000,00	32,85	72.270,00
Cepivo proti humanim papiloma virusom	1.000	49,00	49.000,00	53,66	53.660,00
SKUPAJ TRG			2.817.568		3.085.212

6.10 RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI

Vsi projekti, ki jih izvajamo, so zasnovani na način, da nadgrajujejo našo osnovno dejavnost in pomembno prispevajo k dopolnitvi rednega dela raziskovalcev NIJZ. Aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru projektov, pripomorejo k bolj kakovostnim rezultatom izvedenih nalog s področja vseh dejavnosti NIJZ. Večina projektov, ki jih izvajamo na NIJZ, je evropskih, tako se strokovnjaki vključujejo v mednarodne mreže in vzpostavljajo potrebne nove stike in pridobivajo nova znanja na ključnih področjih. Projekti omogočajo razvoj in krepitev kompetenc na novih področjih, zaposlitev novih sodelavcev in pogosto ponudijo možnost zaposlitve mladim na začetku svoje karijerne poti, kar pomembno pripomore tudi k ciljem kadrovske politike NIJZ.

Večje evropske projekte bomo izkoristili tako, da pridobimo čim več dodane vrednosti za Slovenijo in za slovenske strategije na različnih področjih javnega zdravja. Ključni poudarek pri projektih financiranih iz sredstev programa EU4Health in Ministrstva za zdravje bodo predvsem implementacija že ugotovljenih dobrih praks in izvedba pilotnih projektov na različnih področjih. Tako bomo skušali zagotoviti čim več trajnostnih rešitev za slovensko javno zdravje, ki jih lahko pridobimo s pomočjo nepovratnih evropskih sredstev.

Projekti, ki jih izvajamo, so financirani s pomočjo različnih finančnih mehanizmov:

- nacionalna sredstva Javne agencije za raziskovalno dejavnost (ARRS),
- nacionalna sredstva od Ministrstva za zdravje v okviru Javnega razpisa na področju varovanja in krepitve zdravja 2022-2025,
- sredstva kohezijske politike, kot so Operativni program Evropske kohezijske politike 2014–2020 in 2021-2027 (Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj), Sklad za okrevanje in odpornost (Recovery and Resilience Facility) in sredstva REACT-EU (Recovery assistance for cohesion and the territories of Europe),
- evropska sredstva EU4Health programa 2021-2027, ki je osrednji program EU za dolgoročne investicije na področju javnega zdravja državam članicam. Sredstva upravlja European Health and Digital Executive Agency (HaDEA). Večina projektov na NIJZ je v obliki t.i. Joint Actions, skupni ukrepi med EU in državami članicami na ključnih področjih javnega zdravja,
- sredstva drugih evropskih mehanizmov, kot so program Horizon Europe, ERASMUS+, COST ter sredstva različnih evropskih direktorats (kot je DG Justice) in centrov (kot je ECDC).

Ključni podatki o projektih na NIJZ v letu 2023:

- V letu 2023 bo NIJZ potrjeno sodeloval v kar 73 različnih potekajočih projektih.
- V zaključnih evalvacijskih postopkih je pet oddanih projektnih prijav. V primeru odobritve bo delo v letu 2023 potekalo tudi na teh projektih.
- V letu 2023 bomo v okviru EU4Health programa oddali šest prijav za projekte tipa Joint Action in 2 prijavi za projekte tipa Direct Grants.
- V letu 2023 bomo v okviru novih kompetitivnih razpisov pripravili vsaj pet novih projektnih prijav.

V nadaljevanju je preglednica petih finančno največjih projektov, ki jih izvajamo na NIJZ.

5 NAJVEČJIH PROJEKTOV NA NIJZ V LETU 2023 (PO KRITJU STROŠKOV KADRA)

Ime projekta	Vir financiranja	Višina načrtovanega proračuna za kadre NIJZ v letu 2023
1. COVID-19 ranljive skupine	Evropski socialni sklad	509.295,20 EUR
2. Integracija geriatrične oskrbe starejših	Sklad za okrevanje in odpornost	283.161,88 EUR
3. Best-ReMaP Joint Action	EU4Health (HaDEA)	235.130,86 EUR
4. PARC	Horizon Europe	173.186,50 EUR
5. EU-HIP	EU4Health (HaDEA)	169.709,47 EUR

Podatki so bili pravilni dne 15. 1. 2023 in se lahko malenkostno razlikujejo glede na spremembe pri načrtovanju projektnih načrtov dela.

Pri načrtovanju dela na projektih ima izjemen pomen presoja ključnih vsebinskih področij, ki jih bomo naslavljali. Strateški cilj NIJZ na področju načrtovanja projektov je vključitev v tiste projekte, ki imajo **visoko dodano vrednost** in so najbolj komplementarni področju dela. Prednostna vsebinska področja za projektne prijave v letu 2023 so:

- Kronične nalezljive bolezni in determinante zdravja;
- Nadzorni sistemi za nalezljive bolezni in antimikrobna odpornost;
- Zdravstveni podatki in področje uredbe European Health Data Space (EHDS).

Ključni poudarki pri izvajanju projektne delu v letu 2023:

- Začetek dela na projektih iz **EU4Health razpisa 2021**. NIJZ bo začel delo na petih velikih projektih iz naslednjih različnih področji: diabetes, delo na primarni ravni, načrtovanje zdravstvenega kadra, nadzor nad nalezljivimi boleznimi (vsi Joint Actions) in projekt na področju mehanizma HERA (European Health Emergency Preparedness and Response Authority) iz IT perspektive.
- Delo na novem področju **pilotnega presajanja za bakterijo *Helicobacter pylori***. NIJZ je bil uspešen pri dveh prijavih na kompetitivnem razpisu EU4Health 2021, EUROHELICAN in TOGAS. NIJZ je koordinator projekta **EUROHELICAN**, kjer bomo v letu 2023 izvedli pilotni projekt skupaj z Zdravstvenim domom Maribor, kjer bomo na 2.000 preiskovancih preverili okužbo s *H. pylori* in jih ustrezno zdravili. Pri projektu **TOGAS** bomo pilotni projekt v Sloveniji razširili na druge regije in nadzorovali delo na pilotih v drugih EU državah.
- Oddaja prijav in začetek dela na projektih iz **EU4Health razpisa 2022**. NIJZ je ponosni koordinator že našega sedmega Joint Action projekta in sicer projekta **OriON** (pregled državnih programih za obvladovanje raka po Evropi). To je že peti Joint Action na področju raka, ki ga vodi NIJZ, kar nas uvršča v sam vrh ustanov na EU področja politik obvladovanje raka. NIJZ bo sodeloval v treh Joint Action projektih večjega obsega: vodenje delovnih paketov pri projektih **JACARDI** (diabetes, kardiovaskularno področje), JA on **Health Determinants** (področje alkohol, tobak, spanje, tveganja vedenja, življenjski slog, pilotni projekti) in delo na projektu **JAMRAI-II**, antimikrobna odpornost. Prvič bomo sodelovali v projektih tipa **Direct Grant**, kjer bo Slovenija samostojna prejemnica EU sredstev na področju uredbe EHDS in čezmejne izmenjave zdravstvenih podatkov.
- Pričakujemo uspešno nadaljevanje projektov iz kohezijskih skladov, ki so med večjimi v finančnem planu 2023. Obetamo si vsaj dva nova projekta iz sredstev **REACT-EU** in vsaj enega iz **Sklada za okrevanje in odpornost**.

- V letu 2023 bomo začeli z izvajanjem novega načina dela na ARRS projektih in sicer delo preko mehanizma **stabilnega financiranja znanstveno-raziskovalnih ustanov** v Sloveniji. Stabilno financiranje bo omogočilo NIJZ, da samostojno razporeja sredstva po programih in nameni sredstva institucionalni podpori raziskovanju. Delo bo potekalo v skladu s Pravilnikom o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti na NIJZ.
- Prvič bomo izvedli interni razpis za **samostojne raziskovalne projekte**, ki jih bomo financirali iz terciarnih sredstev ZZS.

Cilji projektne dela na NIJZ v letu 2023 s kazalniki:

1. Prijava NIJZ na projekte z ugodnim finančnim mehanizmom	- Vsaj 3 Joint Action prijave - Vsaj 2 Horizon Europe prijavi
2. Več pridobljenih projektov na kompetitivnih razpisih	- 50 % sprejetih projektne prijavi iz kompetitivnih razpisov
3. Razvoj in krepitev kompetenc na kohezijskih projektih (možnost dolgoročnega razvoja kadra)	- Vsaj 1 nova prijava na ESI sklad, kohezijska sredstva

Podroben vsebinski plan dela za vse projekte v letu 2023 je v Prilogi.

6.11 DRUGE DEJAVNOSTI

6.11.1 Založniška dejavnost

V letu 2023 bomo objavili redne številke dveh znanstvenih in strokovnih revij:

1. Zdravstveno varstvo (Slovenian journal of public health), ISSN 0351-0026, 2023, 4 številke, do 35 znanstvenih člankov v angleškem jeziku. Revija izhaja v tiskani in e-izdaji. Revija ima IF že 12 let in IF nad 1 že peto leto. IF (2021) = 1,06, IF (2022), ki bo izšel do začetka julija 2023, bo po napovedih iz WoS okoli 1,26.
2. Javno zdravje, ISSN 2591-0906, 2023 približno 10 znanstvenih in strokovnih člankov in zbornik.

Glede na leto 2022 načrtujemo objavo približno 100 strokovnih in znanstvenih monografij, priročnikov, analiz zdravja in zdravstvenega varstva, zbornikov, raziskovalnih in letnih poročil, približno 300 znanstvenih sestavnih delov (člankov, prispevkov na konferencah in poglavij v znanstvenih monografijah), približno 350 strokovnih člankov in prispevkov ter približno 350 izvedenih del.

6.11.2 Komuniciranje

Na NIJZ se dobro zavedamo, da komuniciranje z različnimi javnostmi predstavlja eno od temeljnih področij javnega zdravja, zato temu posvečamo posebno pozornosti. Namreč le z učinkovitim in uspešnim komuniciranjem lahko NIJZ uresničuje svoje osnovno poslanstvo, to je ozaveščanje javnosti ter spodbujanje h krepitvi zdravja in preventivnemu delovanju za ohranjanje zdravja. Zato bomo v letu 2023 krepili komuniciranja tako z zunanjimi javnostmi kot notranjo javnostjo.

Komuniciranje z zunanjimi javnostmi

Na področju komuniciranja z zunanjimi javnostmi se bodo naše delovne naloge in aktivnosti prepletale v zelo širok nabor vsebinskih področij, ki jih komuniciramo z zunanjimi javnostmi in deležniki. Komuniciranje z različnimi javnostmi je eno ključnih področij javnega zdravja.

V letu 2023 bomo poleg rednega komuniciranja posebno pozornost posvetili kriznemu komuniciranju, ne zgolj na področju nalezljivih bolezni, temveč tudi na področju zdravstvene ekologije in drugih področjih, ki jih NIJZ pokriva in se zaradi družbenih sprememb vse bolj spreminjajo v krizne teme. Za boljšo pripravljenost NIJZ pri komuniciranju v kriznih situacijah bomo pripravili izhodišča kriznega komuniciranja NIJZ za dogodke, ki predstavljajo grožnjo zdravju ljudi. Center za komuniciranje je namreč vpet v vzpostavitev Operativnega centra NIJZ za krizno upravljanje. Prav področje kriznega komuniciranja je eno izmed področij, kateremu je potrebno nameniti več pozornosti v okviru učinkovitega odzivanja na krizne dogodke, ki postajajo del našega vsakdana.

Na področju zunanjega komuniciranja si bomo prizadevali, da zaposlene v prihodnjem letu v največji možni meri usmerimo k pridobivanju novih znanj in v nadgradnjo obstoječih, pri čemer si bomo prizadevali, da bodo zaposleni razvijali svoje strokovne kompetence in samostojno prevzemali delovne naloge. Komuniciranje NIJZ-ja navzven se v veliki meri odraža v komuniciranju na različnih ravneh – tako na nacionalni kot regionalni/lokalni ravni, kar pomeni, da morajo biti ključna sporočila NIJZ dobro vidna v več okoljih. Še naprej bomo krepili tudi sodelovanje z nevladnimi organizacijami, ki lahko predstavljajo pomembne multiplikatorje naših sporočil v različnih okoljih.

V letu 2023 bomo krepiti tudi komuniciranje na digitalnih kanalih – tako bomo dokončali vzpostavitev osrednjega spletnega mesta www.nijz.si in ga optimizirali z ustrežno umestitvijo v iskalnik. Prav tako bomo vzpostavili angleško spletno stran in začeli s pripravo spletnih mest v obeh jezikih manjšin – italijanske in madžarske manjšine.

Na področju komuniciranja bomo veliko pozornosti namenili tudi obeležitvi 100. letnice javnega zdravja v Sloveniji, kjer bomo pripravili (vsaj) dva večja dogodka – slavnostno akademijo v prvi polovici leta in strokovno-znanstveno konferenco v drugi polovici leta. V namenom obeležitve te visoke obletnice bomo pripravili tudi druge komunikacijske aktivnosti.

Komuniciranje z različnimi javnostmi ponuja odlično priložnost za osebni in poklicni razvoj zaposlenih, še posebej, ker je zdravstveno komuniciranje eno od področij komuniciranja, ki v Sloveniji še nima pravega mesta in prepoznavnosti. Cilj zunanjega komuniciranja tako ni usmerjen zgolj v učinkovito reaktivno dvosmerno komuniciranje, temveč v prevzemanje aktivne vloge v komuniciranju javno-zdravstvenih tem na strateškem nivoju in v krepitev vloge in javne podobe NIJZ na nacionalnem in mednarodnem nivoju. Ob tem pa bo zunanje komuniciranje sledilo poslanstvu in viziji NIJZ in njuna ključna sporočila predstavilo javnostim oz. deležnikom.

Komuniciranje z notranjo javnostjo

Na področju notranjega komuniciranja bomo v letu 2023 posebno pozornost posvetili vzpostavitvi in razvoju učinkovitega notranjega (internega) komuniciranja, ki je ob razvejani organiziranosti NIJZ-ja v centralni enoti, ki je nadalje razdeljena na centre/službe po dejavnostih in skupne strokovne službe, ter devet območnih enot, nujno potreben za še uspešnejše delovanje organizacije tako navznoter kot navzven.

Po pregledu primerov dobrih praks, predvsem iz našega kulturnega okolja, in strokovne literature s področja, bomo notranje komuniciranje zasnovali strateško, pri čemer bomo upoštevali vlogo organizacije, vlogo posameznika v organizaciji, organizacijsko kulturo in klimo ter vrednote, vizijo, poslanstvo in cilje organizacije. Cilji notranjega komuniciranja, ki bo zastavljeno dvosmerno in vključujoče, bodo tako informiranje in izobraževanje kot tudi povezovanje, večanje predanosti, zavzetosti, motiviranosti, pripadnosti in vzpostavljanje pozitivnih odnosov.

S tem namenom bomo pripravili različna komunikacijska orodja. Eno izmed osrednjih orodij, načrtovanih za leto 2023, bo na novo zasnovano interno (notranje) glasilo/časopis v elektronski obliki, ki ga bodo zaposleni vsak mesec prejeli v svoj e-poštni nabiralnik. S predstavitvijo posameznih centrov in območnih enot NIJZ-ja, najnovejših dosežkov in nagrad, s kadrovskimi novičkami, napovedmi pomembnih dogodkov, izbranimi osrednjimi temami ter vsebinami, ki bodo zastavljene na vključevanju zaposlenih in njihovem sooblikovanju vsebin, bo interno glasilo pomembno prispevalo h krepitvi pozitivnih odnosov med zaposlenimi, večanju pripadnosti in identifikacije zaposlenih s cilji, poslanstvom in vizijo NIJZ-ja.

V srednjeročnem načrtu je tudi zasnova in realizacija interne spletne strani (intraneta), ki bi delovala poleg že obstoječe intranetne strani Vibe, katere funkcija je predvsem informiranje zaposlenih. Poleg informiranja bo vključevala namreč tudi ostale cilje notranjega komuniciranja – povezovanje, izobraževanje, vključevanje in krepitev pozitivne organizacije kulture.

NIJZ, ki si aktivno prizadeva za vključevanje načela enakosti spolov na področju raziskovanja kot enega izmed prednostnih ciljev Evropskega raziskovalnega prostora, prepoznava enakost spolov kot temelj polnega in enakopravnega uživanja človekovih pravic ter doseganja trajnostnega razvoja na raziskovalnem področju kot tudi sicer v delovnem okolju. Zato bodo pod koordinacijo Centra za komuniciranje v letu 2023 v okviru notranjega komuniciranja izvedene aktivnosti na področju komuniciranja enakosti kot del realizacije Načrta za uveljavljanje enakosti spolov.

6.11.3 Šola javnega zdravja

V okviru Centra Šola javnega zdravja bo potekalo izvajanje nalog, ki so ključne za razvoj zmogljivosti na področju javnega zdravja, in sicer tako na področju izobraževanja kot tudi na področju raziskovanja. Obe področji sta opredeljeni kot temeljni funkciji, ki ju mora družba zagotoviti na področju javnega zdravja. Brez ustreznih zmogljivosti, tako na področju izobraževanja kot na področju raziskovanja, to ni mogoče. NIJZ preko Šole javnega zdravja vzpostavlja temeljne pogoje za ustrezen napredek izobraževanja in raziskovanja v javnem zdravju.

Na področju izobraževanja bodo v letu 2023 aktivnosti usmerjene predvsem v krepitev kompetenc strokovnjakov, ki so vključeni v akreditirane in ne-akreditirane oblike izobraževanja s področja javnega zdravja. Poleg tega bomo omogočili izobraževanja s področja javnega zdravja za različne nivoje in različna strokovna področja. Izvajali jih bomo sami in tudi v sodelovanju s zunanjimi strokovnjaki (domačimi in tujimi).

Poleg tega bomo v letu 2023 pripravili in izvedli program usposabljanja za specialna znanja za medicinske sestre in tehnike. Pripravili bomo tudi posebne module, ki bodo namenjeni krepitevi kompetenc strokovnjakov, ki delajo na področju javnega zdravja.

Na področju raziskovanja bomo v letu 2023 nadaljevali z aktivnostmi za oblikovanje enotne raziskovalne platforme z namenom večje preglednosti in bolj učinkovite organiziranosti delovanja na področju raziskovanja v javnem zdravju. Osnovni cilj je povezovanje vseh, ki raziskujejo na področju javnega zdravja in se med seboj tudi povezujejo pri izvajanju določenih raziskovanih projektov in programov. Na ta način nameravamo zmanjšati razpršenost raziskovanja na področju javnega zdravja.

Ključni izdelki na področju Šole javnega zdravja v letu 2023 bodo:

- Pripravljen in izveden Program usposabljanja za specialna znanja za medicinske sestre in tehnike;
- Oblikovana enotna raziskovalna platforma.

7 FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

7.1 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Priloga - Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2023

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Finančni načrt je pripravljen glede na podana izhodišča s strani Ministrstva za zdravje in podana izhodišča za pripravo pogodb o financiranju programov. V finančni načrt smo vključili informacije o prihodkih, ki smo jih prejeli s strani Ministrstva za zdravje. V finančni načrt so vključeni prihodki ZZZS skladno z Uredbo o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023.

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2023 smo upoštevali veljavno zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je prejel FRS v informacijo in ki jih je mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju:

- sklopov, ki jih financira Ministrstvo za zdravje,
- vsebin opredeljenih v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 pogodbi z ZZZS,
- izvajanja projektov,
- izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv,
- ostalih vsebin javne službe (URSK, UVHVVR ...),
- izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in podobno.

Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in opreme, stavb, IT tehnologije in podobno.

7.1.1 Načrtovani prihodki

Po sedaj znanih podatkih, za leto 2023, načrtujemo realizacijo prihodkov v višini 84.580.702 EUR. Ocenjeni prihodki (v nadaljevanju prihodki) so višji za 4,41 % oziroma za 3.569.714 EUR v primerjavi z realiziranimi prihodki v letu 2022.

V finančni načrt smo vključili podatke, ki so nam znani in smo jih pridobili preko izhodišč Ministrstva za zdravje in informacij plačnikov programov (MZ, ostali financerji). Program javnega zdravja načrtujemo glede na podatke in sicer načrtujemo 14.300.000 EUR prihodkov za izvajanje tega sklopa. Prihodki programa javnega zdravja so višji v primerjavi z realizacijo leta 2022 za 25,92 % oziroma za 2.943.456 EUR.

Sredstva so višja zaradi dodatnih sredstev k programu javnega zdravja za:

- izvajanje duševnega zdravja,
- izvajanje programa Zdaj,
- sredstev za IKT podporo,
- sredstev za prevod MKB-11,
- sredstev za prevod Preme,
- sredstev za vzdrževanje in prostore.

Program eZdravje smo načrtovali v višini 6.722.633 EUR. Načrtovani prihodki na programu eZdravje so za leto 2023 višji od realiziranih v letu 2022 za 2.064.095 EUR oz. 44,31 %. V načrt smo vključili sporočene podatke Ministrstva za zdravje. Tako smo v finančni načrt za leto 2023 upoštevali postavko 9 mio EUR za izvajanje programa eZdravje. Tej vrednosti smo odšteli nabave oz. investicijske transferje v višini 2.277.367 EUR (nadgradnje softwara na eZdravju, IPPO, EU DCP). Če tudi v letu 2023 ne bi porabili vseh sredstev načrtovanih v okviru pogodbe bomo, glede na do sedaj uveljavljena pogodbeno določila, prejeli sredstva za dodatno financiranje amortizacije. V tem primeru bi imeli višje prihodke iz naslova eZdravja (nižje transfere) in za enako višino višje stroške amortizacije.

V finančnem načrtu za leto 2023 smo upoštevali tudi 32.800.000 € za distribucijo covid (naloge povezane z zdravljenjem COVID-19 in cepivi proti COVID-19 in odpravo ali donacijo viškov), od tega načrtujemo 30 mio EUR prihodkov za zdravila, kar je v enaki višini vključeno tudi na odhodkovni strani. V kolikor ne pride do realizacije višine prihodkov zdravil, bo na drugi strani nižji tudi strošek nabave cepiv-zdravil.

V finančni načrt za leto 2023 smo vključili tudi prihodke zagotavljanje pogojev za delovanje zastopnikov pacientovih pravic v višini 120.000 EUR in 280.000 EUR za Covid strategijo.

V finančnem načrtu za leto 2023 smo upoštevali sredstva iz Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023. Med prihodki za leto 2023 smo na postavki ZZS cepiva upoštevali lansko realizacijsko vrednost in sicer 6.718.142 EUR prihodkov iz prodaje ZZS cepiv. V enaki vrednosti smo upoštevali tudi odhodek iz tega naslova. V načrt so vključeni vsi programi, ki jih izvaja NIJZ, in so vključeni v Uredbo in vsa povečanja sredstev.

V letu 2023 načrtujemo za 5.320.441 EUR prihodkov iz naslova sofinanciranja EU projektov. Sofinanciranja so v finančnem načrtu za 1.573.834 EUR višja kot realizirana v letu 2022. Razlogi so v številnih dodatnih projektih, ki jih NIJZ prevzema tudi s področja covid-19. V letu 2023 bo NIJZ izvajal določene projekte iz katerih bo lahko nabavil osnovna sredstva (opremo in licence). Gre za več kot 5 mio EUR sredstev za nabavo osnovnih sredstev, katere bo NIJZ poizkušal realizirati in niso vključena med prihodke, saj gre za financiranje nabavnih vrednosti osnovnih sredstev (vir za amortizacijo).

Drugi prihodki so po vsebini prihodki od domačih projektov, prodaje cepiv in prihodki od opravljenih cepljenj v epidemioloških ambulantah na območnih enotah, prihodki od refundacij plač specializantov in pripravnikov, prihodki od posredovanja podatkov, povračila stroškov za uporabo prostorov, okoljskih vplivov na zdravje (škodljive snovi, težke kovine) itd.

Prihodki v finančnem načrtu za leto 2023 so sestavljeni iz prihodkov s strani Ministrstva za zdravje (MZ) v višini 14.300.000 EUR za izvajanje Programa javnega zdravja, prihodkov za eZdravje v višini 6.722.633 EUR, prihodkov iz sredstev javnih financ 19.337.829 EUR (Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije – ZZS).

Tabela: Pregled virov financiranih s strani ustanovitelja (financiranje dejavnosti NIJZ):

PLAČNIK MZ	VIŠINA SREDSTEV (EUR)
FINANCIRANJE DEJAVNOSTI IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE NIJZ	14.300.000
eZdravje	6.722.633 (9 mio na postavki ostalo na sredstvih transferja za investicije)
SOFINANCIRANJE EU PROJEKTOV	370.000
FINANCIRANJE PACIENTOVIH PRAVIC	120.000
COVID STRATEGIJA	280.000
DISTRIBUCIJA COVID zdravil in cepiv	32.800.000
SKUPAJ	54.592.633

V okviru finančnega načrta smo vključili tudi sredstva Urada Republike Slovenije za kemikalije (URSK). Sredstva so načrtovana v višini 125.000 € , sredstva Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) pa v višini 182.000 €.

7.1.2 Načrtovani odhodki

Celotni načrtovani odhodki za leto 2023 znašajo 84.537.561 EUR in bodo za 5,85 % višji od doseženih v letu 2022.

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev v celotnem zavodu za leto 2023 znašajo 42.530.329 EUR in bodo za 2,08 % višji od doseženih v letu 2022. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 50,31 %.

Stroški storitev so višji v primerjavi z lanskimi predvsem zaradi vključenih dodatnih stroškov covid zdravil. Teh smo, tako na prihodkovni kot odhodkovni strani, upoštevali v višini 30 milijonov EUR.

Med stroški so vključeni stroški cepiva (samoplačniške ambulante, ZZS), testerji SVIT ter predvideni pogodbeni stroški za vzdrževanje programske opreme na področju eZdravja ter izvedbeni stroški na projektih. Stroške cepiv, prodanih iz naslova ZZS in samoplačniške prodaje cepiva, načrtujemo med stroški prodanih zalog na kontu 466 v višini 38.824.769 EUR. Stroški nabave cepiv (ZZS) so načrtovani na prihodkovni in odhodkovni strani v enakem deležu (6.718.142 EUR). Strošek testerjev SVIT načrtujemo v višini 2.346.000 EUR, kar je opredeljeno v Uredbi o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 in so v enaki višini načrtovani med prihodki (ločeno zaračunljiv material). Ocenjujemo, da bomo v letu 2023 realizirali 5.966.500 EUR stroškov vzdrževanja programske opreme na področju eZdravja in ostalega vzdrževanja (NIJZ oprema IKT, vzdrževanje prostorov NIJZ). Med stroški storitev so vključeni tudi stroški zunanega izvajalca notranje revizije. Ostale stroške načrtujemo glede na število zaposlenih, realizacijo in napovedano inflacijo.

Načrtovani stroški dela

Načrtovani stroški dela (464) v celotnem zavodu za leto 2023 znašajo 25.555.617 EUR in bodo za 19,65 % višji od doseženih v letu 2022. Razlog je v tem, da se za leto 2023 načrtuje višje število zaposlenih kot sprejeti dogovori, ki imajo za posledico višje plače. V letu 2023 je upoštevan dvig plačne lestvice iz leta 2022 (4,5 %) in dvigi plač iz naslova aneksov h kolektivnim pogodbam v letu 2023 (zvišanja plačnih razredov s 1.1.2023 , 1.4.2023 ...). Vključili smo redna napredovanja, višji regres za leto 2023 (višja minimalna plača) in dodatne zaposlitve v letu 2023. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 30,23 %.

Načrtovani stroški amortizacije

Glede na trenutne informacije načrtujemo, da bo obračunana amortizacija po Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev znašala 1.547.377 EUR. Za toliko ocenjujemo, da bomo preko cene prejeli financirane amortizacije po posameznih programih.

Amortizacijo, ki ne bo pokrita v ceni proizvoda ali storitve, bomo zmanjšali v breme ustreznih obveznosti do virov, kar je v skladu z 10. členom Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Ocenjujemo, da bomo v letu 2023 dobili financirano amortizacijo na programu ZZSZ, trg, eZdravje, ARRS in določenih projektih in programih MZ. Ocenjena višina financiranja je v višini 1.547.377 EUR, tako da bo to strošek amortizacije v breme poslovnega izida za leto 2023.

Načrtovana amortizacija po predpisanih stopnjah znaša 4.968.387 EUR.

- del amortizacije, ki bo vračunan v ceno, znaša 1.547.377 EUR;
- del amortizacije, ki bo knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje 3.421.010 EUR.

Obračunana amortizacija je odvisna tudi od izvedenih nabav osnovnih sredstev. V finančnem načrtu je za leto 2023 opredeljenih veliko novih nabav osnovnih sredstev, tudi iz naslova projektov in eZdravja. V koliko bodo nabave osnovnih sredstev izvedene kasneje kot načrtovano, bo obračunana amortizacija posledično nižja.

7.1.3 Načrtovan poslovni izid

Razlika med načrtovanimi prihodki in načrtovanimi odhodki v celotnem zavodu za leto 2023 izkazuje pozitiven rezultat, 40.140 EUR presežka prihodkov nad odhodki po odbitem davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka pravnih oseb načrtujemo iz naslova pridobitne dejavnosti. Za leto 2023 ga načrtujemo v višini 3.000 EUR.

7.2 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Pri razmejitvi prihodkov na dejavnost javne službe in tržno dejavnost smo upoštevali Navodila Ministrstva za zdravje kot dopolnitev navodil o razmejitvi dejavnosti.

v EUR, brez centov

	LETO 2022				FINANČNI NAČRT LETO 2023			
	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid
Javna služba	77.790.518	76.823.731	0	966.787	81.092.996	81.081.365	0	11.631
Tržna dejavnost	3.220.470	3.042.297	4.250	173.923	3.487.706	3.456.195	3.000	28.511
Skupaj zavod	81.010.988	79.866.027	4.250	1.140.711	84.580.701	84.537.561	3.000	40.140

Delitev stroškov na dejavnost javne službe in tržne dejavnosti je bilo izvedeno na podlagi navodil in dopoljenih navodil Ministrstva za zdravje. Direktne stroške oz. neposrednih stroške smo pripisali na dejavnost za tiste, kjer je to mogoče. Za to imamo na NIJZ oblikovane stroškovne nosilce. Splošne ali posredne stroške smo razdelili na dejavnost na podlagi kriterija oz. sodila, ki ga v svojih navodilih predlaga Ministrstvo za zdravje (S2) – delež neposrednih stroškov doseženih pri opravljanju posamezne dejavnosti. Glede na navodila Ministrstva za zdravje smo sprejeli tudi interni pravilnik za razmejevanje dejavnosti na javno službo in tržno dejavnost. Pri delitvi načrtovanih stroškov smo si pomagali tudi z deleži iz realizacije preteklega leta.

Razmejevanje odhodkov na dejavnost javne službe in na tržno dejavnost iz splošnih nosilcev, je bilo izvedeno v skladu z naslednjimi sodili (navedba uporabljenih sodil):

- razmerje med neposrednimi stroški na posameznem programu

Prihodki in odhodki tržne dejavnosti so nastali z opravljanjem naslednjih tržnih dejavnosti (storitev), ki jih glede na sprejet pravilnik opredeljujemo na SN (300 – 309):

- a) cepljenje v ambulantah,
- b) prodaja cepiva samoplačniškimi ambulantami,
- c) ambulanta za medicino dela,
- d) delno naročnina na revijo Zdravstveno varstvo (delno).

Planiran poslovni izid pri izvajanju javne službe znaša 11.631 EUR, iz naslova izvajanja tržne dejavnosti pa 28.511 EUR.

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti

7.3 NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Za leto 2023 načrtujemo negativno poslovanje iz naslova denarnega toka , iz naslova različne dinamike financiranja (zalaganje sredstev na projektih) kot dejstva, da želimo, tudi v letu 2023, poplačati vse zapadle obveznosti.

8 PLAN KADROV

Priloga - obrazec 3: Spremljanje kadrov 2023

8.1 ZAPOSLENOST

Planirano število zaposlenih v letu 2023 se bo v primerjavi s planiranim številom zaposlenih v letu 2022 povečalo za 34. Načrtujemo, da bo dne 31. 12. 2023 v rednem delovnem razmerju na NIJZ 649 zaposlenih.

	Št. zaposlenih za nedoločen čas	Št. zaposlenih za določen čas	Skupaj
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023	514	135	649

Od 649 zaposlenih bo ob koncu leta 135 zaposlitev za določen čas. Od tega bo 21 zdravnikov specializantov javnega zdravja. V letu 2023 načrtujemo, da bosta specializacijo zaključila 2 doktorja medicine, za oba smo predvideli zaposlitev za nedoločen čas (aprila in novembra).

Zaposlitve v 2023 z obrazložitvijo

74 NOVE ZAPOSLOTITVE 2023	NOVE ZAPOSLOTITVE 2023	PLAN ZAPOSLOTITEV-NOVE NALOGE NDČ	2
		PLAN ZAPOSLOTITEV-PROJEKT	18
		PLAN ZAPOSLOTITEV-NOVE NALOGE DČ	24
		PLAN ZAPOSLOTITEV-POVEČAN OBSEG DELA	6
		PLAN ZAPOSLOTITEV-PRIPRAVNIK	6
		PLAN ZAPOSLOTITEV- SPECIALIZANT	5
		9 UPOKOJITVE +ODHODI ZAPOSLENIH	NOVE ZAPOSLOTITVE 2023
PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE ODHODOV NDČ	4		
PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE ODHODOV DČ	3		
4 NADOMEŠČANJE PORODNIŠKE	NOVE ZAPOSLOTITVE 2023	PLAN ZAPOSLOTITEV-NADOMEŠČANJE PORODNIŠKE	4
61 OBSTOJEČI KADER	OBSTOJEČI KADER	OBSTOJEČI KADER – DČ – ZZS	15
		OBSTOJEČI KADER – DČ –NP	9
		OBSTOJEČI KADER DČ – PROJEKTI	9
		OBSTOJEČI KADER-MENJAVA DELOVNEGA MESTA	5
		OBSTOJEČI KADER-NDČ	14
		OBSTOJEČI KADER-NDČ-NADOMEŠČANJE ODHODOV ZAPOSLENIH ALI UPOKOJITEV	7
		OBSTOJEČI KADER- NDČ -MENJAVA DELOVNEGA MESTA IZ ZDR. SPECIALIZANT V ZDRAVNIK SPECIALIST	2

Planiranih novih zaposlitev v letu 2023 je 74 (stanje na dan 31. 12. 2023), od tega 18 na projektih, 6 pripravnikov in 5 specializantov, 2 za NDC, 30 zaposlitev za določen čas zaradi povečanega obsega dela oziroma dodatnih nalog v različnih centrih in službah.

Za nadomeščanje upokojitve in odhodov zaposlenih bomo zaposlili 9 oseb ter 4 osebe za nadomeščanje že napovedanih porodniških odsotnosti.

Med letom 2023 bomo zaposlili še 10 pripravnikov za opravljanje strokovnega izpita za poklic "Sanitarni inženir", le - ti pa na dan 31. 12. 2023 ne bodo zaposleni, saj njihova zaposlitev-pripravništvo traja 6 mesecev.

33 obstoječim zaposlenim se bo podaljšalo delovno razmerje za določen čas, od tega se jih bo 15 financiralo iz ZZZS programov (pretežno za Program Mira), 9 iz nacionalnega programa (pretežno za naloge eSZBO, eSmrti in novih aplikacij, povečan obseg dela) in 9 iz projektov (JA CARE 4 DIABETES, Alhambra, Best ReMap, JA NCD, Epsiari).

Skladno z Aneksom h Kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije (Ur. l. št. 165/22 z dne 22. 12. 2022) bo 5 zaposlenih premeščenih na delovna mesta in sicer 1 na delovno mesto Laboratorijski tehnik III (I), 2 na delovno mesto Farmaceutski tehnik III (I), 1 na delovno mesto Farmacevt III (I) in Vodja Službe za preskrbo s cepivi na delovno mesto E027955 Vodja II.

V letu 2023 je načrtovano, da bosta 2 Zdravnika specializanta, ki opravljata specializacijo iz javnega zdravja na NIJZ, specializirala in ju bomo zaposlili na nedoločen čas na delovno mesto Zdravnik specialist.

21 obstoječih zaposlenih bomo zaposlili za nedoločen čas in sicer; 7 iz naslova nadomeščanja upokojitve ali odhodov zaposlenih (ob prihodu so prejeli pogodbo za določen čas z možnostjo podaljšanja), 14 iz naslova povečanega obsega dela, ki se je v dveh letih izkazal za stalne naloge z zagotovljenim financiranjem, kot npr. (Program SOPA zaposlitev iz naslova novih stalnih sredstev ZZZS pridobljenih v letu 2022, pogodba o financiranju in nalogah za URSK, zaposlitev na nalogah izdelave strokovnih ocen nevarnosti in tveganja fitofarmaceutskih sredstev v Sloveniji in EU).

Za vse novo zaposlene je vir sredstev zagotovljen.

Organiziranost dela

Delo na NIJZ poteka praviloma v okviru 40 urnega polnega tedenskega delovnega časa (uveden je sistem gibljivega delovnega časa). Delo ne poteka izmensko. Na področjih, kjer je to zaradi narave dela nujno potrebno (obvladovanje nalezljivih bolezni, zagotavljanje distribucije cepiv, okoljska tveganja), je uvedena stalna pripravljenost kot posebni delovni pogoji, skladno z internim aktom in veljavno kolektivno pogodbo za javni sektor. Na NIJZ je v skladu s pravilnikom, ki ureja delovni čas, in po pridobljenem predhodnem soglasju generalnega direktorja, možno tudi občasno delo na domu ob pogojih, ki so določeni v pravilniku, ki ureja delovni čas. Delo od doma omogočamo v določenih primerih pogosteje, kot je to usmeritev javne uprave, saj nam primanjkuje delovišč. Poleg tega pa je to za nekatere skupine delavcev smiselno tudi zaradi njihovega zdravstvenega stanja ter zmanjševanja obremenitev zaradi poti na delo. Delo od doma se je za nekatera delovna mesta izkazalo za zelo učinkovito, zato se bomo tudi v prihodnje posluževali kombiniranega dela na lokaciji in dela od doma. S tem ukrepom lahko zmanjšujemo možnosti okužb na delovnem mestu in ohranjamo stabilno organizacijo in pravočasno opravljene delovne naloge.

Deficitarnost profilov

Največji primanjkljaj se kaže na področju zaposlovanja zdravnikov specialistov javnega zdravja, zato smo tudi v letu 2023 (enako kot v prejšnjih letih) Zdravniški zbornici Slovenije zaradi načrtovanja sporočili nove potrebe po omenjenih specialistih. Starostna struktura zaposlenih zdravnikov specialistov in višjih zdravnikov specialistov na NIJZ je 25 % v starosti nad 61 let in 35 % v starosti od 51 – 60 let (stanje na dan 1. 1. 2023), zato je potrebno pridobiti nove generacije, ki bodo nadomestile odhode zdravnikov zaradi upokojitev, ki se pričakujejo v prihodnjih letih.

Prilivi in odlivi kadrov

Dodatne zaposlitve (prilivi) v letu 2023 načrtujemo za izvajanje mednarodnih projektov in sicer za čas trajanja projektov in iz dodatnih sredstev pri pogodbi za izvajanje programa javnega zdravja (npr.: Program Mira, Program To sem jaz, EOC – Emergency Operating Centre, vzpostavitev IDS razvojne ambulante). Zaradi investicij in energetske prenove stavb je potrebna okrepitev tehnične službe.

Načrtujemo tudi zaposlitev 2 zdravnikov specialistov javnega zdravja, ki bodo zaključili specializacijo in bodo tako nadomestili tiste, ki so se upokojili ali zapustili NIJZ iz drugih razlogov. Zaposlovali bomo tudi pripravnike in specializante, financirane s strani ZZS.

Večjega odliva kadrov ne načrtujemo, razen pripravnikov, ki sklepajo pogodbo za čas pripravništva 6 mesecev ter nekateri zaposleni, ki jim bo potekla pogodba o zaposlitvi, ki je sklenjena za čas projekta in po poteku njihove pogodbe za njihovo zaposlitev nimamo več vira financiranja.

NIJZ svoj delovni proces vedno organizira na način, da najprej preverimo lastno kadrovsko strukturo. To pomeni, da preden zaposlimo novo osebo, vedno najprej preverimo, ali je mogoče delo organizirati na način, da ga opravljajo obstoječi zaposleni oz. ali je možna kakšna prerazporeditev zaposlenih. Šele v kolikor to ni mogoče, se odločimo za novo zaposlitev, seveda pod pogojem, da imamo zagotovljena finančna sredstva oz. vir financiranja.

8.2 OSTALE OBLIKE DELA

V letu 2023 pričakujemo, da bodo število in stroški sklenjenih podjemnih in avtorskih pogodb ostali primerljivi oz. največ na lanski ravni.

Večina omenjenih pogodb bo sklenjenih za:

- delo v sklopu aktivnosti svetovalnega telefona za pomoč pri opuščanju kajenja;
- izvajanje strokovnega nadzora nad kakovostjo kolonoskopskih centrov Programa Svit v letu 2023;
- izvedbo modulov v okviru praktičnega dela Temeljnega usposabljanja za izvajalce standardnih timov v zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravja;
- izvedba supervizijskega srečanja za izvajalce svetovanja za opuščanje kajenja v ZVC in CKZ;
- izvedbe predavanj in delavnic na daljavo;
- izvedbo pregledov ladij v Kopru v skladu z mednarodnim zdravstvenim pravilnikom;
- izvedbe supervizij v centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov in v centrih za duševno zdravje odraslih;
- administrativno in strokovno pomoč delovni skupini za vzpostavitev centra za krizno upravljanje projektu EOC (Emergency operations centre);
- administrativno pomoč pri pripravi in sodelovanje na multidisciplinarnem konziliju Programa Svit v letu 2023;
- obravnavo in analizo primerov maternalnih smrti v Sloveniji;
- potrebe izvajanja projektov;
- sodelovanje pri izvedbi usposabljanj za strokovni kader v centrih za duševno zdravje;
- sodelovanje pri pripravi strokovnih smernic in priporočil izvajanja programa SVIT, načrtovanja programa in informacijskega sistema, izobraževanje, zagotavljanje kakovosti in evalvacija;
- spremljanje razvoja dela na področju alkohola in duševnega zdravja, izmenjava informacij in dobrih praks;
- storitve prevajanja, lektoriranje in ostala podobna dela;
- svetovanja pri koordiniranju osnovnih vzrokov smrti in priprava zahtevkov, kodiranje bolj kompleksnih vzrokov smrti;
- vodenje IDS, pripravo letnega plana dela zaposlenih v CDZOM, prenove Protokolov sodelovanja CDZOM s službami na različnih ravneh zdravstvenega varstva.
- izvajanje Temeljnih usposabljanj za izvajalce standardnih timov v zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravje;
- pripravo Protokola organizacije dela služb na področju duševnega zdravja v primeru kriznih razmer v sklopu projekta Ukrepi na področju obvladovanja širitve COVID-19 s poudarkom na ranljivih skupinah prebivalstva;
- sodelovanja pri tekočih nalogah na področju humanega biološkega monitoringa;
- sodelovanja pri izvedbi mentoriranja v okolju diplomiranih medicinskih sester izvajalk delavnic za osebe s SB v CKZ/ZVC (N1);
- vodenje in regijsko koordinacijo Nacionalnega programa primarne preventive KNB za odraslo populacijo.

8.3 DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM

Zunanjim izvajalcem oddajamo dejavnosti iz naslova varovanja objektov ter prevoza gotovine iz območnih enot, čiščenja, prevajanja in lektoriranja, tiskarske in založniške storitve, prevoze zdravil ... Za izvajanje teh dejavnosti nimamo lastnih zaposlenih.

8.4 IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNIŠTVA

Izobraževanje se bo izvajalo skladno z veljavnimi kolektivnimi pogodbami in drugimi predpisi.

Vsako leto na podlagi odločb Zdravniške Zbornice Slovenije zaposlimo zdravnike specializante, ki se odločijo za specializacijo iz javnega zdravja. V letu 2023 načrtujemo zaposlitev 5 novih specializantov. Po opravljeni specializaciji iz javnega zdravja jih zaposlimo na delovno mesto »Zdravnik specialist«.

NIJZ vsako leto omogoči opravljanje pripravništva za poklic »sanitarni inženir«, poklic »dietetik v zdravstveni dejavnosti« ter za poklic »psiholog v zdravstveni dejavnosti«. Za opravljanje pripravništva načrtujemo, da bo na dan 31. 12. 2023 zaposlenih 6 oseb, ki bodo opravljali pripravništvo za poklic »sanitarni inženir«. V letu 2023 bo zaposlenih še 19 pripravnikov, ki bodo šestmesečno opravljanje pripravništva zaključili pred 31. 12. 2023 in na dan 31. 12. 2023 ne bodo zaposleni, od tega je 17 pripravnikov za poklic »sanitarni inženir« ter 1 za poklic »dietetik v zdravstveni dejavnosti« ter 1 za poklic »psiholog v zdravstveni dejavnosti«.

Vsako leto nudimo pripravništvo večjemu številu zdravstvenih kadrov, ki po zaključku študija vstopajo na trg dela. Na inštitutu je zaposlenih veliko mentorjev (višji zdravniki specialisti, sanitarni inženirji, doktorji znanosti iz področja prehrane), ki izpolnjujejo pogoje za mentoriranje in prenašajo svoja znanja na pripravnike, ki svoje pridobljeno znanje na fakulteti nadgradijo z izkušnjami v praksi ter z zaključenim strokovnim izpitom, ki ga potrebujejo za priznavanje poklica (sanitarni inženirji). Strošek plače za pripravnika in dodatek za mentorstvo je plačan s strani ZZZS, tako da večjih stroškov s pripravniki nimamo. Po izkušnjah preteklih let se je izkazalo, da smo nekatere pripravnike po poteku pripravništva tudi zaposlili, za nadomeščanje porodniških odsotnosti ali za delo na projektu, za katere so bili prepoznani kot preizkušen in kvaliteten kader, ki smo ga želeli obdržati, tudi če le za določen čas.

9 PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2023

9.1 PLAN INVESTICIJ

Priloga - obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2023

S ciljem zagotavljanja nemotenega in učinkovitega poslovanje NIJZ bodo v letu 2023 prioriteto potrebne investicije v nabavo ustrezne uporabniške IKT opreme in obnovo zastarele IKT systemske infrastrukture na NIJZ. Za učinkovito in uspešno upravljanje razvoja rešitev eZdravja bodo potrebne investicije tako za nabavo IKT systemske opreme kot tudi za vzdrževanje obstoječih in nabavo novih licenc. Največ investicij oz. nabav predstavljajo nabave premoženjskih pravic. Večina izhaja iz izvajanja programa eZdravje, kjer gre za nadgradnje e rešitev. Tako je samo iz naslova eZdravja med investicijami (transfer) štetih za 1.277.367 EUR nadgradenj aplikacij (eRecept, CRPP, zVem, eNaročanje, Teleradiologija, eRco, spletna stran eZdrav, eTriaža, Telekap, eKomunikacije, referenčne ambulante), SINCP. Poleg tega so med nabavo premoženjskih pravic načrtovana tudi EU DCP in IPPO (skupaj 1 mio).

Za potrebe delovanja NIJZ bomo kupil pisarniško opremo: ergonomske stole, pisarniške mize, omare, čajno kuhinjo, kuhinjske elemente, železno (protipožarno) omaro ... Kupili bomo tudi manjše hladilnike za kuhinje, zabočke za cepiva, klimatske naprave in ostalo opremo za izvajanje nalog NIJZ.

V načrt smo vključili sredstva za energetska sanacija stavb, nabavo novih prostorov za logistični center in premoženjske pravice (ERP) sistema (1 mio EUR), ki se bo delno financiral tudi iz presežka prihodkov. Iz projektov (Nakup IKT strežniške in systemske opreme, Nadgradnja CRPP/IH infrastrukture, COVID-19 - Informacijska podpora naročanju (na cepljenje) na primarni ravni, COVID-19 ranljive skupine) bomo nabavljali tako računalniški hardware kot software.

9.2 PLAN VZDRŽEVALNIH DEL

Priloga - obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2023

V okviru projekta Celovite energetske prenove bomo ustrezno prenovili: Centralno enota, Trubarjeva cesta 2, Ljubljana: kjer bodo obnovljena so se vsa okna, ki gledajo na ulico. Okna v pritličju bodo zamenjana z identičnimi prvotnim, ker je tako zahteval Zavod za zaščito kulturne dediščine (v nadaljevanju ZVKDS). Zamenjana bodo vsa okna, ki gledajo v notranjost stavbe/notranji atriji, zamenjana bodo vsa senčila z ustreznimi glede zahteve ZVKDS, saniralo se bo vso dotrajano izolacijo in vgradilo novo, tam kjer je še ni z notranjih strani stavbe, da se ne bo posegalo v zaščiten fasado. Zamenjana bo vsa razsvetljava objektu, z ustreznem LED sijali. Obnovljena in posodobljena bo toplotna postaja, ter obnovljeno in sodobnim standardom primerno posodobljeno panoramsko dvigalo.

Območna enota Celje, Ipavčeva 18, Celje: Zamenjana bodo vsa okna, senčila in svetila. Zamenjana bo tudi streha, ostrešje ter obnovljena fasada. Vse split klimatske naprave bodo zamenjane s konvektorji, povezanimi s toplotno črpalko, razen tam, kjer tehnologija zahteva samostojno hlajenje (prostor s hladilniki za cepiva in stržniške sobe).

Območna enota Murska Sobota, ulica arhitekta Novaka 2b, Murska Sobota: dotrajan sistem ogrevanja s kurilnim oljem iz sosednjega objekta, ki je povezan s toplovodom pod parkom SB Murska Sobota bo nadomeščen z vgraditvijo toplotne črpalke za ogrevanje in hlajenje. Obnovljena bo fasada z vgraditvijo dodatne izolacije. Vsa svetila bomo zamenjali s sodobnimi varčnejšimi LED lučmi.

V prostorih NIJZ OE Maribor, Kranj in Nova Gorica pa prav tako poteka energetska sanacija objektov, ki so v upravljanju NLZOH, in imajo tudi tripartitne pogodbe z izvajalci in MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE oz. URAD ZA NADZOR, KAKOVOST IN INVESTICIJE V ZDRAVSTVU.

V začetku leta je bil izveden nakup stavbe za potrebe novega logističnega centra in službe za preskrbo s cepivi NIJZ – Letališka 29. Izbran je bil tudi že projektant, ki trenutno pripravlja projektno nalogo na podlagi katere bo tudi pripravil vse potrebno za DGD dokumentacijo, izvedena bodo gradbeno obrtniška dela za preureditev stavbe glede na potrebe »Logističnega centra službe za preskrbo s cepivi.

Del sredstev je predviden za ureditev in opremo dodatnih prostorov v centru Ljubljane, ki jih bomo najeli zaradi prostorske stiske in del za obnovo prostorov OE.

Dva precej dotrajana službena avtomobila (stara preko 13 let) bomo nadomestili z novima.

Prav tako bomo redno izvajali vsa nujna vzdrževalna dela na objektih NIJZ in opremi v njih zaradi preprečitve nastajanja škode. Sem spadajo redni mesečni servisni in letni inšpekcijski pregledi dvigal po zakonsko predpisani periodiki z nujnimi popravili, redni letni preventivni pregledi dimnikov in naprav za detekcijo CO, redno letno dezinfekcijsko čiščenje in servisiranje klimatskih naprav z zakonsko predpisanimi preizkusi plinotesnosti naprav in instalacij zaradi ozonu škodljivih plinov ..., redni periodični pregledi in servisi aktivne požarne zaščite, kot so protipožarni senzorji, sistem zasilne razsvetljave in strelovodov, redno letno periodično pregledovanje hidrantov in ročnih gasilnih aparatov z rednim posodabljanjem zastarele in neuporabne opreme, redno letno servisiranje službenih vozil z dvakratnim letnim menjavanjem pnevmatik ter rednimi letnimi tehničnimi pregledi za podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja, redno pred- in posezonsko ter interventno servisiranje sistemov centralnega ogrevanja in prezračevanja, ter intervencijsko vzdrževanje vodovodnih instalacij ter kanalizacij in posledic meteornih izlivov, poplav ali poškodb na stenah, tleh in stropih; redno predsezonsko vzdrževanje streh in ostrešij z nujnimi intervencijskimi servisi (odstrnjevanje snega s streh, pobijanje ledenih sveč, odstranjevanje posledic poplav, viharjev in neurij ter potresa in drugih nesreč ...), redno interventno vzdrževanje in servisiranje električnih in UTP (internetnih) instalacij in opreme, periodično testiranje, umerjanje in validiranje laboratorijske opreme, kot so hladilne komore, hladilne skrinje in hladilniki, defibrilatorji, termometri, merilni instrumenti in sistemi za nadzor temperatur.

9.3 PLAN ZADOLŽEVANJA

Za leto 2023 načrtujemo, da bomo pri poslovni banki pridobili do 1.000.000 EUR kratkoročnega posojila. Pri izvajanju projektov, financiranih s finančnimi inštrumenti EU, se pojavlja problem prehodnega financiranja, saj je veliko projektov financiranih po sistemu povračil stroškov, kar pomeni, da moramo sredstva zalagati oziroma se za sredstva zadolževati. S pomočjo posojila bomo zagotavljali tudi tekočo likvidnost. Ročnost posojila je 31. 12. 2023.

Datum: 7. 3. 2023

Podpis odgovorne osebe: generalni direktor doc. dr. Branko Gabrovec

PRILOGE

Načrt prihodkov in odhodkov INŠTITUTA za program javnega zdravja

Skupina a kontov	PRIHODKI IN ODHODKI	NAČRT sredstev za izvajanje programa javnega zdravja za leto 2022			Indeks	Indeks
		1	2	3		
1.	PRIHODKI proračunskih sredstev po pogodbi v obdobju	10.740.000	11.356.544	14.300.000	133,15	5=3/2 125,92
2.	ODHODKI skupaj (2.1. + 2.2. + 2.3.), ki se nanašajo na nacionalni program po pogodbi	10.609.954	11.718.323	14.300.000	134,78	122,03
2.1.	SKUPAJ STROŠKI DELA (2.1.1. + 2.1.2 + 2.1.3. + 2.1.4. + 2.1.5.)	8.139.954	7.495.009	9.743.512	119,70	130,00
2.1.1.	464 - de Obračunane bruto plače z nadomestili	6.500.250	5.941.652	7.724.147	118,93	130,00
2.1.2.	Dajatve delodajalca	1.046.540	920.127	1.196.165	114,30	130,00
2.1.3.	465 Drugi stroški dela (2.1.3.1. + 2.1.3.2)	295.000	309.878	402.842	136,56	130,00
2.1.3.1.	464 - de Stroški prevoza na delo in z dela	115.000	126.410	164.333	142,90	130,00
2.1.3.2.	464 - de Stroški prehrane	180.000	183.469	238.509	132,51	130,00
2.1.4.	464 - de Regres za letni dopust	210.869	237.615	308.900	146,49	130,00
2.1.5.	464 - de Premija za dodatno kolektivno pokojninsko zavarovanje	87.295	85.737	111.459	127,68	130,00
2.2.	MATERIALNI STROŠKI IN STROŠKI STORITEV (2.2.1 + 2.2.2.)	2.350.000	2.656.616	3.992.313	169,89	150,28
2.2.1.	460 Stroški materiala	300.000	1.319.071	1.450.978	483,66	110,00
2.2.2.	461 Stroški storitev	2.050.000	1.337.545	2.541.335	123,97	190,00
2.3.	462 AMORTIZACIJA	120.000	1.566.698	564.175	470,15	36,01
3.	PRESEŽEK PRIHODKOV (+) / PRESEŽEK ODHODKOV (-) (1-2)	130.046	-361.780	0	0,00	0,00

Opombe

Izpolnil: J. VERČKOVNIK

Podpis odgovorne osebe: doc.dr. Branko Gabrovcec

Tel. št.: 02 8705 606

Zap. št.	Konto	Besedilo	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2022	Realizacija v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2022	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2023	Indeksi	
						FN 2023 / FN 2022	FN 2023 / Real. 2022
1	760	Prihodki od prodaje proizvodov iz storitev (2 + 3 + 4 + 5 + 6)	76.128.774	81.002.531	84.572.245	111,09	104,41
2		Prihodki iz sredstev javnih financ (PROGRAM IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE)	10.740.000	11.356.544	14.300.000	133,15	125,92
3		Prihodki iz sredstev javnih financ (ZZZS)	21.400.041	17.585.526	19.337.829	90,36	109,96
4		Drugi prihodki iz sredstev javnih financ	40.300.706	48.840.316	47.347.059	117,48	96,94
4a		Drugi prihodki iz sredstev javnih financ (specializanti, pripravniki, projekti)	6.102.742	4.445.109	5.994.767	98,23	134,86
4b		Drugi prihodki iz sredstev javnih financiz naslova javnih storitev	34.197.964	44.395.207	41.352.292	120,92	93,15
5		Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	3.688.027	3.220.145	3.587.357	97,27	111,40
6		Drugi prihodki od prodaje proizvodov in storitev					
7	762	Finančni prihodki	50	7.999	8.000	16.000,00	100,01
8	761, 763, 764	Prih. od prodaje blaga in materiala, drugi prih. in prevrednotovalni prihodki	12.646	458	457	3,61	99,78
9	76	PRIHODKI (1+ 7 + 8)	76.141.470	81.010.988	84.580.702	111,08	104,41
10	460	Stroški materiala (11 + 21)	4.959.856	3.216.366	3.705.560	74,71	115,21
11		PORABLJENA ZDRAVILA IN ZDRAVSTVENI MATERIAL (od 12 do 15)	3.640.880	2.489.001	3.059.971	84,04	122,94
12		Cepiva in zdravila	1.050.971	431.331	493.971	47,00	114,52
13		Razkužila					
14		Medicinski potrošni material	450.000	220.192	220.000	48,89	99,91
15		OSTALI ZDRAVSTVENI MATERIAL (od 16 do 20)	2.139.909	1.837.478	2.346.000	109,63	127,67
16		Laboratorijski testi in reagenti	2.104.200	1.837.009	2.346.000	111,49	127,71
17		Laboratorijski material	0	469	0		
18		Kemikalije					
19		Material za DDD					
20		Drug zdravstveni material	35.709	0	0		
21		PORABLJENI NEZDRAVSTVENI MATERIAL (od 22 do 25)	1.318.976	727.365	645.589	48,95	88,76
22		Stroški porabljene energije (elektrika, ogrevanje, poqonska goriva)	723.233	405.704	412.539	57,04	101,68
23		Voda	20.000	15.607	16.852	84,26	107,98
24		Pisarniški material	92.623	49.397	53.254	57,50	107,81
25		Ostali nezdravstveni material	483.120	256.657	162.944	33,73	63,49
26	461	Stroški storitev (27 + 30)	15.780.358	13.775.408	14.597.443	92,50	105,97
27		ZDRAVSTVENE STORITVE (28 + 29)	691.558	708.990	710.000	102,67	100,14
28		Laboratorijske storitve	688.558	708.990	710.000	103,11	100,14
29		Ostale zdravstvene storitve	3.000	0			
30		NEZDRAVSTVENE STORITVE (od 31 do 34)	15.088.800	13.066.418	13.887.443	92,04	106,28
31		Storitve vzdrževanja	5.394.163	4.879.879	5.966.500	110,61	122,27
32		Stroški najemnin	370.000	364.096	400.000	108,11	109,86
33		Strokovno izobraževanje delavcev, specializacije in strokovno izpopolnjevanje	298.470	125.442	295.000	98,84	235,17
34		Ostale nezdravstvene storitve	9.026.167	7.697.001	7.225.943	80,06	93,88
35	462	Amortizacija (36 - 37)	1.133.505	2.723.010	1.547.377	136,51	56,83
36		Obračunana amortizacija	3.500.000	3.329.040	4.968.387	141,95	149,24
37		Zmanjšanje amortizacije v breme virov	2.366.495	606.030	3.421.010	144,56	564,50
38	464	Stroški dela (od 39 do 41)	21.965.585	21.358.296	25.555.617	116,34	119,65
39		Plače zaposlenih	18.289.682	17.566.382	21.018.518	114,92	119,65
40		Dajatve na plače	2.985.720	2.887.712	3.455.204	115,72	119,65
41		Stroški dodatnega pokojninskega zavarovanja in drugi stroški dela	690.183	904.202	1.081.895	156,75	119,65
42	467	Finančni odhodki	13.360	6.795	6.795	50,86	100,00
43	465, 466, 468, 469	Drugi stroški, stroški prodanih zalog, drugi odhodki in prevrednotovalni poslovni odhodki	31.925.820	38.786.152	39.124.770	122,55	100,87
44	46	ODHODKI (10 + 26 + 35 + 38 + 42+ 43)	75.778.484	79.866.027	84.537.562	111,56	105,85
45		PRESEŽEK PRIHODKOV (+) ali PRESEŽEK ODHODKOV (-) (9 - 44)	362.986	1.144.961	43.140		
46		Davek od dohodka pravnih oseb	4.656	4.250	3.000	64,43	70,59
47		Presežek prihodkov ali odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (45 - 46)	358.330	1.140.711	40.140		

Opombe

--

Podpis odgovorne osebe: doc. dr. Branko Gabrovec

Izpolnil: Jernej Verčkovnik

Tel. št.: 02 8705 606

Struktura zaposlenih	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2022	Načrtovano število zaposlenih na dan 31. 12. 2023						Indeks 2023 / 2022	
		SKUPAJ	Polni d/č	Skraj. d/č	Dopoln. delo ¹	SKUPAJ 4=1+2+3	Od skupaj (stolpec 4) kader, ki je financiran iz drugih virov ²		Od skupaj (stolpec 4) nadomeščanja ³
I. ZDRAVNIKI IN ZDRAVSTVENA NEGA (A+B)	144	145	11	12	168	0	0	116,67	
A E1 - Zdravniki in zobozdravniki (1+2+3)	107	105	11	12	128	0	0	119,63	
1 Zdravniki (skupaj)	106	105	11	11	127	0	0	119,81	
1.1. Višji zdravnik specialist	72	61	10	8	79			109,72	
1.2. Specialist	19	22	1	3	26			136,84	
1.3. Višji zdravnik brez specializacije z licenco					0			#DEL/0!	
1.4. Zdravnik brez specializacije z licenco					0			#DEL/0!	
1.5. Zdravnik brez specializacije / zdravnik po opravljenem sekundariatu	2	1			1			50,00	
1.6. Specializant	13	21			21			161,54	
1.7. Pripravnik / sekundarj					0			#DEL/0!	
2 Zobozdravniki skupaj	1	0	0	1	1	0	0	100,00	
2.1. Višji zobozdravnik specialist					0			#DEL/0!	
2.2. Specialist					0			#DEL/0!	
2.3. Zobozdravnik	1			1	1			100,00	
2.4. Višji zobozdravnik brez specializacije z licenco					0			#DEL/0!	
2.5. Zobozdravnik brez specializacije z licenco					0			#DEL/0!	
2.6. Specializant					0			#DEL/0!	
2.7. Pripravnik					0			#DEL/0!	
3 Zdravniki svetovalci skupaj (višji svetnik, svetnik, primarij)					0			#DEL/0!	
B E3 - Zdravstvena nega (ZN) skupaj	37	40	0	0	40	0	0	108,11	
1 Medicinska sestra - VII./2 TR					0			#DEL/0!	
2 Profesor zdravstvene vzgoje					0			#DEL/0!	
3 Diplomirana medicinska sestra	35	37			37			105,71	
4 Diplomirana babica / SMS babica v porodnem bloku IT III					0			#DEL/0!	
5 Medicinska sestra - nacionalna poklicna kvalifikacija (VI. R.Z.D.)					0			#DEL/0!	
6 Srednja medicinska sestra / babica	2	3			3			150,00	
7 Bolničar					0			#DEL/0!	
8 Pripravnik zdravstvene nege					0			#DEL/0!	
II. E2 - Farmaceutski delavci skupaj	14	16	0	0	16	0	0	114,29	
1 Farmacevt specialist / Farmacevt specialist s specialnimi znanji					0			#DEL/0!	
2 Farmacevt / Farmacevt s specialnimi znanji	10	11			11			110,00	
3 Inženir farmacije					0			#DEL/0!	
4 Farmaceutski tehnik / Farmaceutski tehnik s specialnimi znanji	4	5			5			125,00	
5 Pripravnik					0			#DEL/0!	
6 Ostali / Farmacevt začetnik					0			#DEL/0!	
III. E4 - Zdravstveni delavci in sodelavci skupaj	244	254	9	6	269	0	0	110,25	
1 Konzultant (različna področja)					0			#DEL/0!	
2 Analitik (različna področja)	33	33	1	2	36			109,09	
3 Medicinski biokemik specialist					0			#DEL/0!	
4 Klinični psiholog specialist					0			#DEL/0!	
5 Specializant (klinična psihologija, laboratorijska medicina)					0			#DEL/0!	
6 Socialni delavec					0			#DEL/0!	
7 Sanitarni inženir	58	63			63			108,62	
8 Radiološki inženir					0			#DEL/0!	
9 Psiholog					0			#DEL/0!	
10 Pedagog / Specialni pedagog					0			#DEL/0!	
11 Logoped					0			#DEL/0!	
12 Fizioterapevt					0			#DEL/0!	
13 Delovni terapevt					0			#DEL/0!	
14 Analitik v laboratorijski medicini					0			#DEL/0!	
15 Inženir laboratorijske biomedicine					0			#DEL/0!	
16 Sanitarni tehnik	3	2	1		3			100,00	
17 Zobotehnik					0			#DEL/0!	
18 Laboratorijski tehnik	5	5			5			100,00	
19 Voznik reševalec					0			#DEL/0!	
20 Pripravnik	8	7			7			87,50	
21 Ostali	137	144	7	4	155			113,14	
IV. Ostali delavci iz drugih plačnih skupin⁴	23	21	2	1	24			104,35	
V. J - Nezdravstveni delavci po področjih dela skupaj⁵	143	158	5	0	163	0	0	113,99	
1 Administracija (J2)	25	26	2		28			112,00	
2 Področje informatike	27	29			29			107,41	
3 Ekonomsko področje	6	9			9			150,00	
4 Kadrovsko-pravno in splošno področje	5	5			5			100,00	
5 Področje nabave	3	3			3			100,00	
6 Področje tehničnega vzdrževanja	5	6	1		7			140,00	
7 Področje prehrane					0			#DEL/0!	
8 Oskrbovalne službe					0			#DEL/0!	
9 Ostalo	72	80	2		82			113,89	
VI. Skupaj (I. + II. + III. + IV. + V.)	568	594	27	19	640	0	0	112,68	
VII. Preostali zaposleni s sklenjeno pogodbo o zaposlitvi (tisti, ki so na porodniški in na bolniški odsotnosti daljši od 30 dni)	34	8	1		9			26,47	
VIII. Zaposleni preko javnih del					0			#DEL/0!	
IX. SKUPAJ VSI ZAPOSLENI S SKLENJENO POGODBO O ZAPOSLOTITVI (VI. + VII. + VIII.)	602	602	28	19	649	0	0	107,81	

Opombe:

Izpolnil: Špela Jereb

Podpis odgovorne osebe: doc. dr. Branko Gabrovcec

Tel. št.: 01/244-17-35

Vir financiranja	Dovoljeno število zaposlenih na dan 1. 1. 2023 (glede na sprejet FN oz. RFN 2022)	Realizacija števila zaposlenih na dan 1. 1. 2023	Plan števila zaposlenih na dan 1. 1. 2024	Rast plan 1. 1. 2024 / Dovoljeno 1. 1. 2023	Rast plan 1. 1. 2024 / Realizacija 1. 1. 2023
1. Državni proračun	275,00	280,02	295,00	7,27	5,35
2. Proračun občin	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00
3. ZZS in ZPIZ	159,00	155,17	160,00	0,63	3,11
4. Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (npr. takse, pristojbine, koncesnine, RTV- prispevek)	0,00	0,00	0,00	#DEL/0!	#DEL/0!
5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	23,63	22,16	22,15	-6,26	-0,05
6. Nejavna sredstva za opravljanje javne službe	0,00	0,00	0,00	#DEL/0!	#DEL/0!
7. Sredstva prejetih donacij	0,00	0,00	0,00	#DEL/0!	#DEL/0!
8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, skupaj s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna	101,65	86,90	112,00	10,18	28,88
9. sredstva proračuna za zaposlene iz prvega, drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej;	25,00	30,00	28,00	12,00	-6,67
10. Sredstva iz sistema javnih del				#DEL/0!	#DEL/0!
11. sredstva raziskovalnih projektov in programov ter sredstev za projekte in programe, namenjenih za internacionalizacijo in kakovost v izobraževanju in znanosti				#DEL/0!	#DEL/0!
12. Skupno število vseh zaposlenih (od 1. do 11. točke)	586,28	576,25	619,15	5,61	7,44
13. Skupno število zaposlenih pod točkami 1, 2, 3 in 4	436,00	437,19	457,00	4,82	4,53
14. Skupno število zaposlenih pod točkami 5, 6, 7, 8, 9, 10 in 11	150,28	139,06	162,15	7,90	16,60

Opombe:

Izpolnil: J. VERČKOVNIK

Podpis odgovorne osebe: doc.dr. Branko Gabrovec

Tel. št.: 02 8705 606

(Handwritten signature of Branko Gabrovec)

VRSTE INVESTICIJ (v EUR brez centov) ¹	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2022	Realizacija v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2022	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2023	Indeks FN 2023 / FN 2022	Indeks FN 2023 / Real. 2022
I. NEOPREDMETENA SREDSTVA	2.000.000	3.175.999	6.305.490	315,27	198,54
1. Programska oprema (licence, rač. programi)	2.000.000	3.175.999	6.305.490	315,27	198,54
2. Drugo					
II. NEPREMIČNINE	1.409.376	413.295	3.723.645	264,21	900,97
1. Zemljišča					
2. Zgradbe	1.409.376	413.295	3.723.645	264,21	900,97
III. OPREMA (A+B)	507.505	266.312	3.654.386	720,07	1.372,22
A Medicinska oprema	50.000	40.143	0	0,00	0,00
1. Laboratorijska oprema		40.143	0		
2. Drugo (vrednost nad 40.000 EUR)			0		
3. Drugo (vrednost pod 40.000 EUR)	50.000		0		
B Nemedicinska oprema	457.505	226.170	3.654.386	798,76	1.615,77
1. Informacijska tehnologija	222.900	95.359	3.503.146	1.571,62	3.673,63
2. Drugo	234.605	130.810	151.240	64,47	115,62
IV. SKUPAJ (I.+II.+III.)	3.916.881	3.855.606	13.683.521	349,35	354,90

Opomba: Prikazana so vsa sredstva razreda 0 - Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju, vključno s sredstvi v pridobivanju.

VIRI FINANCIRANJA	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2022	Realizacija v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2022	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2023	Indeks FN 2023 / FN 2022	Indeks FN 2023 / Real. 2022
I. NEOPREDMETENA SREDSTVA	2.000.000	3.175.999	6.305.490	315,27	198,54
1. Amortizacija	500.000	1.274.772	932.991	186,60	73,19
2. Lastni viri (del presežka)			822.007		
3. Sredstva ustanovitelja	1.399.198	1.901.227	1.837.367	131,32	96,64
4. Leasng					
5. Posojila					
6. Donacije					
7. Drugo	100.802		2.713.125	2.691,54	
II. NEPREMIČNINE	1.409.376	413.295	3.723.645	264,21	900,97
1. Amortizacija	126.000	133.284	0	0,00	0,00
2. Lastni viri (del presežka)					
3. Sredstva ustanovitelja	582.800	280.011	3.723.645	638,92	1.329,82
4. Leasng					
5. Posojila					
6. Donacije					
7. Drugo	700.577				
III. NABAVA OPREME (A+B)	507.505	266.313	3.654.386	720,07	1.372,22
A Medicinska oprema	50.000	40.143	0	0,00	0,00
1. Amortizacija	50.000	40.143	0	0,00	0,00
2. Lastni viri (del presežka)					
3. Sredstva ustanovitelja					
4. Leasng					
5. Posojila					
6. Donacije					
7. Drugo					
B Nemedicinska oprema	457.505	226.170	3.654.386	798,76	1.615,77
1. Amortizacija	457.505	218.374	614.386	134,29	281,35
2. Lastni viri (del presežka)					
3. Sredstva ustanovitelja		7.795	440.000		5.644,33
4. Leasng					
5. Posojila					
6. Donacije					
7. Drugo			2.600.000		
IV. SKUPAJ (I.+II.+III.)	3.916.881	3.855.606	13.683.521	349,35	354,90
1. Amortizacija	1.133.505	1.666.573	1.547.377	136,51	92,85
2. Lastni viri (del presežka)	0	0	822.007		
3. Sredstva ustanovitelja	1.981.997	2.189.033	6.001.012	302,78	274,14
4. Leasng	0	0	0		
5. Posojila	0	0	0		
6. Donacije	0	0	0		
7. Drugo	801.379	0	5.313.125	663,00	

AMORTIZACIJA	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2022	Realizacija v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2022	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2023	Indeks FN 2023 / FN 2022	Indeks FN 2023 / Real. 2022
I. Priznana amortizacija v ceni storitev ²	1.133.505	2.723.010	1.547.377	136,51	56,83
II. Obračunana amortizacija	3.500.000	3.329.040	4.968.387	141,95	149,24
III. Razlika med priznano in obračunano amortizacijo	2.366.495	606.029	3.421.010	144,56	564,50
IV. Porabljena amortizacija	1.133.505	1.666.573	1.547.377	136,51	92,85

Opombe

Pod sredstva ustanovitelja so šteti transferji za eZdravje, EU DCP, IPPO, predvidena sredstva za investicije v letu 2023 za celovito energetska prenova in logistični center. Pod drugo (za leto 2023) so šteta sredstva nabav osnovnih sredstev iz EU projektov.

Izpolnil: J. Verčkovnik

Podpis odgovorne osebe: doc.dr. Branko Gabrovce

Tel. št.: 02 8705 606

v EUR, brez centov

Namen	Celotna načrtovana vrednost vzdrževalnih del v letu 2023 1 = 2 + 3	Načrtovani stroški tekočega vzdrževanja (konti 461)	Načrtovani stroški investicijskega vzdrževanja (konti 461)
Načrtovana so naslednja vlaganja:		2	3
SKUPAJ:	5.966.500	5.966.500	0
1 ODHODKI - vzdrževanje rač. in komunik. opreme	14.056	14.056	
2 ODHODKI - vzdrževanje računalniških programov	5.665.383	5.665.383	
3 ODHODKI - vzdrževanje objektov-stavb	229.061	229.061	
4 ODHODKI - vzdrževanje vozil	8.000	8.000	
5 ODHODKI - vzdrževanje OSTALO	50.000	50.000	
Realizacija vrednosti vzdrževalnih del v letu 2022	4.879.879	4.879.879	0
Indeks FN 2023 / Real. 2022	122,27	122,27	

Opombe:

--

Izpolnil: Jernej Verčkovnik

Podpis odgovorne osebe: doc. dr. Branko Gabrovec

Tel. št.: 02 8705 606

Program	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2022	Realizacija v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2022	Finančni načrt za obdobje 1. 1. do 31. 12. 2023	FN 2023 / FN 2022	FN 2023 / Real. 2022
1. Prihodki Terciar I	594.000	629.840	637.000	107,24	101,14
2. Prihodki Terciar II					
3. Prihodki skupaj (I in II)	594.000	629.840	637.000	107,24	101,14
4. Odhodki Terciar I	594.000	629.840	637.000	107,24	101,14
1. Učenje					
2. Uspesabljanje za posebna znanja	27.881	41.579	41.000	147,05	98,61
3. Razvoji in raziskave	280.244	212.173	316.000	112,76	148,94
4. Nacionalni register bolezni in nacionalna evidenca	285.875	376.088	280.000	97,94	74,45
Odhodki Terciar II	0	0	0	0	0
5. Ozko specializirani laboratoriji, diagnostične in terapevtske enote					
6. Subspecialni timi					
7. Interdisciplinarni ekspertni konzilij					
Odhodki skupaj (I in II)	594.000	629.840	637.000	107,24	101,14

Opombe:

--

Izpolnil: J. Verčkovnik

Podpis odgovorne osebe: doc. dr. Branko Gabrovec

Tel. št.: 02 8705 606

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE

A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV

- v evrih -

	REALIZACIJA		INDEKSI		NAPoved		INDEKSI			
	2022	2023	FN 2023/ 2022	FINANČNI NAČRT 2024	FN 2024/ FN 2023	2025	FN 2024/ FN 2024	2026/ 2025		
71	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74+78)	84.763.215	96.126.226	113,4	95.387.398	99,2	96.235.371	100,9	99.514.629	103,4
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	3.268.208	3.757.800	115,0	3.850.445	102,5	3.945.258	102,5	3.984.131	101,0
70	DAVČNI PRIHODKI	0	0		0		0		0	
71	NEDAVČNI PRIHODKI	3.268.208	3.757.800	115,0	3.850.445	102,5	3.945.258	102,5	3.984.131	101,0
710	Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	55.231	56.000	101,4	56.100	100,2	56.100	100,0	56.100	100,0
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki									
7102	Prihodki od obresti	4.189	4.000	95,5	4.100	102,5	4.100	100,0	4.100	100,0
7103	Prihodki od premoženja	51.042	52.000	101,9	52.000	100,0	52.000	100,0	52.000	100,0
711	Takse in pristojbine	0	0		0		0		0	
7110	Sodne takse									
7111	Upravne takse in pristojbine									
712	Globe in druge denarne kazni	0	0		0		0		0	
7120	Globe in druge denarne kazni									
713	Prihodki od prodaje blaga in storitev	3.211.167	3.700.000	115,2	3.792.500	102,5	3.887.313	102,5	3.926.186	101,0
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev	3.211.167	3.700.000	115,2	3.792.500	102,5	3.887.313	102,5	3.926.186	101,0
714	Drugi nedavčni prihodki	1.811	1.800	99,4	1.845	102,5	1.845	100,0	1.845	100,0
7140	Drugi prostovoljni prispevki za socialno varnost									
7141	Drugi nedavčni prihodki	1.811	1.800	99,4	1.845	102,5	1.845	100,0	1.845	100,0
72	KAPITALSKI PRIHODKI	55	50	90,9	50	100,0	50	100,0	50	100,0
720	Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	0	0		0		0		0	
7200	Prihodki od prodaje zgradb in prostorov									
7201	Prihodki od prodaje prevoznih sredstev									
7202	Prihodki od prodaje opreme									
7203	Prihodki od prodaje drugih osnovnih sredstev									
721	Prihodki od prodaje zalog	0	0		0		0		0	
7210	Prihodki od prodaje blagovnih rezerv									
7211	Prihodki od prodaje drugih zalog									
722	Prihodki od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev	0	0		0		0		0	
7220	Prihodki od prodaje kmetijskih zemljišč in gozdov									
7221	Prihodki od prodaje stavbnih zemljišč									
7222	Prihodki od prodaje premoženjskih pravic in drugih neopredmetenih sredstev									
73	PREJETE DONACIJE	0	0		0		0		0	

785	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova pavšalnih povračil		0	0													0	
7850	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova pavšalnih povračil za krepitev denarnega toka																	
7851	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova pavšalnih povračil za proračunsko izravnavo																	
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	2.643.412	4.292.364	162,4	3.433.891	80,0	3.433.891	100,0	3.433.891	100,0	3.433.891	100,0						
7860	Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU																	
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij	0	0		0		0		0		0							
7870	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij																	
788	Prejeta vračila sredstev iz proračuna Evropske unije	0	0		0		0		0		0							
7880	Prejeta vračila sredstev iz proračuna Evropske unije																	

		REALIZACIJA 2022	FINANČNI NACRT 2023	INDEKS FN 2023/ 2022	FINANČNI NACRT 2024	INDEKS FN 2024/ FN 2023	NAPOVED 2025	INDEKS 2025/ FN 2024	NAPOVED 2026	INDEKS 2026/ 2025
4 II.	SKUPAJ ODHODKI	89.046.420	97.014.596	108,9	92.576.590	95,4	95.929.271	103,6	99.423.712	103,6
	(40+41+42+43+45)									
40	TEKOČI ODHODKI	84.921.111	86.923.439	102,4	89.898.141	103,4	92.982.977	103,4	96.182.788	103,4
	(400+401+402+403+404+409)									
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	18.488.029	21.261.234	115,0	22.324.295	105,0	23.440.510	105,0	24.612.536	105,0
4000	Plače in dodaki	15.799.056	18.168.914	115,0	19.077.360	105,0	20.031.228	105,0	21.032.789	105,0
4001	Regres za letni dopust	727.630	836.774	115,0	878.613	105,0	922.644	105,0	968.671	105,0
4002	Povračila in nadomestila	946.041	1.087.948	115,0	1.142.345	105,0	1.199.662	105,0	1.289.435	105,0
4003	Sredstva za delovno uspešnost	535.326	615.624	115,0	646.406	105,0	678.726	105,0	712.662	105,0
4004	Sredstva za nadurno delo	308.401	354.661	115,0	372.394	105,0	391.014	105,0	410.564	105,0
4005	Plače za delo nerezidentom po pogodbi	0	0		0		0		0	
4009	Drugi izdatki zaposlenim	171.576	197.312	115,0	207.178	105,0	217.537	105,0	228.414	105,0
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	2.899.480	3.322.901	115,0	3.489.046	105,0	3.663.498	105,0	3.846.673	105,0
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	1.437.189	1.662.767	115,0	1.735.405	105,0	1.822.175	105,0	1.913.284	105,0
4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	1.171.089	1.346.752	115,0	1.474.089	105,0	1.484.794	105,0	1.559.034	105,0
4012	Prispevek za zaposlovanje	14.264	16.403	115,0	17.224	105,0	18.085	105,0	18.989	105,0
4013	Prispevek za starševsko varstvo	16.519	18.997	115,0	19.946	105,0	20.944	105,0	21.991	105,0
4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDZJU	250.419	287.982	115,0	302.381	105,0	317.501	105,0	333.376	105,0
402	Izdatki za blago in storitve	63.542.608	62.339.104	98,1	64.084.599	102,8	65.878.968	102,8	67.723.579	102,8
4020	Pisarniški in splošni material in storitve	3.145.663	5.714.936	181,7	5.874.954	102,8	6.039.452	102,8	6.208.597	102,8
4021	Posebni material in storitve	46.715.569	42.188.975	90,3	43.370.266	102,8	44.584.634	102,8	45.833.004	102,8
4022	Energija, voda, komunikacijske storitve in komunikacije	4.817.287	5.009.978	104,0	5.150.238	102,8	5.294.466	102,8	5.442.710	102,8
4023	Prevozniki in storitve	861.208	708.457	81,2	728.293	102,8	748.686	102,8	769.649	102,8
4024	Izdatki za službena potovanja	250.782	260.814	104,0	268.116	102,8	275.624	102,8	283.341	102,8
4025	Tekoče vzdrževanje	5.164.081	5.577.207	108,0	5.733.369	102,8	5.893.903	102,8	6.058.933	102,8
4026	Poslovne najemnine in zakupnine	476.299	495.351	104,0	509.221	102,8	523.479	102,8	538.136	102,8
4027	Kazni in odškodnine	0	0		0		0		0	
4029	Drugi operativni odhodki	2.291.719	2.383.388		2.450.122		2.518.726	102,8	2.589.250	102,8
403	Plačila domačin obresti	994	200	20,1	200	100,0	0	0,0	0	
4030	Plačila obresti od kreditov - Banki Slovenije									
4031	Plačila obresti od kreditov - poslovnim bankam	994	200	20,1	200	100,0	0	0,0	0	
4032	Plačila obresti od kreditov - drugim finančnim institucijam									
4033	Plačila obresti od kreditov - drugim domačim kreditodajalcem									
4034	Plačila obresti od vrednostnih papirjev izdanih na domačem trgu									
4035	Plačila obresti subjektom, vključenim v sistem EZR									
404	Plačila tujih obresti	0	0		0		0		0	

5012	Najeti krediti pri tujih poslovnih bankah in finančnih institucijah		1.000.000		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0
5013	Najeti krediti pri drugih tujih kreditodajalcih																		
5014	Sredstva, pridobljena z izdajo vrednostnih papirjev																		
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA		1.000.000		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0
	(550+551)																		
550	Odplačila domačega dolga		0		0				0				0				0		
5500	Odplačila kreditov Banki Slovenije																		
5501	Odplačila kreditov poslovnih bankam																		
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam																		
5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem																		
5504	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev, izdanih na domačem trgu																		
551	Odplačila dolga v tujino		1.000.000		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0
5510	Odplačila dolga mednarodnim finančnim institucijam																		
5511	Odplačila dolga tujim vladam																		
5512	Odplačila dolga tujim poslovnim bankam in finančnim institucijam		1.000.000		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0		1.000.000		100,0
5513	Odplačila dolga drugim tujim kreditodajalcem																		
5514	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev, izdanih na tujih trgih																		
IX.	NETO ZADOLŽEVANJE		0		0				0				0				0		
	(VII.-VIII.)																		
X.	POVEČANJE (ZMANJŠANJE) SREDSTEV NA RAČUNIH		-4.283.206		-888.370				2.810.808				306.100				90.917		
	(I+IV+VII.-II.-V.-VIII)																		
XI.	NETO FINANCRANJE		4.283.206		888.370				-2.810.808				-306.100				-90.917		
	(VI+VII.-VIII.-IX = - III)																		

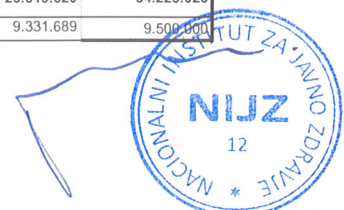

BILANCA STANJA

na dan 31. 12.

(v eurih, brez centov)

ČLENITEV SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK	
			2022	FN 2023
1	2	3	4	5
SREDSTVA				
A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002+003+004+005+006+007+008+009+010+011)		001	13.162.278	22.058.165
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	20.822.975	27.128.465
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	13.231.706	16.136.412
02	NEPREMIČNINE	004	8.284.925	12.008.570
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	4.538.961	4.760.477
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	9.881.931	13.536.317
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	8.063.151	9.724.564
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	6.265	6.265
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011		
B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)		012	12.420.378	11.924.863
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	4.263	4.500
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	3.418.370	2.530.000
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	43.729	45.000
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	1.602	1.200
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	8.264.402	8.250.000
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	94.163	94.163
18	NEPLAČANI ODHODKI	021		
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	593.848	1.000.000
C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)		023	236.964	240.000
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024		
31	ZALOGE MATERIALA	025		
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026		
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027		
34	PROIZVODI	028		
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029		
36	ZALOGE BLAGA	030	236.964	240.000
37	DRUGE ZALOGE	031		
I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)		032	25.819.620	34.223.028
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	9.331.689	9.500.000
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV				
D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)		034	13.588.894	14.072.282
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	3	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	1.715.712	2.124.128
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	8.536.711	8.750.000
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	412.490	600.000
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	418.305	596.368
25	KRATKOROČNO OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	4.070	1.786
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	2.501.605	2.000.000
E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)		044	12.230.726	20.150.746
90	SPLOŠNI SKLAD	045		
91	REZERVNI SKLAD	046		
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047		
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048		
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049		
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050		
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051		
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052		
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053		
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054		
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	5.026	980
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	11.403.693	19.287.619
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057		
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	822.007	862.147
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059		
I. PASIVA SKUPAJ (034+044)		060	25.819.620	34.223.028
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	9.331.689	9.500.000

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV - DOLOČENIH UPORABNIKOV

(v eurih, brez centov)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK			Indeks		Razlika
			Plan 2022	Ocena realizacije 2022	Plan 2023	Plan 2023 / Plan 2022	Plan 2023 / Ocena realizacije 2022	
760	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	76.128.774	81.002.531	84.572.244	111,09	104,41	3.569.713
	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	76.128.774	81.002.531	84.572.244	#DEL/0!	104,41	3.569.713
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862				#DEL/0!	#DEL/0!	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863				#DEL/0!	#DEL/0!	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864				#DEL/0!	#DEL/0!	0
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	50	7.999	8.000	16.000,00	100,02	1
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	0	458	457	#DEL/0!	99,78	-1
	C) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	867	12.646	0	0	0,00	#DEL/0!	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868			0	#DEL/0!	#DEL/0!	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	12.646			0,00	#DEL/0!	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	76.141.470	81.010.988	84.580.701	111,08	104,41	3.569.713
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	52.398.328	55.439.779	57.127.772	109,03	103,04	1.687.993
del 466	NABAVNA VREDNOST PROĐANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	31.658.114	38.448.005	38.824.769	122,64	100,98	376.764
460	STROŠKI MATERIALA	873	4.959.856	3.216.367	3.705.560	74,71	115,21	489.193
461	STROŠKI STORITEV	874	15.780.358	13.775.408	14.597.443	92,50	105,97	822.035
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	21.965.585	21.358.296	25.555.617	116,34	119,65	4.197.321
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	18.289.682	17.566.382	21.018.518	114,92	119,65	3.452.136
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	2.985.720	2.887.712	3.455.204	115,72	119,65	567.492
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	690.183	904.202	1.081.895	156,75	119,65	177.693
462	G) AMORTIZACIJA	879	1.133.505	2.723.010	1.547.377	136,51	56,83	-1.175.633
463	H) REZERVACIJE	880	0	0	0	#DEL/0!	#DEL/0!	0
465.00	J) DRUGI STROŠKI	881	267.706	252.875	300.000	112,06	118,64	47.125
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	13.360	6.795	6.795	50,96	100,00	0
468	L) DRUGI ODHODKI	883	0	71.419	0	#DEL/0!	0,00	-71.419
del 469	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI(885+886)	884	0	13.853	0	#DEL/0!	0,00	-13.853
del 469	Odhodki od prodaje osnovnih sredstev	885				#DEL/0!	#DEL/0!	0
del 469	Ostali prevrednotovalni poslovni odhodki	886		13.853	0	#DEL/0!	0,00	-13.853
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	75.778.484	79.866.027	84.537.561	111,56	105,85	4.671.534
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	362.986	1.144.961	43.140	11,88	3,77	-1.101.821
	F) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889			0	#DEL/0!	#DEL/0!	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	4.656	4.250	3.000	64,43	70,59	-1.250
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	358.330	1.140.711	40.140	11,20	3,52	-1.100.571
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0			#DEL/0!	#DEL/0!	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokrivanju odhodkov obračunskega obdobja	893	0			#DEL/0!	#DEL/0!	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	553	531	572	103,44	107,72	41
	Število mesecev poslovanja	895	12	12	12	100,00	100,00	0

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO DENARNEM TOKU
 RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB
 RAČUN FINANCIRANJA

A. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

	- v evrih -	Oznaka AOP	Realizacija 2022	Finančni načrt 2023	Indeks FN 2023 / Real. 2022
			(1)	(2)	(3)
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	84.763.214	96.126.226	113,41
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	81.547.858	92.422.226	113,33
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	78.851.539	88.076.012	111,70
					#DEL/0!
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	58.047.442	65.001.012	111,98
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	58.047.442	59.000.000	101,64
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0	6.001.012	#DEL/0!
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	253.355	255.000	100,65
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	253.355	255.000	100,65
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409			#DEL/0!
7402	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	18.437.602	20.120.000	109,12
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	18.437.602	20.120.000	109,12
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412			#DEL/0!
7403, 7404	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij (414+415+416+417)	413	0	0	#DEL/0!
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414			#DEL/0!
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415			#DEL/0!
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416			#DEL/0!
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417			#DEL/0!
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418			#DEL/0!
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	2.113.139	2.700.000	203,13
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+428+488+489+490+429+430)	420	2.696.320	4.346.214	161,19
del 7102	Prejete obresti	422	0		#DEL/0!
del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0		#DEL/0!
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugih prihodki od premoženja	487	51.042	52.000	101,88
del 7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	1.811	1.800	99,41
72	Kapitalski prihodki	425	55	50	90,91
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	0		#DEL/0!
731	Prejete donacije iz tujine	427	0		#DEL/0!
732	Donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	428	0		#DEL/0!
782	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	0		#DEL/0!
783	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz Kohezijskega sklada	489	0		#DEL/0!
784	Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	0		#DEL/0!
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	2.643.412	4.292.364	#SKLIC!
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	0		#DEL/0!
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	3.215.356	3.704.000	115,20
del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	3.211.167	3.700.000	115,22
del 7102	Prejete obresti	433	4.189	4.000	95,49
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	89.046.419	97.014.596	108,95
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	86.331.844	94.151.276	109,06
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	18.171.877	20.897.659	115,00
del 4000	Plače in dodatki	440	15.482.904	17.805.339	115,00
del 4001	Regres za letni dopust	441	727.630	836.774	115,00
del 4002	Povračila in nadomestila	442	946.041	1.087.948	115,00
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	535.326	615.624	115,00
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	308.401	354.661	115,00
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0	#DEL/0!
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	171.576	197.312	115,00
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	2.840.524	3.266.602	115,00
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	1.388.233	1.596.468	115,00

del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	1.171.089	1.346.752	115,00
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	14.264	16.403	115,00
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	16.519	18.997	115,00
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	250.419	287.982	115,00
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	61.193.140	59.895.658	97,88

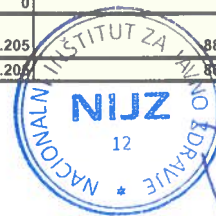
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	3.145.663	3.271.490	104,00
del 4021	Posebni material in storitve	455	44.366.101	42.188.975	95,09
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	4.817.287	5.009.978	104,00
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	681.208	708.457	104,00
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	250.782	260.814	104,00
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	5.164.081	5.577.207	108,00
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	476.299	495.351	104,00
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0	#DEL/0!
del 4028	Davek na izplačane plače	462	0	0	#DEL/0!
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	2.291.719	2.383.388	104,00
403	D. Plačila domačih obresti	464	994	200	20,12
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0	#DEL/0!
410	F. Subvencije	466	0	0	#DEL/0!
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0	#DEL/0!
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0	#DEL/0!
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0	#DEL/0!
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+478+479+480)	470	4.125.309	10.091.157	244,62
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	7.769	3.723.645	47.932,06
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	6.676	0	0,00
4202	Nakup opreme	473	739.384	2.654.386	359,00
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	5.262	0	0,00
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	0	0	#DEL/0!
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	17.984	0	0,00
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0	#DEL/0!
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	3.310.785	3.713.126	112,15
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	37.450	0	0,00
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0	#DEL/0!
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482+483+484)	481	2.714.575	2.863.320	105,48
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	316.152	363.575	115,00
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	48.956	56.299	115,00
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	2.349.468	2.443.446	104,00
	III. PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) PRIHODKOV NAD ODHODKI (I.-II.) (401+437 ali 437-401)	485 oz. 486	-4.283.205	-888.370	

B. RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB

	- v evrih -	Oznaka AOP	Realizacija 2022	Finančni načrt 2023	Indeks FN 2023 / Real. 2022
			(1)	(2)	(3)
75	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750+751+752)		0	0	#DEL/0!
750	Prejeta vračila danih posojil	500			#DEL/0!
751	Prodaja kapitalskih deležev	511			#DEL/0!
752	Kupnine iz naslova privatizacije				#DEL/0!
44	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442+443)		0	0	#DEL/0!
440	Dana posojila	512			#DEL/0!
441	Povečanje kapitalskih deležev in finančnih naložb	523			#DEL/0!
442	Poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije				#DEL/0!
443	Povečanje namenskega premoženja v javnih skladih in drugih pravnih osebah javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti				#DEL/0!
	VI. PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV (IV. - V.)		0	0	

C. RAČUN FINANCIRANJA

	- v evrih -	Oznaka AOP	Realizacija 2022	Finančni načrt 2023	Indeks FN 2023 / Real. 2022
			(1)	(2)	(3)
50	VII. ZADOLŽEVANJE (500+501)	550	1.000.000	1.000.000	100,00
500	Domače zadolževanje	551	1.000.000	1.000.000	100,00
501	Zadolževanje v tujini	559	0	0	#DEL/0!
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (550+551)	560	1.000.000	1.000.000	100,00
550	Odplačila domačega dolga	561	1.000.000	1.000.000	100,00
551	Odplačila dolga v tujino	569	0	0	#DEL/0!
	IX. NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	570	0	0	
	X. POVEČANJE (ZMANJŠANJE) SREDSTEV NA RAČUNIH (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	572 oz. 573	-4.283.205	888.370	
	XI. NETO FINANCIRANJE (VI.+VII.-VIII.-X.-III.)		4.283.205	888.370	

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

(v eurih, brez centov)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK					
			Plan 2022		Ocena realizacij 2022		Plan 2023	
			JAVNA SLUŽBA	TRG	JAVNA SLUŽBA	TRG	JAVNA SLUŽBA	TRG
760	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+682+683+684)	680	72.440.747	3.688.027	77.782.386	3.220.145	81.084.888	3.487.357
	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	681	72.440.747	3.688.027	77.782.386	3.220.145	81.084.888	3.487.357
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	682						
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	683						
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664						
762	B) FINANČNI PRIHODKI	685	50		7.693	306	7.670	330
763	C) DRUGI PRIHODKI	686			438	19	438	19
	C) PREVREDNOTVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	10.646	2.000	0	0	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668						
del 764	DRUGI PREVREDNOTVALNI POSLOVNI PRIHODKI (660+665+666+667)	669	10.646	2.000				
	D) CELOTNI PRIHODKI	670	72.451.443	3.690.027	77.790.518	3.220.470	81.092.996	3.487.706
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	49.285.335	3.112.993	52.866.413	2.573.366	54.301.695	2.826.076
del 466	NABAVNA VREDNOSTI PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	29.608.782	2.049.333	36.566.776	1.881.229	36.883.531	1.941.238
460	STROŠKI MATERIALA	673	4.000.380	899.476	2.718.129	498.238	3.112.670	592.889
461	STROŠKI STORITEV	674	15.616.174	164.184	13.581.508	193.900	14.305.494	291.949
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	21.724.821	240.764	20.985.170	373.126	24.993.393	582.224
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	18.089.209	200.473	17.261.900	304.462	20.556.111	462.407
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOSTI DELODAJALCEV	677	2.952.993	32.726	2.837.457	50.255	3.379.189	76.015
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	662.619	7.565	885.813	18.389	1.058.093	23.802
482	G) AMORTIZACIJA	679	1.076.862	56.443	2.703.779	10.231	1.485.482	61.895
483	H) REZERVACIJE	680			0	0		
485.00	J) DRUGI STROŠKI	681	261.888	5.818	247.772	5.103	294.000	6.000
487	K) FINANČNI ODHODKI (685+686)	682	13.337	23	6.795	0	6.795	0
488	L) DRUGI ODHODKI	683	90		90	71.329		
	M) PREVREDNOTVALNI POSLOVNI ODHODKI	684	0	0	13.713	140	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685						
del 469	OSTALI PREVREDNOTVALNI POSLOVNI ODHODKI	686			13.713	140		
	N) CELOTNI ODHODKI	687	72.362.244	3.416.240	76.823.731	3.042.297	81.081.365	3.456.195
	(671+675+679+680+681+682+683+684)							
	O) PRESEZEK PRIHODKOV (670-687)	688	89.199	273.787	966.787	178.173	11.631	31.511
	P) PRESEZEK ODHODKOV (687-670)	689	0	0	0	0	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	4.556		4.250		3.000
del 80	Presezek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	89.199	268.131	966.787	173.923	11.631	28.511
del 80	Presezek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688+690) oz. (690-688)	692						
	Presezek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokrivanju odhodkov obračunskega obdobja	693						